ఆంధ్రమహిళ

VOL 6.
APRIL 1950.

ANDHRA MAHILA

No. 12.
ANNAS 6.

ఆంధ్రమహిళ

6వ జన్మదిన ప్రత్యేక సంచిక

మేనెల మొదటివారంలో వెలువడుతుంది.

120 పేజీలు.

చక్కటి ముఖచిత్రంతో ఆర్టు కాగితపు అట్ట.

లోపల ప్రఖ్యాత చిత్రకారిణి, శ్రీమతి రత్నాల కమలాబాయిగారి,

'సంధ్యారుణ శివతాండవము' త్రివర్ణచిత్రము.

రాజకీయాలు, సంఘ వృత్తాంతాలు, స్త్రీ సమస్యలు, లలితకళలు
వీనినిగూర్చి ప్రఖ్యాత రచయితలు, ప్రసిద్ధ వ్యక్తులు వ్రాసిన వ్యాసములు.
చక్కటి నాటికలు, అందమైన చిన్నకథలు, పెద్దకథలు.
ఇంకా ఎన్నింటినిగూర్చో, కబుర్లూ, వ్యాసములూ, పద్యాలూ, గద్యాలూ.
బాలానందం, హిందీ పాఠం, గ్రంథసమీక్ష, చిత్ర విమర్శ.

వ్రాత చిత్రములూ, ఛాయా చిత్రములూ;
సర్వాంగసుందరంగా తయారగుచున్నది.

వెల రూ. 1—0—0.

హిగ్గిన్‌బాదమ్స్ అన్ని బుక్కుస్టాల్సులోనూ దొరుకును,

మీ మీ ఏజంట్లతో వెంటనే చెప్పి వుంచండి.

లేకున్న

మేనేజరు, ఆంధ్రమహిళ, మైలాపూరు, మదరాసు-4.

అను చిరునామాకు వ్రాయండి.

మేనేజరు,

ఆంధ్రమహిళ.

రీటా హెయిర్ టానిక్
తల వెంట్రుకలను పెంచును

రీటా కుదుళ్లకు బలమునిచ్చి, నిగనిగలాడు నిడుపాటి వెంట్రుకలను పెంచుటకు అద్భుతమైన హెయిర్‌టానిక్.

తల వెంట్రుకలు రాలుట, నెరయుట, చుండ్రు, బట్టతల, పేను కొరుకు, ఇంకను తల వెంట్రుకలకు సంబంధించిన సమస్త వ్యాధులకు రీటా అమోఘముగ పనిచేయును. వేలకువేలువాడి గుణమును పొందియున్నారు. మీరుకూడ నేటినుండియే రీటా వాడుడు. రీటా హిందూ దేశమంతటా దొరకును.

వెల సీసా 15 అణాలు.

RITA

HAIR TONIC

దేశాయ్‌గారి

వనితాజీవన్

స్త్రీలగర్భాశయరోగనివారిణి

దేశాయ్ బ్రదర్సు మద్రాస్-3

ఏజంట్సు:

1. శ్రీచంద్రమౌళీశ్వర అండ్ కో., విజయవాడ.
2. కె. వి. మాణిక్యారావు, బందరు.
3. ఇ. యం. శర్మ, ముమ్మిడివరము.
4. సత్తెనపల్లి మెడికల్‌స్టోర్సు, సత్తెనపల్లి.
5. ప్రభాత్ మెడికల్ స్టోర్సు, గుడివాడ.
6. ఫోర్టుగేట్ డ్రగ్‌హౌస్, తెనుకు.
7. ఈశ్వరదాస్ అండ్ కో., రాజమండ్రి.

శ్రీ యోగాశ్రమము

ఇచట శ్రీ యోగీంద్రులవారిచే, ఔషధములు, ఆపరేషన్లు, లేకుండ, సమస్త వ్యాధులు నివారణ గావింపబడును.

వివరములు గోరువారు 0-12-0 పోష్టు బిళ్లలు పంపిన ఆశ్రమ నివేదిక పంపబడును.

శ్రీ యోగాశ్రమము

ఋషికొండ బీచ్ : : పెద వాల్తేరు.

ఏప్రిల్ 7వ తేదీని ఆంధ్రదేశమంతటా విడుదల

విజయ వారి...

షావుకారు

[ఇరుగు పొరుగుల కథ]

నటీనటులు

Dr. జి.వి. సుబ్బారావు – ఎన్.టి. రామారావు
శివరామ్ – ఎస్.వి. రంగారావు – శ్రీవత్సవ
రేలంగి – జోగారావు – కె.వి. సుబ్బారావు
వంగర – శాంతకుమారి – జానకి – కనకం
– సీత – వేదభాను

కథ: చక్రపాణి : పాటలు: సముద్రాల : సంగీతం: ఘంటసాల

నిర్మాతలు – నాగిరెడ్డి : చక్రపాణి... దర్శకుడు – ప్రసాద్...

ఉగాది కి

మా అభివందనములు

అంజలీ దేవి.
నాగేశ్వరరావు
శివరావు నటించిన
అశ్వని పిక్చర్సు వారి

"మాయలమారి"

డైరెక్షన్,
బి.ఎ. సుబ్బారావు
మాటలు, పాటలు.
తాపి.

మా ఏజెంట్లకు

ఆంధ్రమహిళ, ఆరవ జన్మదిన సంచిక, అతి రమణీయంగా, మే మొదటి వారంలో వెలువడుతూవుంది.

లోపల 'సంధ్యారుణ శివ తాండవం' త్రివర్ణ చిత్రం.

ఇంకా మంచి రచనలు, చిత్రములు ఉంటాయి.

సంచిక వెల రూ. 1-0-0.

మా ఏజంట్లకు ఎప్పటివలె 25% తక్కువ ధర.

ఎన్ని ప్రతులు కావలెనో ఏప్రిలు 15-వ తేదీ లోగా తెలియ జేయుచూ, ఖరీదు ముందుగా పంపినచో కాపీలు వారి కొరకై రిజర్వ్ చేయబడును.

మేనేజర్.
ఆంధ్రమహిళ.

ఆంధ్రమహిళ

సంపుటి 6 :: ఏప్రిల్ '50 :: సంచిక 12

ముఖచిత్రం : 1300 సంవత్సరాలక్రితపు "అజంతా" చిత్రాలకు నకలు :

అజంతాలోని 6వ గుహాకుడ్యంలోనిది. బోధిసత్వుని సహచారిణి, కేసరములు ఎంతో సొంపుగా చిత్రించిన చిత్రం ఇది. ఆధునిక హైందవ మహిళ ఊహించలేని అందం అప్పటి సామాన్య మహిళ అలంకరించుకో కలిగేదో లేక చిత్రకారుని ఊహాయో చెప్పలేము.

జో జో, స్వతంత్ర దేశం—సంపాదకీయము

పతివ్రత అంటే ఏమిటి ?

సర్ థామస్ మోర్ చిత్రించిన రామరాజ్యం

శిశు మనోవిజ్ఞానం

హృదయంలేని ఉక్కు దేహాలు (కథ)

బాలానందం—కథ—గాలి ఒత్తిడి

ఆడబ్రతుకే మధురం—స్కెచ్

భిన్నాభిప్రాయాలు (కథ)

స్త్రీలను గురించిన సామెతలు

వియోగం (కథ)

మాలతి కాపురం (కథ)

హిందీ పాఠం

చిత్రసమీక్ష

గ్రంథసమీక్ష

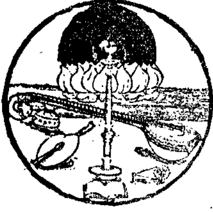
ఇంకా పద్యాలూ, గద్యాలూ ఎన్నో.

సంపాదకురాలు : శ్రీమతి దుర్గాబాయి యం. యే., బి. యల్.,

సహసంపాదకురాలు : శ్రీమతి చన్నఘంటమ్మ, యం. యే., యల్. టి.

ఆంధ్ర మహిళా సభ, మైలాపూర్

సంవత్సర చందా — అయిదు రూపాయలు

విజయము

రాజ్యలక్ష్మీ పారిశ్రామిక విద్యాలయము

ఆంధ్ర మహిళా సభ

విద్యార్థినుల కుట్టు, ఎంబ్రాయిడరీ పరీక్షాఫలితములు అతి ఉత్సాహకరంగా నున్నవి. హయ్యర్ పరీక్ష వ్రాసిన 9-గురికి అంతా విజయమును గాంచిరి.

లోయర్ పరీక్షలు వ్రాసిన 15 గురిలో 11-గురు కృతార్థులైరి. కృతార్థులైన విద్యార్థినులకు అభినందనములు.

శిక్షణ బాధ్యతవహించి కర్తవ్యమును జయప్రదంగా నిర్వహించి, పాఠశాలకు పేరు కీర్తులు తెచ్చిన ఉపాధ్యాయినిలకు మా హృదయ పూర్వక అభినందనములు.

హయ్యర్ గ్రేడ్

కుట్టుపని : 1. ఎ. పద్మావతిబాయి. 2. వి. సరస్వతి. 3. జి. సత్యనారాయణమ్మ. 4. కె. సుగుణమ్మాళ్. 5. కె. ఈశ్వరీ కుమారి. 6. ఎమ్. సావిత్రి.

పరీక్ష వ్రాసిన 6 గురు విజయము గాంచిరి.

ఎంబ్రాయిడరీ : 1. కె. ఈశ్వరీకుమారి. 2. ఎమ్. జయలక్ష్మి. 3. జి. తిమ్మాబాయి.

పరీక్ష వ్రాసిన ముగ్గురు కృతార్థులైరి.

లోయర్ గ్రేడ్

కుట్టుపని : 1. సి. పర్వతం. 2. డి. మహాలక్ష్మి. 3. జి. గంగాబాయి. 4. ఎమ్. కమలాబాయి. 5. వి. ఎస్. సరళ. 6. జి. తిమ్మాబాయి. 7. ఎస్. కె. జయలక్ష్మి.

పరీక్ష వ్రాసిన ఎనమండుగురిలో ఏడుగురు విజయము గాంచిరి.

ఎంబ్రాయిడరీ : 1. వి. ఎస్. సరళ. 2. కె. సీత. 3. ఏస్. చంద్రాబాయి. 4. బి. సత్యనారాయణమ్మ.

పరీక్ష వ్రాసిన 7 గురిలో, 4 గురు కృతార్థులైరి.

ఈ విద్యాలయము స్థాపించి నాలుగు సంవత్సరములు పూర్తియగును. ఇప్పటికి మూడు సంవత్సరములనుండి వరుసగా, హైపేర్గొన్న పరీక్షలకు వెళ్లుచున్నారు. ప్రతి సంవత్సరము, ఫలితములు చాల ఉత్సాహకరముగానే ఉన్నవి. ఐదు నెలల తర్ఫీదుతో లోయర్ పరీక్షలు వ్రాసిన విద్యార్థినులు పెక్కుమందిగలరు. ఇందు బోధన ఉచితము. వసతి సౌకర్యములుగలవు. బీదవారలకు ఉచితభోజన సదుపాయములునూ గలవు.

1950-నవంబరు పరీక్షలకు శిక్షణ జనవరినుండి ప్రారంభమైంది. చేరగోరువారు ఇంకనూ చేరవచ్చును.

అ. చన్నఘంటమ్మ.

కరెస్పాండెంటు.

సంపుటి 6 ఏప్రిల్ 1950 సంచిక 12

జో జో స్వతంత్రదేశం

గ్రహకూటాలు అవిరామంగా పరిభ్రమణం సాగిస్తున్నవి. కాలం అతిసహజంగా పురోగమిస్తూ ఉన్నది. మనకు స్వాతంత్ర్యం సంప్రాప్తించిన మనంతరమే, సర్వజిత్తు, సర్వధారి, విరోధి ఈ మూడు సంవత్సరములు ఇట్టే జరిగిపోయినవి. ఇంక వికృతి ప్రవేశించింది. అదిమాత్రం జరుగదూ! మనం మాత్రం జరగటం లేదూ!

నడవండీ! నడవండీ!—వెనుకకు నడవండీ!!
ప్రపంచమంతా పురోగమనం!—స్వతంత్ర భారతి తిరోగమనం!!

అదేమని మనము వెఱ్ఱి ప్రశ్న వేస్తే,

నడకరాకనే ఉరకలువేస్తే, నవ్వేరటరా పైవారూ!!
ఆకాశములో మేడలుకడ్తే, ఆశాభంగము కాదటరా!!

అని మందలింతురు మన ప్రభుత్వం. భౌతిక గ్రహాలనైనా ఎదిరించి వెనుకంజవేయగలము గాని, మన పాలక గ్రహాల నెదిరించి బ్రతకగలం?

అయినా మనలో మనమాట:—

శాంతి మంత్రములతో భారతభూమిని ఖండించినామేగాని, నవఖాలీ హత్యాకాండల నాపుచేయలేక పోయినాము. శాంతి సమరంతో స్వరాజ్యాన్ని సాధించినామేకాని, రక్త ప్రవాహములలో మునకలువేస్తూ, స్వతంత్ర భారతికి అశ్రుధారలతో అభిషేకం చేస్తున్నాము. కాందిశీకుల కన్నీటి కాల్వల కడ్డువేయలేకున్నాము. కాశ్మీరు సమస్యలో కాలు కదుపలేకున్నాము. అస్వతంత్ర భారతి నంటిపెట్టుకొనియున్న సత్యాహింసా నీతులకు, స్వతంత్ర పతాక ప్రతిష్ఠతో స్వస్తి చెప్పినాము. అవినీతి, అధర్మం, ఆశ, అశాంతి, అసంతృప్తి, అతి విచ్చలవిడిగా సంచరిస్తున్నాయి. 16 ఔన్సుల రేషన్, 10 ఔన్సులు చేసికున్నాము. గుడ్డల కరువంటూ

మిల్లులు మూస్తున్నాము. అవసర వస్తువుల కరువుకు, అవినీతి, నల్లమార్కెట్టు రెండు భుజము లగుటచే పదార్థములన్నీ కల్తీ. అయినా— మనసులో కల్తీ, మాటలో కల్తీ, నడకలో కల్తీ, నటనలో కల్తీ, ఇంతెందుకు ప్రజలలో కల్తీ, ప్రభుత్వమే కల్తీ!

ఇదే నా మనస్వతంత్ర ఫలితము! ఇదే నా మనస్వరాజ్య తంత్రము!

ఇంకా పైగా,

వారానికి 7 రోజులూ, రోజుకు 24 గంటలూ చాలవని, వారు ముందంజవేస్తూ, కాలాన్ని వెనుకంజవేయిద్దామని అభ్యుదయగాములు ఆరాటపడుతుంటే— మనం తప్పటడుగులు వేస్తూ, కునికిపాట్లుపడ్తూ, కాలాన్ని చోచోమని ముందుకు సాగిపొమ్మంటున్నాము. అభ్యుదయమనే పేరుతో, సామాన్యునికి సంతృప్తియనే ఎండమావును కల్పించి, వానికి గల కించ దవకాశములను పుణికివేసి, వాని ప్రాథమిక హక్కులపై దురాక్రమణ చేస్తున్నాము. వారానికి 7 రోజులు పర్య టించినా అవసర వస్తువులు నల్ల మార్కెట్టునుండి వెలుగుకు వచ్చి ప్రసన్నత చూపని రోజుల్లో, పరివారానికి పని తక్కువ కావాలని, ఒక రోజు పూర్తి మూత, మిగతా రోజుల్లో 8 గంటల కన్న తెరచియుంచరాదని, దుకాణాల వారిని శాశించాము.

తంతి తపాలాలు ఇప్పటికే ప్రజా సంతృప్తికరముగా లేవని తెలిసికూడ, ఆర్థిక నిరాస్యత అనే వంకతో, తపాలాఫీసును ఆదివారం పూర్తిగా మూతవేయుటకు నిర్ణయించాము. పై కార ణముచేతనే, వారమున కొకమారు రైళ్లు నడవవని నిర్ణయించటం అసంభవంకాదని కొందఱు అభిప్రాయపడుతున్నాం. ఆహారశాఖవారు, వారమున కొకమారు నిరాహారదీక్ష పూనినచో ఆహారసమస్య సులభముగా పరిష్కారము కాగలదని సలహా చెప్పియే యున్నారు. శాసనము చేయుట తరువాయిగా నున్నది. ఆరోగ్యశాఖవారు 'లంకణం పరమౌషధం' అని ఆహార శాఖ వారి సలహాను బలపరుస్తూ, ఏపనీ చేయకుండా ప్రజలంతా వారమున కొకదినము పూర్తిగా విశ్రాంతి తీసికుంటే మానసికంగా, శారీరకంగా కూడా చాలా ఆరోగ్యకరమని శాసనరీత్యా అమలు జరుపటానికి ప్రయత్నించవచ్చు. ఈ సదవకాశమును పురస్కరించుకొని సాంస్కృతిక శాఖవారు, యోగమునకు, ఆసనములకు, ప్రఖ్యాతిగాంచిన మన ఆర్యభూమిలో, ప్రాచీన సంస్కృతిని పునరుజ్జీవింప జేయటానికని శవాసనాలను శాసించవచ్చు.

ఒకవిధంగా, ప్రజల ప్రాథమిక హక్కులపై దురాక్రమణమైనా, ఇదే నిజమైన పురోగమన మని, ప్రజా శ్రేయస్సుకు ప్రస్తుత పరిస్థితులలో ఇంతకుమించిన విధానము లేదని ప్రభుత్వము నిరూపించగలదు.

దుకాణాల బిల్లు ఇంక కొంచెం గట్టిచేసి, పురుషుల ఆఫీసు సమయంలోనే అంగళ్లు తీసి పెట్టాలన్నారనుకొండి. పరివారానికి పని తక్కువ. ఆఫీసులో ఆర్జన నిమిత్తం శ్రమించిన పురుషు

జో జో స్వతంత్ర దేశం

నకు అంగళ్లచుట్టూ తిరిగే బాధ్యత తనంతతానే వదలిపోతుంది. స్త్రీలకు హిందూకోడు సవరణ లేకుండానే ఆర్థిక స్వాతంత్ర్యం అట్టే వస్తుంది. అంగళ్లన్నీ చీరెలతో, గాజులతో, అలంకారాలతో ఆభరణాలతో కలకల్లాడుతూ గలగల్లాడుతుంటే, పురానికి శోభ, వ్యాపారానికి లాభం—ఒక్క దెబ్బలో ఇంతమందికిగల్గే లాభం అభ్యుదయం కాక మరేమనుకోవాలి!

ఇంక శవాసనాలే శాసనమైతే: 7 రోజులకు చాలని ఆజ్ఞన, పురుషుఁడు 6 రోజులకు సర్ద వచ్చు. 7-వ నాడు ఆహార పదార్థాలు అప్పులుచేసి, అతుకులుపెట్టే అవస్థ గృహిణికి తప్పుతుంది.

అరాచకం ప్రబలిన యీ రోజుల్లో, బయటకు వెళ్లిన వ్యక్తి యింటికి వచ్చునా అనే భయం ఒకనాడైనా పూర్తిగా తప్పుతుంది. హత్యాకాండలు, దోపిళ్లు, కమ్యూనిస్టు దౌర్జన్యాలూ, మత కలహాలూ, రాజకీయ కుతంత్రాలూ—వీనిని గూర్చి ఒకనాడైనా వినకుండా ఉంటాం.

జాగ్రదావస్థలో, యీ కష్ట నిష్ఠురాలు అనుభవించకుండా, ప్రశాంతంగా ఉండగల్గే సుషుప్తిని భారత జాతి కోరుకుంటూ ఉంది, గట్టెక్కే మార్గం వేరు లేదు గనుక. ప్రభుత్వం కూడా దానినే సాధించాలని పాటుపడుతూ ఉంది. వికృతి తన వికృతాట్టహాసంతో ప్రవేశించింది. ఇంక వేగ నిద్రపొండు. నిద్రలోనే మన అభ్యుదయం.

జో జో స్వతంత్రదేశం! జో జో స్వతంత్రభూమి!

పతివ్రత అంటే యేమిటి

(విమర్శ)

శ్రీమతి దొప్పలపూడి అనసూయగారు

[ఆంధ్రమహిళ, డిసెంబరు '49 సంచికలో 'ఎవరు పతివ్రత' అను శీర్షికతో శ్రీమతి పేరాల విజయలక్ష్మిగారి పద్యము ప్రచురింపబడినది. దానికి జోస్యుల సూర్యనారాయణమూర్తిగారు ఇందుకూరి రామకృష్ణ రాజుగారు వ్రాసిన జవాబులు, జనవరి, ఫిబ్రవరి సంచికలలో ప్రచురింపబడ్డాయి. ఆ రచనల నాధారము జేసి కొని రచయిత తమ విమర్శను వ్రాశారు.] సం॥

ఆంధ్రమహిళ డిసెంబరు సంచికలో శ్రీమతి పేరాల విజయలక్ష్మిగారు వ్రాసిన "యెవరు పతివ్రత" అను శీర్షికగల పద్యాలు హృదయాన్ని కదిలించినై. ఆమె వాక్చాతుర్యము ప్రశంశార్హము.

సౌందర్యవంతుడు, సద్గుణాన్వితుడు, సంపన్నుడు, ధీరుడు, వీరుడు, విద్వాంసుడు, రసికుడు అగు పతి తన్ను సత్కారించుచుండ అతనిని దైవంబుగా ప్రేమతో నెప్పుడు అరాధించటం అసాధ్యంకాదు. అట్టి పతిని యే సాధ్వియైనా త్రికరణశుద్ధిగా ఆరాధించగలుగును.

ఆదర్శ ప్రేమతో సంసారమును కడుకొద్ది కాలము మాత్రము సాగించి విధి వ్రాత తప్పక ప్రియుండ స్తమింప, సర్వేశ్వరుడు తనకీ జన్మయందంతవరకే ప్రసాదించెనని నిశ్చయించి, హృత్పద్మమం దాతని నే నిల్పి స్మరించుచూ, యేరంకునూ తలపున జేరనీయక జీవిత శేషమును గడుప గలుగుటయే పతివ్రతా లక్షణము. సాధ్వికిదియు నసాధ్యముకాదు కాని—

—క్రూరుడు, నిరక్షరాస్యుడు, దరిద్రుడు, నిరుద్యోగి, జారుడు, చోరుడునగు పతి తన్ను తిరస్కరించు చుండ ఆ యింటివాకిలి దాటిపోక అతని నే దైవంబుగా ప్రేమతో సతం బారాధించుట అసాధ్యం, ఇది సాధ్వికే అసాధ్యం.

ఉన్నతగుణములుగల లలనయే సాధ్వియగును. "పతి" అనే వాక్యంలో యేదో ఆధిక్యతార్థం స్ఫురిస్తుంది— హీనుని హీనగుణుని ఉన్నతగుణములుగల సతి పతిగా దైవముగా ప్రేమతో ఆరాధించటం అసంభవం. విచక్షణా దృష్టిలేని సంఘముచే కట్టుబడినసతి, సంఘభీతివల్లనో, సంఘ మర్యాదకొరకో, అట్టిహీనుని గడపదాటకుండ కొంత కాలము గడుపగలుగునేమోగాని, ప్రేమించి దైవముగా అరాధించలేదు. ప్రేమపరస్పర భావైక్యత లేనిచో నిల్వదు. తనకంటె ఆధిక్యత గోచరించనిదే భక్తిజనించదు. ప్రేమతో దైవంగా ఆరాధించుటకు భక్తి ప్రేమలు రెండూ ఉండాలి. సాధ్వీ గుణములకు కేవలం విరుద్ధ గుణములుగల వానియందు ప్రేమ జనించటంవల్ల, తనకంటె హీనగుణునియందు భక్తికుదరటం అంతకంటె కల్ల. త్రికరణములయందు మనస్సే ప్రధానమై నదికాన అంతఃకరణ శుద్ధిలేని బాహ్యాసేవలు గణింపదగవు.

విజయలక్ష్మిగారు వర్ణించిన దుష్టగుణములుగల పతిని ప్రేమించి దైవంగా ఆరాధించుటకు అంతకంటె హీన గుణములుగల స్త్రీ కావాలి. అట్టి జడమతి సాధ్వీపదవికి అర్హురాలుకాదు.

ఒకని చెల్లెలి భర్త కడు దుండగీడట. వివాహమునకు పూర్వము వారు గుర్తించలేదట. తన చెల్లెలిని హింసించుచుండెననియూ, ఆమెకేది కర్తవ్యమనియూ, అతను గాంధీజీకి లేఖ వ్రాసెను. బాపూజీ జవాబులో ముఖ్య విషయాలు—ఆమె అన్నయూ బంధువులునూ ఆమెతోగూడి విలాసములు చేయుటమాని ఆమెకు పోషణ యేర్పాటు చేయవలయును. పాపియగు పతి కనుకూలముగ వర్తించుటయూ, వాని సన్నిదినే పడియుండుటయూ తనకు

పతివ్రత అంటే ఏమిటి

విధ్యుక్తధర్మము కాదని తెలిసికొనగల విద్యను ఆమెకు నేర్ప వలయును. ఆమె భర్త తనభార్యగతి నేమాత్రము లక్ష్యము చేయువాడు కాదనుట తెల్లమగుచున్నది. కాబట్టి ఆమె పెండ్లి బంధమును తెగత్రెంచు కొనకుండగనే భర్త యిల్లు విడిచివేసి పెండ్లియే కాని కన్యకవలె జీవించవచ్చును.

ఇంకొక ప్రశ్న : భర్త మాంసభక్షకుడు. భార్య మాంసమును దినుట దోషమనితలంచునది. భర్తకోరిక ప్రకారము మాంసమును వండి పెట్ట వలసిందేనా? అతను బలవంతపర చితే తానును తినవలసిందేనా?

బాపూజీ జవాబు! భర్తయొక్క దోష కార్యములందు భార్య సహాకారము సలుపవలసిన విధిలేదు. ఆమె దేని నేని దోషముగా నిర్ణయించుకొనిన యెడల తాను ధర్మమునే అనుసరించుటకు సాహసించవలయును.

ఇంకొక సందర్భములో బాపూజీ తన దృష్టిలో ఆదర్శ పతి రాముడు. ఆదర్శపత్ని సీత అని చెప్పెను.

రాముడు ఏకపత్నీ వ్రతాన్ని యెంతదృఢముగ పరిపాలించెనో సీతయూ పాతివ్రత్యాన్ని అంత దృఢముగ పరిపాలించినది. అందొకరికొకరు బానిసలై పడియుండలేదు.

దేవుని సృష్టిలో స్త్రీ పురుషులిర్వురూ సమానము. కార్య నిర్వహణమునందు భేదమున్ననూ ధర్మ నిర్వహణము నందు భేదముండరాదు. ధర్మమార్గావలంబియైన పతి ననుసరించుట సతీ ధర్మమగును కాని, అధర్మ మార్గావలంబియైన పతి ననుసరించుట యేమి న్యాయము? అది తెలివి తక్కువను సూచిస్తుంది.

ఆంధ్రమహిళ జనవరిసంచికలో "ఆమెపతివ్రత" అనే పేరుతో శ్రీ జోస్యుల సూర్యనారాయణ శాస్త్రిగారు ప్రకటించిన భావము నాకు చాలా ఆవేదన పుట్టించింది. ఆ ఆవేదనయే ఈ విమర్శకు కారణమయింది.

"క్రూరాత్ముండు, నిరక్షరాస్యుడు,
దరిద్రుండున్, నిరుద్యోగియున్
జారుండున్ మరి చోరుడౌ పతి
తిరస్కారింప, తద్గేహపుం
ద్వారంబు న్విడి పోక యాతనినె
దైవంబంచు ప్రేమవ్రతం
బారాధించెడి, భార్యయే తలపగా
నా ధర్మ పత్నిత్వ స
ద్ధారంధర్యము నందియుండు;
నిది యత్యంతం బసహ్యంబు నా
చారంబైనది యన్న మాట నిజమే,
సాధ్వీ మణిత్వంబు ని
స్సారంబౌనటు లుండరాదు
గనుకన్ సద్బుద్ధులా భర్తకే
గారామార జనింపజేయనగు,
సత్కారంబు గావించినన్
మారున్ క్రూరుడు జారుడౌ నతడు
సమ్మాన్య కృతిన్; దానినీ
నారీ రత్నము గీర్తియు న్సుఖము
నందం గల్గు నాదర్శమై!!"

నాగమల్లె పొదయందు మల్లెపూవులు పూయించిన తత్ సౌరభాన్ని అనుభవించుట యెంత సులభమో, పై పద్యము నందు వర్ణింపబడిన దుష్టునిమార్చి యాతని ద్వారా సుఖించుటయూ అంత సులభము. ఇది సాధ్యమో అసాధ్యమో నే నూహింపజాలను. సాధ్యమగునను సూచన సూర్యనారా నారాయణగారు తెలిపారు గాబట్టి వారిని ప్రశ్నిస్తున్నాను.

సామాన్యరూపసి, క్రూర స్వభావ, దరిద్ర గృహజాత, ఏపనియూ చేతగానిది, జారిణి, దొంగ పనులు చేయునది, అగు స్త్రీ మీ సతియైయుండి మిమ్ము తిరస్కారిస్తుంటే, మీరు ప్రేమతో లాలించి బోధించి మార్పుచేసి ఆమె ద్వారా సుఖపడగలరా? అంతటి సహన శక్తి మీయందుంటేనే "ఆమె పతివ్రత" అనుట కర్హులగుదురు — లేకున్నచో స్త్రీయందు మీకు సమత్వ దృష్టిలేదను కొనవలయును.

"సాధ్వీమణిత్వంబు నిస్సారంబౌనటు లుండరాదు గనుకన్" — అన్నారు — యెట్టి దుర్మార్గుడైననూ భర్తను దైవముగా భావించి ఆరాధించకపోతే ఆమె సాధ్వీమణి కాదనే మీతలంపా!

(తరువాయి 14-వ పేజీలో)

సంవత్సరాది సందేశము

శ్రీమతి వి. సుశీలాదేవిగారు

సంవత్సరాది పండుగనాడు ప్రతి గృహము కల కల లాడుతూ ఉంటుంది. తెల్లవారక మునుపే తలంటి స్నానములు ముగిస్తారు. పిన్నలు పెద్దలుకూడ క్రొత్త వస్త్రములను ధరిస్తారు. సంవత్సరాదినాడు సంవత్సరాది పచ్చడని చేస్తారు. కొత్త వేపపువ్వు కొత్తమామిడి పిందెలు, కొత్త చింతపండు, కొత్త బెల్లంకలిపి ఈ పచ్చడి చేస్తారు. చేయవలసిన ముఖ్య కార్యములలో ఈ పచ్చడిని ఆరగించుట ఒకటి. భారపు భోజనము చేయుట, కొత్త పంచాంగము వినుట, ఒక బ్రాహ్మణోత్తముని తగిన విధముగా సత్కరించుట, ఆచార ప్రసిద్ధమైయున్నది. అయితే ఈ పండుగనాడే పంచభక్ష్య పరమాన్నములతో భుజించేవారు. ఏదో తృప్తికరమైన ఒకే పిండివంటతో భుజించేవారు. అర్థాకలిచే బాధపడే వారు, సంపూర్ణమైన కడుపుచిచ్చుతో గోడలు పట్టుకొని వ్రేలాడే వారున్నారు. భారతదేశములో ప్రతిమనిషి కూడు గుడ్డలకు లోటు లేకుండా సర్వతృప్తికరముగ సంచరించిన నాడే ప్రజారాజ్యావతరణ ఫలితము కన్పట్టును. రెండున్నర సంవత్సరముల క్రితము భారత ప్రజలకు సంప్రదించిన స్వాతంత్ర్య ఫలితము అవసర వస్తువుల లేమివలన ప్రజల కానంద దాయకముగా లేదు.

ఈ నూతన వత్సరారంభములో జరుగబోయే గొప్పసంఘటనలలో ఆంధ్ర రాష్ట్రావతరణ ఒకటిగా తలచాము. సంక్రాంతి పండుగకే ఈ కానుకను గూడ ఆంధ్రప్రజలందుకుందా మనుకున్నారు. కాని తానొకటి తలచిన దైవమొకటి తలచెను. ఆంధ్రరాష్ట్ర అవతరణ వాయిదా పడ్డది. ఆంధ్రరాష్ట్రము గూర్చి అనేక తర్జన భర్జనలు జరిగేయి. ఆంధ్రరాష్ట్రావతరణతోపాటు రామపాద సాగర ప్రాజక్టు సిద్ధిస్తుందని, దాని ఫలితంగా 10 లక్షల టన్నుల బియ్యము అధికముగా పండించ వచ్చునని ఉత్సాహ పడుచున్నాము. ఆంధ్రదేశము పాడిపంటలతో మహాలక్ష్మివలె కలకల లాడుతూఉంటుందని, ఆంధ్రులు ఢిల్లీభోగాలకు మించిన బంగారు తీగెలను పండించి దేశదారిద్ర్యమును పోగొట్టగలరని, శేష నాఫీసులు, రేషనుకార్డులు, దొంగవ్యాపారము, లంచాలు, పోయి, మన పూర్వ కవులు వ్రాసిన పద్య రచనలోవలె "కన్నయ్య పండింప, కామమ్మ వండింప, వేసిన విస్తళ్ళు లెక్క" లేకుండా అన్నదానములు జరుగగలవని ఆశలు కలుగుచున్నాయి. కొత్త సంవత్సరములో ప్రజలం అటువంటి సుభిక్షమయిన దినములకు సుజలాం, సుఫలాం, సస్యశ్యామలాం—అని ఆలాపింపదగిన దేశమునకు ఆశించుచున్నాము.

ఈ క్రొత్త సంవత్సరములో మనము సాధించవలసిన విషయమింకొకటి యున్నది. అది మాతృభాష. ప్రజా రాజ్యములో ప్రతినిధుల ద్వారా ప్రభుత్వాన్ని నడపాలంటే మాతృభాషకి ప్రధానస్థానము కావాలి. ప్రజలకు సుబోధకం కావాలంటే మాతృభాషలో పరిపాలనా కార్యకలాపము జరపాలి. ఈ సౌకర్యములేనిచో ప్రజా స్వామ్య సిద్ధాంత ప్రకటలన్ని నిష్ప్రయోజనములు.

మన పూర్వులందరు స్వాతంత్ర్యము, సమత్వము, సౌభాతృత్వము పవిత్రములయిన ఈ మూడు లక్షణాల సాధన నిమిత్తము విశేష త్యాగములు చేసిరి. ప్రాణదానము కూడ చేసిరి. ప్రజలకు స్వాతంత్ర్యము, సమత్వమును ఈయనిది, సౌభాతృత్వ సాధనకుపకరించనిది అయిన రాజ్యము రాజ్యము కానేరదు. దీనికంతకు ఇక మీదట ప్రజలే కారకులు. ప్రస్తుతము గతసాధన ఫలితములను తిలకించి ఆనందించుటలో తృప్తిచెందు సమయము కాదు. వర్తమాన కర్తవ్యమును, భవిష్యద్బాధ్యతను గ్రహించి వాటి నిర్వహణకు ఐక్యకృషి సలుపుటకు ప్రతివారు కంకణబద్ధులు కావలసి వున్నది. ఆ నాడే స్వాతంత్ర్య సమరమున ప్రాణములనర్పించిన వీరయోధులకు, ఆత్మశాంతిని చేకూర్చగలుగుదుము.

ఆర్థిక, రాజకీయరంగాలలోను, తదితర రంగాలలోను అందరికీ సమమైన న్యాయము చేకూర్చగలరనీ, మతములోను, విశ్వాసములోను, ఆరాధనలోను, అందరికి స్వేచ్ఛనీయ గల

సంవత్సరాది సందేశము

రనీ, అందరికి సమానహక్కు లివ్వగలరని, వ్యక్తివికాసానికి, జాతీయైక్యతకి, సమాన అవకాశాలివ్వగలరని నూతన రాజ్యాంగము ప్రమాణము చేసింది. కాని ప్రమాణమును ప్రజాప్రతినిధులు నోటిమాటగ వదలివేయక, తాము ఎల్లప్పుడు తత్కృషిచేస్తూ, ప్రజానీకమంతయు తమకు సహకరించేలాగున వారి హృదయములను దొంగలించిననాడె భారతదేశమునకు పర్వదినము.

ఈ క్రొత్త సంవత్సరములో ప్రజలు అనేక క్రొత్త విషయములను గ్రహిస్తారు. తిలకిస్తారు కాని తమ కర్తవ్యమును ప్రతివారును గుర్తించక, బాధ్యత అంతా ప్రతినిధులపై వదలరాదను విషయమును గుర్తించుట యత్యావశ్యము. దేశమును సస్యశ్యామల మొనరించుటకు తమ కర్తవ్యమును గుర్తించి సంచరించవలెనను నదియే క్రొత్త సంవత్సర సందేశముగా ప్రతివ్యక్తియు భావింతురు గాక.

(12-వ పేజీ తరువాయి)

పురుష వ్యామోహమున కాసించనిదైన అవివాహిత, ధర్మమార్గావలంబనంతో జీవితమంతా గడపనిచ్ఛగించిన యామె సాధ్వీమణి కాదా? అల్లె పెండ్లాడిన భర్త దుర్మార్గుడై తన్ను తిరస్కరించుచుండ అచటేబడి మ్రగ్గుటకంటే బాలికవలె జీవితమును గడుపగోరుట శ్రేష్టమగును.

దుర్మార్గుడైన భర్తననుసరింపక అన్య పురుష వ్యామోహమునకు వశముకాక దైవము నారాధించు స్త్రీ హిందూ వివాహ ధర్మమునకు మచ్చకలుగ జేయదు.

దుర్మార్గురాలైన భార్యను వదలివేసి (స్త్రీ వ్యామోహమును త్యజించి) బ్రహ్మచర్యంతో గడపు పురుషుడెంత యుత్తముడో, అట్టి స్త్రీయూనంత యుత్తమురాలే. యిరువురూ వివాహ ధర్మమును కాపాడిన వారే.

పురుషులు పెక్కు వివాహములాడ దగునను ధర్మము వంటి ధర్మములు కొన్ని పురుషజాతి స్వలాభము కొరకు పురుషులచేత సృష్టింపబడియున్నవి. అట్టివానిలో భర్తయెట్టి వాడయిననూ అతనినే దైవంగా ఆరాధించవలెనను సూక్తి యొకటి.

పతివ్రత అంటె సకల సద్గుణ సమన్విత లేక ధర్మమార్గావలంబిని అని భావించండి. భర్త దుర్మార్గుడై తన్ను తిరస్కరించుచుండ అతనినే దైవముగా ఆరాధించకపోతే సాధ్వీమణి కాదనే తలంపు సరియైనదికాదు. స్వార్థపరత పాదుకుబోయిన పురుష పక్షపాత దృష్టికి మాత్రమట్లు గోచరించు నేమొ.

హెచ్చరిక

వికృతి, వికృతాకారంగా ప్రవేశించిందని. విమర్శకులందరూ వేనోళ్ళ చెప్పుతున్నారు. కనుక వేరుగా చెప్ప నక్కరలేదు. విదేశ స్వదేశాలలో విప్లవాలు వెదజల్లిన రేచుక్కలలాగ రేగుతాయి అన్నారు. వివిధ మతాలలో వేరువేరు భావాలుత్పత్తి ఔతా యన్నారు. ఆర్థిక ఆహార సమస్యల పరిష్కారములను ఆశించనక్కరలేదన్నారు. అన్ని దేశాలకు అఖండ క్షామం వాటిల్లుతుందన్నారు. వికృతిగడపి ఖరను కళ్ళచూస్తే కడుపు నిండిన అన్నమన్నారు. ఖర వరకూ కాయం నిలబెట్టుకోవాలంటే అబాలగోపాలంకష్టపడాలి. ఉచ్ఛశ్రేణివారి స్వేచ్ఛానందాలకు లోటులేదు. నిమ్నతరగతులవారి నిర్ణీత వృత్తులకు లోటులేదు. యిక మాధ్యమిక జీవితాలు మడిసిబోతున్నాయి. వృత్తి విద్యలను ఉన్నతిలోనికి తీసుకురండి. కుటుంబభారం ఒక గృహయజమానికే వుండకూడదు. బాలబాలికలచే రాట్నాలను వడికించండి. పిడికి పది కానులు వస్తాయి. స్త్రీలు యిండ్లలో చేతి మిషనులు కుట్టుకొండి. చేతి ఖర్చుకు డబ్బొవస్తుంది. చేతి అల్లికలచే చిన్న చిన్న ఖర్చులు కూడబడతాయి. పాతివ్రత్యానికి భంగం లేకుండా పొట్ట కూటికిలోటు లేకుండా ప్రొద్దు పుచ్చవచ్చు. చిలిపి పనులయందు చిత్తవృత్తులను పోనీయక, చంచల దృష్టులను చిన్నవాడు గురువు అభ్యసింప జేసిన విద్యయందు నిల్పుకొని విద్యను చిరస్థాయిగా చేసుకొండి. జీవితానికి కరువుండదు. దేవునికి దయకలుగుతుంది.

—డీ. బదరీనారాయణమ్మ.

గృహలక్ష్మి జయంత్యుత్సవము

5-3-1950 న, కేసరికుటీరంలో, గృహలక్ష్మి జయంత్యుత్సవము, స్వర్ణకంకణ ప్రదానోత్సవము, సలక్షణముగా, జరిగినది. ఇటీవల అస్వస్థులుగానున్న శ్రీ కేసరిగారు భగవత్కృపవల్ల కొంచము స్వస్థులై, స్వయముగా కంకణ ప్రదానము చేసి ఉత్సవములో పాల్గొనగలిగినారు. పెక్కుమంది విదుషీమణులు యీ ఉత్సవమునకు విచ్చేసి, ప్రసంగించిరి. శ్రీమతి లక్ష్మి రఘురామ్, బి. ఏ., గారు. సభాధ్యక్షత వహించిరి. ఆశీస్సులతో, అభినందనలతో, ఉపన్యాసాలతో సభ చక్కగా జరిగినది.

శ్రీమతి గంటి. కృష్ణవేణమ్మగారు.

గృహలక్ష్మి స్వర్ణకంకణ గృహీత్రి

శ్రీమతి గంటి కృష్ణవేణమ్మగారు

ఈమె శ్రీరామశాస్త్రి సుబ్బలక్ష్మమ్మగార్ల పుత్రిక. అనంతపురంజిల్లా తాడిపత్రిలో 30-12-1910 న, జన్మించినది. 1921 మే 19 తే. శ్రోత్రియందారు గంటి సుబ్రమణ్యం గారి జ్యేష్ఠ కుమారుడు గంటి వెంకట సుబ్బయ్య బి. ఏ. గారితో వివాహమైనది. ఈమె తాతలు దివాన్ పేష్కార్లుగను, ప్లీడర్లుగను, ఆస్థాన పండితులుగను వుండిరి. తండ్రి గారికి పోలీసుశాఖలో వున్నతోద్యోగము.

చిన్నప్పటినుండి ఈమెకు తనమాతృ భాషయైన తెలుగునందు ఒక విధమైన చిన్నచూపుండేది. ఆంగ్ల భాష అంటే ఎక్కువ అభిరుచి ఉండేది. ఒకసారి ఆమె భర్తకు ఆంగ్లమున, తెలుగున కలిపి లేఖవ్రాసినారట. ఆమె భర్తగారు భాగవతము, భారతము, నైషధము, అప్పకవీయము, మనుచరిత్ర మొదలైనవి తెచ్చి వానినిచదవలేరని హేళనచేయగా, అప్పటినుండి ఈమె ఒక విధమైన అభిమానముకలదై తండ్రిని అడిగి ప్రత్యేకముగా ఉపాధ్యాయుని సహాయముచేత వసుచరిత్ర, మనుచరిత్ర, నైషధం, రాఘవ పాండవీయం మొదలైనవి నేర్చుకొనిరట. తాతగారి సహాయంచేత ఛందశ్శాస్త్రం నేర్చుకొనిరి. భర్త సహాయంతో నరస భూపాలీయము, అమరుక కావ్యము, పుష్పబాణవిలాసము చదివిరి. ఆమె ప్రథమమున 'తెనుగు లేఖిని' అను వ్యాసమును గృహలక్ష్మికి పంపినారట. అది ప్రచురింపబడినది. పిదప గిరిజా కల్యాణము, శ్రీజ్ఞానప్రసూనాంబిక, సైరంధ్రి మొదలయినవి రచించిరి. విద్యావతియగు నీమెను స్త్రీజనోద్ధరణ కాములగు శ్రీ కేసరిగారు యీ సంవత్సరము కంకణ ప్రదానముతో గౌరవించిరి.

గృహలక్ష్మి జయంత్యుత్సవము వర్షావర్షము నిరాఘాటంగా జరుగుచు, ఆ సందర్భములో విదుషీమణులకు స్వర్ణ కంకణ ప్రదానము అవిచ్ఛిన్నంగా జరుగునిమిత్తము శ్రీ కేసరిగారు రూ. 5000/- విలువగల జీవితభీమాను, ఈ ఉత్సవ శాశ్వతనిధిగా నేర్పాటుచేసి నిర్ణయమును ఈ ఉత్సవ సందర్భములో వెల్లడించిరి. ఇందులకు వారెంతయు అభినందనీయులు.

[బ్లాకులు గృహలక్ష్మి పత్రికకు కృతజ్ఞతతో.]

సర్ థామస్ మోర్ చిత్రించిన రామరాజ్యం

✱ శ్రీమతి అ. గిరిజగారు ✱

మానవాభ్యుదయానికి తగిన జీవిత విధానాన్ని సూచించిన ప్రతిభాశాలురలో థామస్ మోర్ ఒకడు. మోర్ 1478 వ సంవత్సరమున ఇంగ్లండులో జన్మించినాడు. విద్య పూర్తి చేసి న్యాయవాది వృత్తి నవలంబించినాడు. 1510 లో లండన్ నగరానికి అండర్ షరీఫ్‌గా నియమించబడినాడు. 1529 లో వింత ప్రకృతికి పేరు మోగిన 8 వ హెన్రీ రాజుకు ప్రధాన మంత్రి అయినాడు. హెన్రీరాజుకు అవసరమయిన విడాకుల విషయమై చర్చికీ రాజుకు జరిగిన ఘర్షణల్లో మోర్ రాజు కోపానికి ఆహుతి అయినాడు. అయిదేళ్ల అమాత్యత్వము శిరచ్ఛేదనముతో అంతమయింది.

మోర్ గొప్ప విద్వాంసుడు, రచయిత. పీకోచరిత్ర, 3వ రిచర్డు చరిత్ర, యుటోపియా ఆయన రచనలలో చెప్పుకోనవలసిన వాటిలో కొన్ని. 1516లో ఇంగ్లండుతో విదేశాల వర్తక విషయమై రాయబారము వెళ్లిన సమయములో లాటిన్ భాషలో మోర్ యుటోపియా వ్రాశాడు. యుటోపియా అంటే ఆదర్శప్రాయమైన శాంత జీవితమును గడపగల ప్రదేశము.

మోర్ కాలములో భూస్వాములు రైతాంగమును పొలాలనుంచి తొలగించి, వాటిని గొర్రెల మేతకు పచ్చిక బయళ్లుగా చేసే వాళ్లు. పొలాలలో పండే పంటల కన్న, పెంచిన గొర్రెల ఉన్నివల్ల ఎక్కువలాభం రావటమే దీనికి కారణము. సేద్యమునుంచి తొలగించబడిన పేదరైతులు జీవనాధారములేక బిచ్చగాళ్లుగాను, దొంగలుగాను, పొట్ట పోసుకోవలసి వచ్చింది. ఆ కాలాన నేటి యంత్ర సాధనాలు లేక పోవటాన వాళ్లకు వేరే తగిన జీవనోపాధి కలిగించేది కాదు. పోషించలేని ప్రభుత్వము యీ దౌర్భాగ్యులను అణగదొక్కటానికి మాత్రం అనేక క్రూరశాసనాలు చేసింది. మోర్ హృదయము యీ దురాగతమును సహించలేక శాంతిమయ జీవన మార్గాన్ని అన్వేషించ మొదలు పెట్టింది. ఆ ఆలోచనల ఫలితముగా కొత్తరాజ్యాంగ విధానము, సమాజ పరిస్థితులు తగిన ఉపాయమని గ్రహించాడు. ఈ కొత్త పంధాను యుటోపియా అనే గ్రంథములో వివరించాడు.

యుటోపియా ప్రజాస్వామిక రాజ్యం. నాయకుడు ఒకడు ప్రతి సంస్థకు అవసరము కాబట్టి ప్రజలు మూడేళ్ల కొకసారి తమలో ఒకరిని నాయకుడుగా ఎన్నుకుంటారు. ఈ నాయకుని పేరేరాజు. తగిన అర్హత లేకపోతే రాజును తీసివేసి తిరిగి యింకొకరిని ఎన్నుకునే అధికారం ప్రజలకు వున్నది. ప్రజలందరు తినే భోజనము, కట్టేబట్టలే రాజుకు యిస్తారు. సర్వసమత లేక వర్గ బేధాలు వుండటమే అనర్థ హేతువని యుటోపియా ప్రజల సిద్ధాంతము. అందువల్ల వ్యక్తిగతమైన ఆస్తిపాస్తులువుండవు. అంతా వుమ్మడిగా వుంటుంది. రాజ్యములోని ప్రజలందరు సరి సమానముగ కష్టించి పని చేయక పోవటాన తగినంత ఉత్పత్తి లేక పోవటము, చివరకు తిండి సరిపోక కరువు రావటము జరుగుతుంది. అందువల్ల యుటోపియాలో స్త్రీ పురుషులందరు సేద్యము నేర్చుకుని, చేసి తీరాలి. ఇదికాక అందరు తమ తమ ఇష్టమయిన మరొక వృత్తిని నేర్చుకోవాలి. సంఘం తన అవసరాన్ని బట్టి ఎవరు యేవృత్తి అవలంబించ వలసి వున్నది నిర్ణయించుతుంది. తతిమా సమయాలలో యేవృత్తిలో వున్నా పంట కోత కాలానికి రాజు మొదలు తలారివరకు స్వయముగా కోతల్లో పాల్గొనాలి. తమదేశములో పండినధాన్యాన్ని రెండు సంవత్సరాలవరకు తమకు సరిపడ అట్టి పెట్టుకుని మిగత ధాన్యముతో యితరదేశాలతో వర్తకముచేస్తారు. కావలసిన ఇతర పదార్థాలు వాటికి బదులుగా తెప్పించు కుంటారు. అరుదుగావుండే వస్తువులు పసిపిల్లలకు, రోగులకు వృద్ధులకు కావలసినన్నియిచ్చి మిగతా వాటిని అందరు సమానముగ పంచుకుంటారు.

యుటోపియాలో వునికి సంగతి చూతాము. రాజ్యమంతట వీలయినంతవరకు ఒకే కొలత, ప్లానులతోఇళ్లు నిర్మిం

చుతారు. ప్రతివూరిలోను ఒకే విధమైన సరిసమానపు ఇండ్లు ఆరువేలు కట్టి ఆ యిళ్లకు కావలసిన సామానులు వృత్తి పనిముట్లు ప్రభుత్వమే అమర్చుతారు. ఇంత నిర్మాణము చేసినప్పటికి కూలియిచ్చి పెట్టుకున్న కూలివాడు లేక పోవటాన ప్రభుత్వానికి ఖర్చే లేదు. ఆయా వృత్తులలో వుండే వాళ్లు ఆయా పనులకు పూనుకుంటారు. అధికారులు ప్రజలుఅంతా కలిసి యిళ్ళు కట్టుకున్నందుకు ఫలితముగా ప్రతి వ్యక్తి సుఖముగా యింట్లో నివసించ గలుగుతాడు. ఇప్పటి మోస్తరు చెట్లక్రింద బతకవలసిన అగత్యము వారికి వుండదు. ప్రతి వూరికి వెలుపల నాలుగు వైపులా విశాల ప్రదేశాలలో నాలుగు ధర్మ వైద్యశాలలు వుంటయ్. బట్ట, తిండి, యిల్లు, సమకూర్చితే దొంగతనానికి, బిచ్చానికి ఎవరు వెళ్తారు? ఏకేశ్వరోపాసన జనసామాన్య మతము. కాని ఎవరికి నచ్చిన మతము వారు స్వీకరించ వచ్చును. భగవత్సేవ విషయములలోకూడ అందరు సమానులే. జూదము, మద్యము పనికిరావు. యుటోపియా ప్రజల మానసిక వికాసానికి కూడ మోర్ అవకాశాలు కల్పించాడు. ప్రతి రోజు విషయజ్ఞుల చేత వుపన్యాసాలు యిప్పించుతారు. ఇది అందరు వినాలి. అంతగా యిష్టము లేక పోతే దేహ పరిశ్రమతో కూడిన ఆటలు ఆడుకోవచ్చు, సోమరితనము మటుకు పనికిరాదు. యథేచ్ఛగా యిష్టమున్నవారు గణితము, ఖగోళము, భూగోళము మొదలయినవి అభ్యసించవచ్చును. ప్రతి ఒక్కరు పనిచేస్తూ వుంటాన ఎక్కువ కాలము వినియోగించ నవసరములేదు. అందరు రోజుకు అయిదుగంటలు మాత్రమే పని చేస్తారు. మిగతా కాలముతో విజ్ఞానము పెంపొందించుకోవచ్చును.

యుటోపియాలో అహింసకు చాల ప్రాధాన్యతవున్నది. ఊరి వెలుపల కసాయివాళ్లు తప్ప వూరిలో కోడిని కూడ చంపకూడదు. ప్రజలలో కొంతమంది శాకాహారులు కూడ వుంటారు. పది వేటకుక్కలను ఒక కుందేలుపైనో, లేడిపైనో వుసికొల్పి చెండాడించటము యుటోపియా వాసులకు అమానుష కృత్యము. అందువల్ల వేట సరదా కాలక్షేపము కాక పోగా త్యాజ్యము. నిండు జీవిని వృథాగా చంపేకన్న బ్రతికించివుంచి సంఘానికి అవసరమైన పనిచేయించు కోవటము మంచిదనే తలంపుతో యెంతటి నేరానికయినా సాధారణముగా మరణదండన విధించరు. బానిసగా చేసుకుంటారు. అందరు తప్పనిసరిగా సైనిక శిక్షణ పొందినా చాల శాంతి ప్రియులుగా వుంటారు. ఆత్మరక్షణకు, మిత్ర రాజ్య రక్షణకు కేవలం తప్పనిసరి అయితేనే, సంఘము అనుమతి యిస్తేనే యుద్ధము ప్రకటించుతారు. రక్త పాతకమునకు యిష్టపడక శత్రుపక్షపు నాయకులు నలుగురైదుగురుని బంధించి యుద్ధం ఆపు చేస్తారు. తమ రాజ్యముతో కొంతకాలము వర్తకము చేయకుండ ఆపు చేయుటయే యుటోపియనులు శత్రురాజ్యాలకు వేసే పెద్దశిక్ష!

థామస్ మోర్ తన భావనా రాజ్యములో స్త్రీలకు ఉత్కృష్ట స్థానమునే కల్పించాడు. యుటోపియా స్త్రీ పురుషునితోపాటు సేద్యము, మరొకవృత్తి నేర్చుకుంటుంది. కాని శరీరబలము తక్కువకావటాన సంఘము ఆమెకు వడకటము, నేయటమువంటి తేలిక పనులే నిర్ణయించుతుంది. తేరతిండి తింటు ఆత్మ గౌరవము గోల్పోవలసిన అవసరము యుటోపియా స్త్రీకిలేదు. వివాహమయేంతవరకు తలిదండ్రుల దగ్గర పెరుగుతుంది. తర్వాత భర్తయింటికి వెళ్తుంది. చదువు సంధ్యలలో ప్రత్యేకముగా యేమిలేదు. ఇష్టము వచ్చిన చదువు నేర్చుకోవచ్చును. ప్రతిరోజు వుదయాన యివ్వబడే వుపన్యాసాలకు హాజరుకావాలి. దీనితో విషయ జ్ఞానము, మాటపొందిక అలవడుతయ్. సమిష్టి భోజనశాలలు ప్రతి వూరిలోను వుండటాన ప్రత్యేకించి వంట కలాపమంటు వుండదు. ఆ సమయములో మరియే యితర పనులయిన చూసుకోవచ్చును. ప్రతి స్త్రీ యుద్ధ శిక్షణ పొందుతుంది. యుద్ధ సమయాన తన తండ్రి భర్త మొదలయిన ఆత్మీయులకు అండగా నిలబడుతుంది. తగిన అర్హతవుంటే యుటోపియాలో వృద్ధవనితలను, వితంతువులను మతబోధకులుగా, గురువులుగాకూడ నియోగించుతారు. లలిత కళలలో, ముఖ్యముగా సంగీతములో స్త్రీ ప్రావీణ్యత సంపాదించుకుంటుంది. సమిష్టి భోజనశాలలలో భోజనవేళల చల్లని సంగీత కాలక్షేపము వారికి అలవాటు. పిల్లలు పెద్దలను అనుసరించుకునే వుంటారు. స్త్రీలు పిల్లలతోపాటు పురుషులపంక్తినే భోజనము చేస్తారు. పిల్లలకు చిన్నప్పటినుంచి చక్కని నడవడి

ఆదర్శాలు నేర్పుతారు. పచ్చనిచేలు, కమ్మనిగాలి పిల్లలకు సమృద్ధిగా వుంటయ్.

యుటోపియా స్త్రీ సహజ సౌందర్యానికే ప్రాముఖ్యత ఇస్తుంది. భగవంతుడు ఇచ్చిన రూపును ఆరోగ్యము, జీవకళలతో ఇనుమడింప చేసుకుంటుంది. ఆరోగ్యము, తృప్తి, ఉత్సాహాలతో కళకళలాడే ముఖానికి పైపూతల అవసరము యేమి వుంటుంది? రంగులు, క్రీములు పూసుకుంటే లేని సౌందర్యాన్ని భ్రమింపచేసి సంఘాన్ని మోసము చేయుట యని వారి విశ్వాసము. ఇనుమైతే పనిముట్లు చేయటానికైనా వుపయోగించుతుంది. బంగారము అందుకు కూడ పనికిరాదని నిరసించుతారు. బానిసలకు బానిస చిహ్నముగా తొడిగే కడియాలవంటివి మాత్రమే బంగారముతో చేస్తారు. అందువల్ల యుటోపియా స్త్రీలు బంగారు సొమ్ములు ధరించరు. చివరకు ముత్యాలు వజ్రాలయినా ధరించరు. ఆకర్షణీయముగా వుండటానికి పసిపిల్లలకుమాత్రం ముత్యాలు వజ్రములు కూర్చిన ఆభరణాలు పెడతారు, కాని పిల్లలు వూహ తెలియగానే ఆ అపౌరుష చిహ్నాలను తీసిపారవేస్తారు.

థామస్ మోర్ స్త్రీల వివాహాలు, విడాకులను గురించి విపులముగా చర్చించాడు. యువతీ యువకులు తమకునచ్చిన వారిని వివాహ మాడవచ్చును. బహు భార్యాత్వము, బహు భర్తృత్వము శాసన విరుద్ధం. వ్యభిచారము చాలా ఘోరమైన తప్పు. ఆ తప్పుకు వివాహయోగ్యత లేకుండ జేయటం, బానిసత్వము శిక్ష. అందువల్ల దేశములో వ్యభిచారము ప్రచారములో వుండదనే చెప్పాలి. వివాహితులైన వారు వ్యభిచరించితే వారి దాంపత్యము న్యాయరీత్యా విచ్ఛిన్నము చేసుకోవచ్చును. నేరము చేసిన స్త్రీ, పురుషుడు శిక్షితులవుతారు. ఆ స్త్రీ భర్త, యీ పురుషుని భార్య యిష్టము వుంటే ఒకరినొకరు పెండ్లాడ వచ్చును. లేకపోయిన యిష్టమువచ్చిన మరెవరినైనా చేసుకొన వచ్చును. కాని నేరము చేసిన స్త్రీ భర్తగాని, నేరముచేసిన పురుషుని భార్యగాని పూర్వపుప్రేమ విడువలేక క్షమాపణవేడితే నేరస్థులతోపాటు బానిసత్వం స్వీకరించి దాంపత్య జీవితము గడప వచ్చును. అట్లాంటి దంపతులపై సంఘము దయదలచి ఒక్కొక్కసారి స్వాతంత్ర్యము కూడ ఇస్తుంది. పెండ్లినాటికి యే వ్యాధులు వైకల్యాలు లేనట్లయితే తర్వాత సంభవించే వ్యాధులు, వైకల్యాలి కారణముగా విడాకులు అసంభవము. పైగా దంపతులలో ఒకరు వ్యాధిగ్రస్థులయితే వారిసేవ చేయటము రెండవవారి కర్తవ్యము. దంపతులలో అన్యోన్యాను రాగము లేక కలతలు ఏర్పడితే సంఘము ఒప్పుదల మీద విడాకులు పుచ్చుకోవచ్చును. కాని వివాహ పవిత్రతే పరమ ఆశయం కావటాన వీలయినంత వరకు దాంపత్య విచ్ఛిన్నమునకు సంఘము ఒప్పుకోదు.

యుటోపియా స్త్రీ పురుషునితో బాటు తనకు సంభవించిన ఆపదను స్వయముగా సంఘము యెదుట వున్నదున్నట్లు వివరించి న్యాయమును పొందగలదు. యుటోపియా సంఘ వాతావరణము స్త్రీకి అన్ని విషయాలలోను పురుషునితో సరిసమానమైన ప్రతిపత్తిని, స్థానమును కలిగించింది.

థామస్ మోర్ హిందూ సాంప్రదాయాను సారం శవాలకు అగ్ని సంస్కారము సూచించాడు. మద్యము జీవితావసరమని యెంచే పాశ్చాత్య దేశాన పుట్టి మద్యపాన నిషేధం మెచ్చాడు. కృతిమ సౌందర్యపోషణ, అంతులేని విడాకులను అసహించుకున్నాడు. ప్రధానామాత్య పదవి అలంకరించి ప్రజా రాజ్యాన్ని చిత్రించాడు. కుతంత్రులయిన న్యాయవాదులను, అధికార దుర్వినియోగ పరులయిన పోలీసులను మాత్రం థామస్ మోర్ పొరపాటున కూడ పేర్కొనలేదు.

[ఆలిండియా రేడియోవారి సౌజన్యంతో]

కృతజ్ఞత.

ఆంధ్రమహిళా సభకు ఈ దిగువ పేర్కొన్న విరాళములను కృతజ్ఞతతో స్వీకరిస్తున్నాము.

మదరాసు కార్పొరేషన్	...	250—0—0
శ్రీమతి చిం. పాపాయమ్మగారు	...	100—0—0
శ్రీ రఘునాదయ్యర్ గారు	...	50—0—0

అ. చన్నఘంటమ్మ, జ. జమునాబాయి.

మళయాళ దేశము

శ్రీ వారణాశి వెంకటాచలంగారు

హిందూదేశంలో పశ్చిమ కనుమలకు అరేబియా సముద్రమునకు, ఉత్తరమున గోకర్ణమునకు దక్షిణమున కన్యాకుమారికి మధ్యనున్నటువంటి ప్రదేశము, బ్రిటిషువారు మన దేశమునకు రాక పూర్వము మళయాళ దేశమని పిలువబడుచుండెను. ప్రస్తుతము తిరువాన్కూరు కొచ్చిను సంస్థానములు ఒకేరాజ్యముగ మారినవి. ఇక ఐక్యకేరళరాష్ట్రమును మద్రాసు రాష్ట్రములోగల మలబారు జిల్లాను కూడ కలిపి భారత వర్షములో ప్రత్యేక రాష్ట్రముగ నిర్ణయించవలసినదిగ మళయాళ దేశస్థులు ఆందోళన చేయుచున్నారు.

ఐక్య కేరళము ప్రత్యేక రాష్ట్రముగ నేడు కాకున్నను ముందునాటికైన వచ్చి తీర వలసినదే. ఏలయన తమిళులకు కేరళీయులకు ఏ విధమునను కలయిక కుదురదు. వీరిరువురు పరస్పర విరుద్ధమైన సాంప్రదాయములను గలిగి యున్నారు. తమిళభాషయందు సంస్కృతము శూన్యము, మళయాళమునందు సంస్కృతము మిక్కుటము. ఇక ఆచారముల బట్టి చూచిన మళయాళ దేశపు యాచారములు తదితర ప్రాంతముల వారి కర్థమగుట కష్టసాధ్యము.

ఆ దేశములో స్త్రీకి ప్రాముఖ్యత నిచ్చి యున్నారు. ఆస్తులయందు ముఖ్యముగ స్థిరాస్తులందు ప్రథమ హక్కు వారిదే. ఈ ప్రత్యేక హక్కు వారికెటుల సంక్రమించెనో చర్చనీయము. ఆ దేశంలోపల మరుమక్కతాయము గలదు. దాని కాధారము మనుశాస్త్రములో గూడగలదు.

కేరళదేశం పరశురాముని సృష్టియనియు, పరశురాముడు భారతవర్షంలో యితర క్షత్రియుల నందర నోడించి దక్షిణాపథముననున్న నీలగిరికివచ్చి, పశ్చిమ కనుమల కావలనున్న దేశమునందు తన పరశువును విసరి పాతాళంలోనున్న ప్రస్తుత కేరళభూమిని పైకి తెచ్చెనని పురాణ గాథ గలదు. ఈ గాథను నమ్మినను లేకున్నను, పరశురాముని కాలమునకు పూర్వము ఈ పశ్చిమ కనుమల కావలనున్న దేశము భారతావనిలో లేనట్లుగాని, తెలియక యున్నట్లుగాని యూహించవలయును.

కేరళ దేశమందు ఆదినుండి బ్రాహ్మణులదే అగ్రస్థానము. భూమియంతయు బ్రాహ్మణ జమీందారులకు సంక్రమించి యుండెను. ఈ జమీలన్నియు అవిభక్తములుగ నుండి, ఆస్తుల పంపకములు లేక, ప్రత్యేకమైన ఏకైక కుటుంబములు తరతరములుగ వృద్ధిచెంది యీనాటివరకు క్షీణింపని గొప్ప ఎస్టేటులుగ నున్నవి. వీనిని వేయిల్లము లందురు.

మళయాళ బ్రాహ్మణులు నంబూద్రులు. వీరిని లక్ష్మీ సరస్వతులు సమానముగా అనుగ్రహించిరి. వీరు సంస్కృత పండితులు. ముఖ్యముగ జోతిషము, ఆయుర్వేదము, యిత్యాది శాస్త్రములందు ప్రవీణులు. దేవపూజలుచేసి మంత్రోపాసకులైరి. దేవాలయముల సృష్టించి, తద్దేవతారాధన వల్ల బ్రహ్మతేజస్సు గలవారైరి. ఇక దినచర్యయందు వారివైదిక కర్మనిష్టలు మానక, వేదములందుచెప్పిన విధముగ, ధనవంతులయ్యు బీద బ్రాహ్మణులవలె జీవితములు గడపుచుండిరి.

నంబూదిరి బ్రాహ్మణులు అనాదినుండి మళయాళ దేశమందుండిరి. వారిలో కుటుంబమునం దగ్రజుడు మాత్రమే వివాహము చేసికొనును. అతడు సమిష్టి కుటుంబమునందు యజమానియై వ్యవహారములన్నియు చక్కబెట్టు చుండును. అతని తమ్ములు వివాహము చేసికొనరు. ఈ అచారము నంబూదురి కుటుంబములు వృద్ధిచెందకుండుటకై యున్నట్లు తోచుచున్నది. మిగత సోదరులు క్షత్రియ కన్యలనుగాని, నాయరు స్త్రీలను సంబంధములను చేసికొందురు. ఈ సంబంధములుకూడ, ఆస్తులయందు హక్కు భుక్తములుతప్ప, అన్ని విధముల, యితర ప్రాంతములందుగల వైవాహికము గనే యుండును. కాని కర్మకాండ లేమియు లేవు. ఈ సంబంధములుగల భార్యాభర్తలు సకుటుంబీకులై సామాన్య భార్యాభర్తల వలెనే జీవనము గడుపుచుందురు.

మళయాళదేశంలో నంబూదిరు బ్రాహ్మణులకు తదితర క్షత్రియ నాయరు కుటుంబములకుగల సంబంధ బాంధవ్యములు ఇతర ప్రాంతీయుల కర్థమగుట కష్టము. అచ్చట శాస్త్రము ఆచారము నెక్కువగ అనుసరించి యుండును. కాని, యీ దేశాచారములు తెలియక వారికి వివాహాది కార్యములు లేవని గ్రహించుట సత్యదూరము. వారి సంబంధములలో మంగళ సూత్రధారణము లేనందునను, మంత్రయుక్తముగ వివాహ విధానము లేనందునను, వారియందు సకుటుంబీక వైవాహిక ధర్మములు నియమములు లేవని తలంపరాదు.

పిల్లల శిక్షణ శాస్త్రీయ దృక్పథం

శ్రీమతి దరిసి సుభద్రమ్మగారు

[ఈ శీర్షిక క్రింద గత మే నెలనుండి, 11 వ్యాసములను, శ్రీమతి సుభద్రమ్మ గారు ఆంధ్రమహిళలో ప్రచురించినారు. మనస్తత్వ శాస్త్ర ప్రాధాన్యము, గర్భిణీ స్త్రీలు పడవలసిన జాగ్రత్త, శిశువుయొక్క మానసిక, శారీరక పరిణామములు, అందు తల్లి చేయవలసిన సహకారము, కర్మేంద్రియ వికాసము, అలవాట్లు, ఆహారాది నియమములు, మాతాశిశువుల సంబంధం, యిత్యాది విషయములను గూర్చి వ్రాసిరి.

ఈ దిగువ వ్యాసము శిశు మనోవిజ్ఞానమును గూర్చిన ఉపోద్ఘాతము. దీనితో రెండవభాగ మారంభము. సం.]

శిశు మనోవిజ్ఞానము

శిశువు జనించిన ఒక సంవత్సరం లోపల ఏ విధంగా క్రమాభి వృద్ధిచెందుతూ వచ్చిందనే విషయాన్ని కొంతవరకు తెలుసు కొన్నాము. అభివృద్ధి, పెరగటం అనేవి కేవలం శారీరకంగా ఒడ్డు, పొడుగు ఎదుగుట, బలం పెరుగుట అని కాదు! శారీరకంగానేగాక మానసికంగా కూడ సర్వతో ముఖాభివృద్ధి చెందినపుడే బిడ్డ వయస్సుకు తగిన అభివృద్ధి చెందినదన్నమాట. బిడ్డయొక్క ప్రతి ప్రవర్తనలో ఈ అభివృద్ధి పరిమాణం ప్రకటితమవుతుంది. శిశువు జ్ఞానేంద్రియముల ద్వార, కాళ్లు చేతులు మున్నగు అవయవముల ద్వార, ఆసక్తి, గ్రహణశక్తి, నైపుణ్యం మొదలగునవి వయస్సుకు తగినట్టు ప్రకటితమవుతవి అన్నమాట. ఈ అభివృద్ధి పరిమాణమునకు వయోనుగుణ ప్రమాణం అంటారు.

బిడ్డ పుట్టినప్పటి నుండి కూడ ఈ అభివృద్ధి పరిమాణం సక్రమంగా జరుగుతున్నదా, లేదా, అని ముఖ్యంగా తల్లి సమీక్షించుతూ రావాలి. వయస్సుకు తగినట్టుగా సక్రమంగా జరగని యెడల, ఆ లోటుకు కారణమేమి అని చక్కగ ఆలోచించి, అభివృద్ధి క్రమంలో అడ్డుతగులుతున్న ప్రతిబంధకాల్ని తొలగించుట అత్యవసరం. లేనిచో బిడ్డ భావి జీవితమునకే తీరని లోపము సంభవించ వచ్చును. అందుచేతనే తల్లికి శిశు మనోవిజ్ఞాన విషయంలో కొంత పరిచయము పరిజ్ఞానముండుట అవసరం, అంతిమాత్రం చేత తల్లి క్రొత్తగ ఎన్నో ప్రమాణ గ్రంధాల్ని అధ్యయనం చేసి విజ్ఞానంపొందాలనికాదు. అల్లా చేయటం అతి ప్రయాసకరం, అసాధ్యం కూడాను. కాని బిడ్డ పుట్టిన క్షణంనుండీ దాని ప్రవర్తనను పరికించి పరిశీలించుట ద్వారా, దాని మానసిక ప్రవృత్తి, దాని పరిణామమును గురించి కొంత పరిజ్ఞానము పొందవచ్చును. మనకీ పరిజ్ఞానమును ప్రసాదించునది మన బిడ్డయే. అందుచేత మన కడుపున పుట్టిన మన బిడ్డయే మనకు 'ప్రథమ గురువు' అను విషయాన్ని జ్ఞాపకముంచుకొనుట అవసరం. అటుతరువాతనే, శిశు మనోవిజ్ఞానమును గురించి అవలీలగా అర్థమగులాగున వ్రాయబడిన పుస్తకాలను చదవటం కూడ కొంత అవసరమేను.

అభివృద్ధి క్రమంలో వివిధ దశలు :—

గసేల్, ఫ్రాన్సస్, బెనేట్, ఇసాకో మున్నగు మనస్తత్వ శాస్త్రజ్ఞులు, శిశువుజనించి నప్పటినుండియే వారి మానసిక పరిణామమును గురించి, పరిమాణమును గురించీ అనేక నూతన విషయాలను కనుగొన్నారు. మరి కొందరు

ఆధునిక మనస్తత్వవేత్తలు శిశువు జననకాలం నుండి 18 ఏళ్లు ఈడుదాక వారి మానసిక పరిణామమును గురించి ప్రశస్తమైన పరిశోధనలు సల్పిన ఫలితంగా మరికొన్ని ప్రధాన విషయములను కనిపెట్టారు. అవి ఏవనగా: మనుజుని జననకాలం నుండి 18 ఏళ్ళదాక జరుగుతున్న అభివృద్ధి క్రమములో విస్పష్టమైన వివిధ అవస్థలున్నాయి. వానిలో ముఖ్యమైనవి మూడు. ఈ ముఖ్యమైన మూడు దశలలో శారీరకంగా నేగాక, మానసికంగా సయితం, విస్పష్టమైన విభిన్నమైన పరిణామం, పరిమాణం గోచరిస్తాయి. మరికొంత విపులీకరించటానికి ప్రయత్నిస్తాను.

మొట్ట మొదటి దశ. శిశు జననకాలమునుండి 6 ఏండ్ల వరకు.
రెండవది ,, 6 నుండి 12 ఏండ్ల వరకు
మూడవది ,, 12 నుండి 18 ఏండ్ల వరకు.

శిశు జననకాలంనుండి 6 ఏళ్ళదాక దాని మానసిక స్థాయి ఇంచుమించు ఒక్కరీతిగ వుంటుంది అని వారి యభిప్రాయం, కాని ఆ విధంగాలేదు. విస్పష్టమైన వ్యత్యాసము కానరాకున్నను, వస్తుతః, జననం నుండి 6 ఏండ్లు వరకున్న అవస్థలో, రెండు ఉపదశలున్నవి.

మొదటి ఉపదశ: బిడ్డ పుట్టినప్పటినుండి 3 యేండ్లదాక.
రెండవది: 3 నుండి 6 ఏండ్లదాక

ఈ రెండు ఉపదశలలో విభిన్నమైన మానసికస్థాయి ఉంటుంది. ఈ రెండు ఉపదశలలో బిడ్డలో మహత్తరమైన పరిణామం జరుగుతుంది. ఈ పరిణామం ఏ విధంగా జరుగుతుందను విషయాన్ని విపులంగా తరువాత ఆలోచించుకుందాం. అసలు మన కవసరమయినది ఈ ప్రధాన దశయే.

బిడ్డను పాఠశాలకు పంపుటకు అయిదారు ఏళ్ళ వయస్సు తగిన వయస్సు అంటారు కదా. కారణమేమంటే అప్పటికి బిడ్డబుద్ధి వికాసంపొంది వుంటుదన్నమాట.
రెండవ దశ: 6 నుండి 12 ఏండ్లవరకు

ఈ వయస్సులో బిడ్డ నెమ్మదిగా ప్రశాంతంగా, పెరుగుతుంది. ఈ దశలోనే ఆరోగ్యం, బలం మున్నగునవి చక్కగా చేకూరుతాయి. 6 నుండి 12 ఏండ్ల వయస్సులోపల శారీరకంగా నేగాక, మానసికంగా కూడా కలుగుతున్న మార్పు చక్కగ కనబడుతుంది. (ఉదా: పాల పండ్లు క్రమంగా పడిపోయి క్రొత్తపండ్లు మొలస్తూ వస్తాయి).
మూడవదశ: 12 నుండి 18 ఏండ్లుదాక.

(1) దీనిలో కూడ రెండు ఉప దశలుగా విభజించుట అవసరం. 12 నుండి 15 ఏండ్లవరకు బిడ్డ మనస్థాయి ఒకే తీరున ఉంటుంది.

(2) 15 నుండి 18 ఏండ్లవరకు ఈ దశలోని మనస్థాయి ఒకే విధం.

ఈ రెండు ఉపదశలలో కలిగే మానసిక పరిణామం అద్భుతంగా వుంటుంది. మొట్టమొదటు అవస్థలో జరిగినట్టే ఈ దశలోను అమోఘమైన పరిణామం కలుగుతుంది.

ఈ 18 ఏళ్ళ ఈడులోనే మనుజుని మానసిక జీవితము చక్కగ అభివృద్ధిచెంది, బుద్ధిపూర్తిగ వికసితమై యుంటుందనీ, తత్ఫలితంగానే మనుజుడు సర్వకళాశాల విజ్ఞానమును అవలీలగ పొందగలడనీ సకలగుణ సంపన్నుడగుట కిదియే తరుణమనీ ఆధునిక విజ్ఞానవేత్తలు అభిప్రాయపడుతున్నారు.

కాని, నిశితంగా పరిశీలించితే, మనుజుని జననకాలం నుండి 6 ఏళ్ళ వరకున్న దశయే అత్యంత ప్రధానమైనది. సక్రమంగా, సర్వతో ముఖంగా మనస్తత్వం నిర్మితమయ్యే దశ ఈ ప్రథమ దశయే. అలా నిర్మితమైన మనస్తత్వ పునాది మీదనే మనుజుని భావిజీవిత సౌధం నిర్మిత మవుతుంది. ఈ విషయాన్ని తల్లి జ్ఞాపక ముంచుకొనుట అత్యావసరం. ఈ విషయాన్ని విపులంగా, విస్పష్టంగా పరిశోధించి ప్రపంచానికి ప్రసాదించిన వారిలో సుప్రసిద్ధ శిశు మనస్తత్వ వేత్తయగు డాక్టర్ మాంటుసోరి ప్రథమురాలు.

(సశేషము)

కథానిక

హృదయం లేని ఉక్కు దేహాలు

శ్రీ కాశీభొట్ల సూర్యనారాయణ శాస్త్రిగారు

ఆమెకు యీ ప్రపంచంలో అన్ని ఐశ్వర్యాలూ ఆ శిశువే. అన్ని ధనధాన్యాలూ ఆ శిశువే. ఆమె జీవితరాశిలో అన్ని సంతోష తరంగాలు ఆ శిశువే. తన భవిష్యత్తుకు ఆ బిడ్డే భారమని, తన ఆశయాలకు ఆ శిశువే ఆధారమని, ఆ పసి పాపడే అమూల్యమైన పసిడిమూట అని అత్యంత ప్రేమాతిశయాలతో, ఎక్కువ గారాబంతో, ఒళ్ళంతా కళ్లు చేసుకుని అతి శ్రద్ధగా పెంచుతోంది ఆ సుబ్బి. కాని, యీ ప్రపంచంలో ఆమె నిరాశ్రయజీవి—నిరుపేద.

"ఏడవకు బాబూ! ఏడవకు నా తండ్రి కాదూ! నా కాసుల పేరు కాదూ! నీకు చాలా పుణ్యముంటుంది. ఇదిగో ఆడుకో. ఈ రేకుడబ్బాతో ఆడుకో. మనకు ఆట వస్తువా ఆహారానికి ఆధారవస్తువా యిదే. ఈ రోజు నీకు పట్టెడు కూటికి కరువైంది. ఏ జన్మంలోనో పెట్టి పుట్టనిరోజు. ఏం చేస్తాం! నాన్న కదూ; నా బాబు కదూ!" అంటూ దుఃఖ భారంతో పొంగి పొర్లి పోయే కన్నీటి బొట్లను చిరిగిన పమిట చెంగుతో అదిమి ఆ చంటికూనను చంకను వేసుకుంది పాపం సుబ్బి.

గోడుగా వున్న తడికతో గుడిసె గుమ్మాన్ని మూసి, సీనా రేకు డబ్బాను చేతితో పుచ్చుకుని, ఎఱ్ఱని వేసవి ఎండలో పట్టపగలు పదిగంటలకు, అన్నమో రామచంద్రా, అని అలమటించే ఆ బాలున్ని ఓదారుస్తూ, ఓ కంట నీరు కారుస్తూ-తడబడే అడుగులు వేస్తూ బయలు దేరింది బిచ్చానికి. ఆ బస్తీలో యీ బీదదాని పలుకు లాలకించే వారెవరూ? ఆ నిర్భాగ్యపు జీవితాన్ని నిండుచూపు చూసేదెవరు? ఆ దారిద్ర్యపు మానిసికి దానంచేసే దాత లెవరూ? ఆ దీనురాలి యిక్కట్టువిని ధర్మంచేసే దెవరూ?—

అట్లాగే తిరిగి తిరిగి భగ్గుమనే ఎండలో పాదాల్ని విదలించుకుని, ఆకలిమంటను అదిమి పెట్టి ఒక భాగ్యవంతుని యింటికి చేరుకుంది సుబ్బి. "అమ్మా! చంటి పిల్ల వాడికి పట్టెడు ముద్ద పెట్టరూ," అని అడిగింది ఆయాసంతో.

"నీకేం బుద్ధిలేదూ. అందరు తిని కూర్చున్నారు. అంట్లగిన్నెలు ఖాళీగావున్నాయి. ఇప్పుడెక్కడ దొరుకుతుంది ముద్ద? పో! అట్లా పైకి పో!" అని గద్దించింది ఆ యింటి యిల్లాలు.

ఆ చింపిరి చెంగును బాలుని నెత్తిమీద కప్పుతూ అక్కడనుంచి వెళ్లిపోయింది నిరాశాహృదయంతో సుబ్బి.

ఆ ప్రక్కయింటి ఆయన భార్య కమ్మగా తిని, గుమ్మం వద్ద కూర్చుని తాంబూలం సేకరిస్తోంది. "తల్లీ! కొద్దిగా బువ్వ పెట్టరూ, అబ్బాయి గోల పెట్టి ఏడుస్తున్నాడు. కొద్దిగా కవళం పెట్టి పుణ్యం గట్టుకోండి అమ్మా!" అని అడిగింది సుబ్బి.

"ఆ! బువ్వ కావాలీ బువ్వ! గువ్వలాగ కూర్చో మరిగి-రోజూ యిదో పరిపాటై పోయింది. ఏదైనా పనిచేసుకుని బ్రతకరాదూ. ఎవడు చెప్పాడూ నీకీవేషం" అని హుంకరించింది ఆ అవ్వ.

అట్లాగే సత్తువలేని కాళ్లతో సాగిపోతూ, పొత్తిలిలోని బిడ్డని వత్తిపెట్టుకుంటూ స్థితిమంతుడైన ఒక వర్తకు డింటికి వెళ్లింది.

"అయ్యా! పసికందు గోలపెట్టి ఏడుస్తున్నాడు. ముష్టి దాన్ని రెండుబియ్యపు గింజలు బిచ్చం పెడుదురూ! బాబూ! వున్నవారు మాబోటి పేదల్ని కరుణించరూ అయ్యా!" అని బ్రతిమాలుతూవున్న సుబ్బిని డబ్బులెక్క పెట్టుకుంటూ వున్న ఆ షాహుకారు చూచి "అంత తిండిలేని దానవు యిక్కడికెట్లా రాగలిగావు. ఇక్కడికొచ్చే బదులు యింకో యింటికి పో పోయావ్? అంత నీరసంగా వుంటే అడగటానికి నోరెల్లావచ్చింది. అతిగా మాట్లాడకు. నీతో మాట్లాడుతోంటే యివతల లెక్క మరచిపోతున్నా. నష్టమొస్తుంది. నీవే శనిఅమ్మోరు లావున్నావేం. పోతావా; పోవా?" అన్నాడు.

హృదయంలేని ఉక్కు దేహాలు

ధనమే ప్రధానంగా తలచే ఆ ధనిక పాషాణ హృదయాలకి దయారసం ఎట్లా చిగురిస్తుంది? కడుపు నిండా తిని, కంటినిండా నిదురించే ఆ కఠిన జీవితాలకు పేదపిశాచక్షోభ యేం తెలుస్తుంది? మమకారశూన్యమైన ఆ మలిన దేహాలకి బీద ప్రజల రోదన ఏం వినిపిస్తుంది? ఆదరణాభిమానాలను ఆచరణలో పెట్టని ఆ ధనికవర్గానికి పేదల గోడు పదును కత్తుల పోటులుకాదూ!! సహకార సమానత్వ గుణాలు లేని యీ పాడులోకం వుంటేయేం, వూడితే యేం?

పాపం ఆట్లాగే కాళ్ళు కందిపోతూంటే ఆ పసి కందుని పమిటచెంగుతో మూసుకుని, కళ్ళంట కారే వేడి కన్నీటిని పాతపమిటతో అద్దుకుంటూ, ఆకలి బాధతో యెప్పటి లాగే నిరాశచెంది మొండి హృదయంతో ముందుకుసాగింది.

ఎదురుగా వెడుతూన్న వుద్యోగిని చూచింది. భరించరాని ఆకలిబాధతో ‘ బాబూ, అయ్యా! మీకు తోచింది ఏదైనా ధర్మం చేయరూ; కుఱ్ఱాడు మారాం పెట్టి ఏడుస్తున్నాడు. ప్రొద్దుటినుంచి చల్దికూడైనా లేదు. బాబూ కనికరించరూ; రక్షించరూ ” అంటూ విలపిస్తూ ఆ వుద్యోగస్థుని పాదాలముందు వుంచింది ఆ చంటికూనని.

“ ఏయ్! నాన్సెన్స్, ఛా! ఏమిటి ఏడవటం వెధవ గోలాను, అపశకునంలా యేడుస్తావేం? లే. తియ్యి పిల్లోణ్ణి” అన్నాడు కోపంతో గుడ్లుపెద్దవి చేస్తూను. “ బాబూ! ఒక్క డబ్బు యియ్యరూ—పిల్లవాడికి కొనిపెట్టి ఆకలి తీరుస్తా. మీ పేరు చెప్పుకుంటూ ”నంటూ బ్రతిమాలింది సుబ్బి. “ ఎన్నిసార్లు చెప్పాలి, డబ్బూలేదు—ధర్మం లేదు! ముందు తీస్తావా తియ్యవా? ముష్టిముండ, నీకింత పట్టుదల దేనికి? వాళ్ళనీ వీళ్ళనీ బ్రతిమాలి ఎన్నాళ్లని బ్రతుకుతావు? దేనిలోనైనా పడి చావరాదూ!” అంటూ బిడ్డడు పొట్ట మీద బూటుకాలితో తన్ని వెళ్లిపోయాడు దురుసుతనంగా.

ఆహా! ఉద్యోగమదం యెంతపని చేసిందో!!

ఆకలి దుఃఖానికితోడు ఆ దెబ్బ గూడా మరింత అధికమైంది వెక్కి వెక్కి యేడ్చి ఆ శిశువును తీసుకుని యెత్తుకుని, హృదయానికి హత్తుకుని మరింతగా యేడవటం మొదలుపెట్టింది ఆ సుబ్బి. ఆ ఆర్తాలాపాన్ని ఆలకించేదెవరూ?

ధూళిలో పొర్లాడిన పిల్లవాడిని చూసింది ఒక్కసారి. హృదయం రాయి చేసుకుంది. ఉన్మాదంతో ముంచెత్తిన ఆలోచనలేవో ఆమె బుఱ్ఱలో పరుగెడుతున్నాయ్. కోపావేశం అధికతరమైంది. జీవితంమీద రోతపుట్టింది. ప్రపంచం మీద ప్రీతితప్పింది. “ చంటి కూనకు పట్టెడు ముద్ద సంపాదించలేని యీ పాడుజన్మ ఎందుకు? ప్రేమతో చారెడు మెతుకులు పెట్టని యీ ప్రపంచం దేనికి? అలో లక్ష్మణా అని గ్యేడ్చే యీ పేద హృదయాలను ఆదరించే దిక్కెవ్వరూ! ముష్టి వెధవని, దరిద్ర దేవతని, యింకా యీ ప్రపంచంలో నాకు సంబంధం యేమిటీ-క-ని కా-రం-లే-దు” అంటూ యేవో పెద్ద పెద్ద కేకలు వేస్తూ వాయు వేగంతో విరక్తిమార్గాన విసురుగా నడచి పోతూ అచ్చటికి దగ్గిరగా వున్న నదియొడ్డున వృక్షచ్ఛాయని ఆ బిడ్డనివుంచి ఒక్క గంతున చెంగని నదిలోమునిగి అసువులను బాసింది పాపం సుబ్బి.

ఆ ఘోరదృశ్యాన్ని తిలకిస్తున్నాడొకవ్యక్తి. అపారమైనదయతో ఆ శిశువు నెత్తుకున్నాడు. ఆమె నదిలోపడిన వయినం నలుగురితో చెప్పాడు. అందరూ కలిసి నదిలో నలుదెసలా వెదికారు. కాని ప్రయోజనం లేక పోయింది. ఇహలోకాన్ని విడిచిపోయింది సుబ్బి అనుకున్నారందరును. అతనికి సంతతి లేక పోవటంవల్ల యీ బిడ్డను యీశ్వరుడు యీ రూపేణా ప్రసాదించాడని సంతోషించి ‘ రమేశం’ అని నామకరణం చేశాడు ఆ శిశువుకు.

రమేశాన్ని పెంచి పెద్దవాణ్ణి చేశారు. పెంపుడు తలిదండ్రులు. పాఠశాలలో ప్రవేశపెట్టి విద్యాభ్యాసం చేయించారు. శ్రద్ధా భక్తులతో విద్యనభ్యసించి ఉద్యోగంలో చేరాడు క్రమేపి రమేశం. ఇప్పుడు రమేశం అంటే ఆ బస్తీలో ఎంతో పేరు. ఏంతో గౌరవం. ఎంతో పలుకుబడీను. పెద్ద పెద్దల అడుగు జాడలలో సంచరించి, వారి గౌరవాభిమానాలకు గురియై అనేకమైన బిరుదులు, డిగ్రీలు ఆ చిరకాలంలోనే సంపాదించాడు రమేశం.

కాని ఏంలాభం! చిన్నతనంలో మిక్కిలి ప్రేమతో పెంచిన తల్లి యిప్పుడు కళ్ళారాచూస్తే ఎంత సంతోషించేది! ఎంత ఆనందించేది! ఆమెకు యీ ప్రపంచంలో అన్ని ఐశ్వర్యాలూ ఆ శిశువేగా!!

* అద్దేపల్లి లక్ష్మి *

అనగనగా ఒక ఊళ్లో 'సోము' అనే కుర్రవాడున్నాడు. ఆ సోముకు తల్లి దండ్రు లిరువురు వున్నారు. సోము తల్లి కడుపుతో వుంది. ఒక రోజు ఆవిడకు బాగా నొప్పులు వచ్చాయి. అందుకని ఆమెను వేరే ఒక గదిలో మంచము మీద పడుకోబెట్టి డాక్టరును తీసుకొని వచ్చారు. అప్పుడు సోము తల్లి దగ్గరకు వెడతా నన్నాడు. అంటే తండ్రి ఏం చెప్పాడో తెలుసా! "సోమూ! అమ్మకు జబ్బుగావుంది ఇప్పుడు వెళ్ల గూడదు" అని సోమును ఆపేసాడు. రెండు రోజులకు సోము అమ్మ చక్కని చెల్లాయిని కన్నది. ఆ చెల్లాయిని సోము ఎత్తుకుని తిరుగుతూ వుండేవాడు.

నాలుగు నెలలయిన తర్వాత సోము తండ్రికి కొంచెం జబ్బు చేసింది. అందుకని ఆయన ఒక గదిలో పడుకొని రగ్గుకప్పుకునేవాడు. సోము ఏం చేసాడో తెలుసా అప్పుడు. తనకు కనపడ్డ వాళ్లందరికి తనకు తమ్ముడు పుట్టాడు అనిచెప్పే వాడు. సోము తండ్రి స్నేహితులున్నారుగదూ, వాళ్లు ఇది విన్నారు. వాళ్ళంతా వచ్చి సోము తండ్రిని "ఇదేమిటోయి నాలుగు నెలల క్రితమే గదా నీకు పిల్ల పుట్టింది. మీ అబ్బాయి మళ్ళీ యిప్పుడు పిల్లాడు పుట్టాడని అందరికీ చెపుతున్నాడు?" అని అడిగారు.

సోము పదిగంటలకు బళ్ళోంచి వచ్చినాక సోము తండ్రి అడిగాడు "ఏరా సోము, తమ్ముడు పుట్టాడని చెప్పుతున్నావట" అని. అప్పుడు సోము ఏం చెప్పాడంటే "అవును నాన్నా! అప్పుడు అమ్మకు జబ్బుగా వుంది అమ్మ దగ్గరకు వెళ్ల గూడదన్నావు. అమ్మకు జబ్బుగావుంటే చెల్లాయి పుట్టింది. మరి నాన్నకు జబ్బుగావుంటే తమ్ముడు పుట్టడా?" అని పరుగెత్తుకొని పోయినాడు. సోము చిలిపి మాటలకు అంతా నవ్వారు.

ఏం తలచుకున్నా సరే!

ఏదైనా ఒక సంఖ్య తలచుకోండి.
తలచుకొన్న దానిని మూడురెట్లు చేయండి.
వచ్చిన లబ్ధానికి తొమ్మిది కలపండి.
కలిపిన మొత్తాన్నిపది పెట్టి గుణించండి.
ఆ వచ్చిన సంఖ్యనుండి తొంభై తీసివేయండి.
వచ్చిన శేషమును మీరు తలచుకొన్న సంఖ్యపెట్టి భాగించండి.
ఎంత వస్తుందో నేను చెప్పనా? ఉండండి చెప్తాను—
ముప్పై—కదూ?

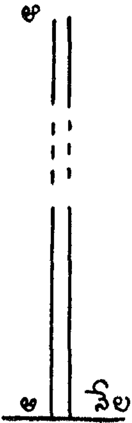
బాలవిజ్ఞానం:

గాలి ఒత్తిడి

శ్రీ వసంతరావు వేంకటరావుగారు

విశాలకు వాళ్ల నాన్న చెప్పింది.

"'అ ఆ' అను గొట్టాన్ని భూమి మీద నిలువుగా నిలబెట్టే మనుకో. దానిలో గాలి ఉంటుంది. ఆకాశంలో ఎన్ని మైళ్ళఎత్తు వరకు గాలి ఉందో అంతవరకు ఈ గొట్టం చివరఉన్న దనుకో. అప్పుడు, దానిలోనున్న గాలిభూమిపై 'అ'వద్ద ఒత్తిడి కలిగిస్తుంది. ఘటోత్కచునివంటి రాక్షసుని సహాయంతో 'అ ఆ' లోనున్న గాలిని పూర్తిగా తీసివేసి ఆ గాలికి బరువు సమానమైన బరువున్న పాదరసం పోస్తే సుమారు 30 అంగుళాల ఎత్తుగల పాదరసం మాత్రమే కావలసి వస్తుంది."

చిత్రం 1

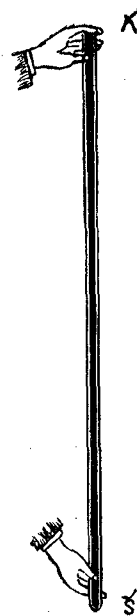
"గాలిని ఏ విధంగా తీసి వేస్తామండీ?"

"గాలిని తీసివేయ వలసిన అవసరం లేకుండా దానిని తీసినంత పనిచేసే చిన్న ఉపాయముంది. సుమారు 3½ అడుగులు పొడవుగల గాజు గొట్టం 'కగ' 'క' వైపు మూసి ఉంది. చిత్రం 2 లో చూపినట్లు, దానిని పూర్తిగా పాదరసంతో నింపేము. కుడిచేతి చూపుడు వ్రేలితో 'గ' ను మూసి, గొట్టాన్ని త్రిప్పి, పాదరసమున్న పాత్ర 'చ'లో వ్రేలితోనే గొట్టాన్ని ముంచి, వ్రేలు తీసివేసేము. అప్పుడు గొట్టంలో నిండా పాదరసముండాలి కదా?"

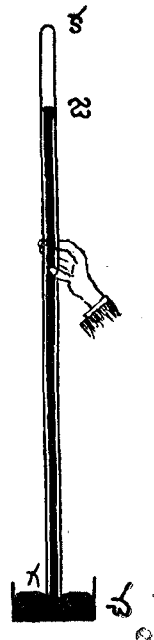
"ఆహా"

"చూడు నే చెప్పినట్లు చేస్తున్నాను........ ఇప్పుడేమైంది? (చిత్రం 3)"

"ఇదేమిటి? కొంత పాదరసం పడిపోయిందే! అది 'జ'వరకు దిగి ఆగింది.... అయితే, పాదరసమంతా పడిపోకుండా గొట్టంలో కొంత వరకుపడి ఎట్లుండి పోయిందండీ?"

చిత్రం 2

చిత్రం 3

"తొందర పడకు. పాదరసానికి పైనున్న 'క జ' భాగంలో ఏమున్నదను కొంటావు ?"

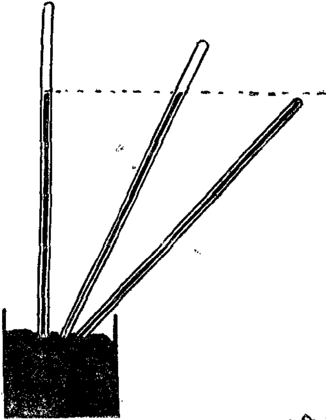
"గాలి"

"కాదు. అందులో ఏమీలేదు. గాలీ లేదు. ఏమీ లేకపోవడమే శూన్యం. 'క జ' శూన్య మంటారు."

"ఏమీ లేకుండా ఎట్లుందండీ ? మన చుట్టు గాలి ఉందన్నారే ; ఆ గాలి అందులో మాత్రం లేదూ ?"

"లేదు. లేదని నీవే ఒప్పు కొంటావు. గొట్టాన్ని ప్రక్కగా వాలుస్తాను, ఏమౌతుందో చూడు."

"....పా ద ర స ం గొట్టం లో ని కి ఎక్కి పోతూంది !.... గొట్టం పూర్తిగా నిండిపోయింది! (చిత్రం 4)"

చిత్రం 4

"ఇందులో ఎక్కడైనా గాలికిచోటుందా ?"

"లేదు"

"తిరిగి నిలువుగా నిలబెట్టేను....ఏమైంది ?"

"ఇందాకట్లా పాదరసం జారింది"

"అయితే 'క జ' భాగంలో గాలిలేనట్టేనా?"

"లేదనక తప్పదు....కా ?. ఏమీ లేకుండా ఖాళీగా ఎట్లుందండీ ?"

"ఘటోత్కజుడు చేసినట్లు మాయ చేసే మన్నమాట. 'క జ' కేవలంశూన్యం. అందులో ఏమీలేదు. ప్రపంచంలో అట్టి శూన్య ప్రదేశం మన కెచ్చట తటస్థపడదు."

"ఓ హో....మరి, గొట్టంలో పాదరసం కొంతవరకైనా ఎందుకు నిల్చోవాలండీ ?"

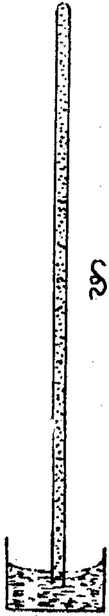
"త్రాసు అక్కర లేకుండా గాలి బరువును తూచే మన్నమాట. ఈ పాత్రలోనున్న పాద రసంపై గాలి ఒత్తిడి కలిగిస్తుంది. ఆ ఒత్తిడిచేతనే గొట్టంలో పాదరసం నిలిచింది. గాలియొక్క ఒత్తిడి ఎక్కువైతే, గొట్టంలోనున్న పాదరసపు ఎత్తు కూడా ఎక్కువౌతుంది ; గాలి యొక్క ఒత్తిడి తగ్గినట్లైతే గొట్టంలోని పాదరసపు ఎత్తు తగ్గుతుంది. మొదటి చిత్రంలోని 'అ ఆ' గొట్ట మందలి గాలి ఎంత బరువుందో, అంత బరువే ఉంది 'గ జ' పొడవున్న పాదరసం యొక్క బరువని మనం గ్రహించాలి.

గాలి కన్న పాదరసం కొన్ని వేల రెట్లు బరువుంది.

కాబట్టి, వందలమైళ్ళ ఎత్తువరకున్న గాలి బరువుతో సుమారు 30 అంగుళాల ఎత్తున్న పాదరసం బరువు సరిపోయింది. ఇప్పుడు చూడు పాదరసాన్ని తీసివేసి గొట్టాన్ని నీటితోనింపి నీటిపాత్రలో, ఇదివరకు మాదిరిగా, నిలబెట్టేను ....ఇప్పుడేమైంది ?"

" గొట్టంనిండా నీరుండిపోయిందే! (చిత్రం5)"

" ఈ గొట్టమేకాదు. 11 గజాలు పొడవున్న గొట్టంలో ఈ ప్రయోగం చేసినప్పటికి దానిలో నిండా నీరుంటుంది. ఒక్క అంగుళమైనా క్రిందికి జారదు. ఏమంటే, నీటికన్న పాదరసం 13½ రెట్లు బరువు."

చిత్రం 5.

" అంటే "

"ఒక గ్లాసునిండా ఉన్న నీరును తూచేము; దాని నిండా ఉన్న పాదరసాన్ని తూచేము. అప్పుడు నీటి బరువు కన్న ఆ పాదరసం యొక్క బరువు 13½ రెట్లు. అంటే గళాసుడు నీరు ఒక పౌను బరువుంటే, ఆ గళాసుడు పాదరసం 13½ పౌనుల బరువుంటుంది. అందుచేత, 'గజ' భాగములోనున్న పాదరసాన్ని తీసివేసి, అంతే బరువున్న నీటిని పోసినట్లైతే ఎక్కువ నీరు పట్టదూ?"

" ఆహా "

" ఈ పాదరసం 2½ అడుగుల ఎత్తుంది కదా! దీనికన్న 13½ రెట్లు తేలికైన నీరు ఇంత బరువుండాలి అంటే.... "

" ఔనండి దీనికి 13½ రెట్లు ఎత్తుండాలి కదూ ? అడుగులు 33¾."

" అదే సుమారుగా 33 అడుగుల ఎత్తునీరు నిలబడ గలదు. ఈ విధంగా గాలి బరువు కనిపెట్టేము. కొన్ని వందల మైళ్లు ఎత్తువరకు వ్యాపించిన గాలి స్థానంలో పాదరసముంటే 2½ అడుగుల ఎత్తుంటుంది. నీరుంటే 33 అడుగులు లేక 11 గజాల ఎత్తుంటుంది. దీనిని బట్టి గాలియొక్క బరువు సులభంగా లెక్కకట్ట వచ్చును. ఏమంటే, ఒక చదరపు టంగుళం పై శాల్యంకలిగి 30 అంగుళాల ఎత్తున్న పాదరసం యొక్క బరువు లెక్కకట్టితే ఆ చదరపు టంగుళము మీద గాలియొక్క బరువు తెలిసిపోతుంది. అట్లు లెక్కకట్టగా వచ్చిన ఫలితమే సుమారు 15 పౌనులు 5 వీశెల భారమని. అందు చేతనే ప్రతి చదరపు టంగుళము 5 వీశెల బరువుని మోస్తూదంటూరు. అంటే అరచేతితో బియ్యపు బస్తాను మోస్తున్నామని లెక్క తేలుతుంది. లెక్కకట్టి, అరచేతిలో గాలి బియ్యపుబస్తాఅంత బరువుందంటే నీవు నమ్మలేక పోయేవు "

" ఔనండి మీరా విషయం చెప్పి నపుడు నమ్మడానికి మనసొప్పిందికాదు. ఇప్పుడు ఒప్పుకోక తప్పదు....ఇంత పీడిస్తూన్నా గాలి సంగతే మనకు తెలియకపోవడం ఆశ్చర్యం సుమండీ!"

బాల బాలికల కవలీలగా అర్థమయ్యే నాటికలు, కథలూ, వినోదమును గూర్చు కబుర్లూ, చిత్ర ప్రశ్నలూ, శాస్త్రమునకు, చరిత్రకూ సంబంధించిన రచనలూ, చిన్నవిగా పంపినచో, కృతజ్ఞతతో స్వీకరించి ఇందు ప్రచురిస్తాము.

చిన్న పిల్లలు వ్రాసిన కథలు, కూర్చిన కబుర్లూ, వారి వయస్సు పంపినచో, ఫోటోలతోసహా ప్రచురిస్తాము.

"ఆ డ బ్ర తు కే మ ధు ర మ్"

స్కెచ్

* శ్రీ చంద్రా రెడ్డిగారు *

తారల ఎరుపులు తగ్గక మునుపే, తూరుపురేఖలు తెల్ల బడక మునుపే ఆ రెండిళ్ళు కలసివున్న ఆవరణలోని చిన్న యింట్లోంచి పాలుచిలికే ధ్వని వినపడుతుంది. లోపల ఆ యువతి పాలు చిలుకుతుంది. పిల్లవాడు (కొడుకు) లేచి ఏడుస్తాడు. పావుగంట సేపు వాన్ని సముదాయించి పాలిచ్చి నిద్రబుచ్చుతుంది. యింతలో భర్తలేస్తాడు.

"ఏయ్! యిదిగో కాళ్లమీద కొంచెం చెయివెయి!"

మరి కొంతసేపామెకు భర్త కాళ్లొత్తటంతో సరిపోతుంది. మరల పాలు చిలికేందుకు పోతుంది.

ఇంతలో తూర్పురేఖలు తెల్లనవుతవి. చీకటి విడిపోతుంది. అత్తగారు నిద్రలేచి వస్తుంది.

"యింకా పాలు చిలకటమే కాలేదా! అయ్యో కర్మ! యింతపొద్దెక్కింది. యిక మిగిలినపనంతా చేసేదెప్పుడు!" అంటుంది. ఆమె జవాబు చెప్పదు. కారణ మేమిటంటే ఆమె చెప్పే జవాబెటూ అత్తగారు నమ్మరు. అప్పుడు కొర కొరలాడే అత్తగారి ముఖాన్నొకసారి చూసి ఆందోళనతో తలవంచుకొని తనపని తాను చేసుకొంటుంటుంది. యింతలో పిల్లవాడు ఏడుస్తూ లేస్తాడు. ఆమె యిది గమనించనట్లు పని చేసికొంటున్నా మనసులో ఆ పిల్లవాడి యేడుపు మెత్తగా కోస్తూఉంటుంది. మరీ భరించ లేనప్పుడు ఆ పిల్లవాడినే రెండు దెబ్బలువేసి తనపని చేసుకొంటుంది.

భర్తగారు బారెడు సూర్యుడు పైకొచ్చాక లేస్తాడు.

"ఏయ్, కాఫీకాగలేదా?" అంటాడు.

"నీళ్ళు కాగుతున్నవి, యిప్పుడే తయారు చేసిస్తాను. వీడితో ఆలస్యమైంది" అని జవాబిస్తుందామె.

"సరేలే ఏడిశావ్—అన్నట్టు వీడిదేం శని అరుపు! వెధవని! వెధవ!" అంటూ మొహంలో వివిధ అసహ్య రసాలన్నీ పోషిస్తూ పిల్లవాన్నంటాడు. "ఒరేయ్, నోరు మూసికో! కుంఖా!"

దాంతో పిల్లవాడు హెచ్చు స్థాయియందు కొంటాడు. ఆయన ఎనిమిది గంటలకు నిద్రలేచిన విసుగుతో యేడుపు కలిసేటప్పటికి భరాయించ లేక మంచంమీద నుంచి దూకి, "రాస్కెల్! నీ పని యిలా కాదు" అంటూ వాడి రెండు చెవులు పట్టుకొంటాడు. ఆ పిల్లవాడు నొప్పికి పెట్టిన వెర్రి కేకలకు ఆమెవచ్చి భర్తచేతులు వదలిస్తుంది—

"అన్యాయంగా వాణ్ణి కొడతారెందుకండీ"

"కొట్టాల్నా, చంపాల్నా వాణ్ణి! ఏడుపు మొహమూ వాడూను" అని ఆమె భర్త గర్జిస్తాడు. ఏమిటి! ఎందుకు! ఎవర్ని! అతనేది అతనికి తెలీదు. నీళ్ళు పుక్కిలించిబయట ఉమిసి మరల తన పడకకు చేరతాడు. ఆమె కాఫీ తెచ్చి యిస్తుంది. భర్తగారు చప్పరించి "యీ కాఫీ నీ మొహమల్లే ఉన్నదిలే. అసలు నీకు కాఫీ కాయటం చాతయితే కదూ! యింకొంచెం చక్కెర వెయ్యి" అంటాడు. ఆమె చక్కెర తెచ్చి కాఫిలో వేసిన తర్వాత పెద్దలోటాడు కాఫీని గొంతులో పోసికొని బీడీ వెలిగించుకొంటూ ఆ ఆవరణలోంచి బయటకు వెళ్ళిపోతాడు.

దేవుడికి తన పవిత్రమైన హస్తాలతో కోసిన పూజాపుష్పాలను ఒక పళ్లెంలో ఉంచుకొని అత్తగారొస్తుంది. చూసి అంటుంది "యింకా కాఫీలు తగలేసి కాస్తూ కూచుంటే గతుకెప్పుడు ఉడకేయటం?"

ఆమె మనసులో అంటుంది "మీ కొడుకునే అడగకూడదు! ఆ సంగతి!" పైకి నిశ్శబ్దంగా ఊరుకొంటుంది.

అంతే! ప్రతినిమిషమూ ఆ విధంగానే నిర్నిమిత్తంగా ఢీకొంటూ ఉంది. మధ్యాహ్నం అత్తగారు పెస లెక్కడ ఎండ పోయాల్సిందో, ఎంత కందిపప్పు ఉడకేయాల్సిందో,

ఆమెకు చెప్పి నిద్రపోతుంది—ఆమె చూపు యే విధంగాను పైకి చూడలేదు. వంచబడిన మెడతో ఆనంద మయంగా ఆ సంసార ఆవరణలో రంగులరాట్నంవలె తిరుగుతూంటుంది.

రాత్రి తొమ్మిదవుతుంది. ముసలి మామ అన్నాని కొస్తాడు. "అది బాగులేదు, ఇది బాగులేదు" అని కోడలి మీద విసుక్కొంటూ సగం తిని సగం గిన్నెచుట్టు చల్లి రామ నామం జపంచేసికొంటూ లేచిపోతాడు. తరువాత అత్తగా రొస్తుంది భోజనానికి. కూర తన కొడుక్కుమాత్రం మిగిల్చి మిగతా భాగమంతా తనే వేసికొని తినేస్తుంది. యింతలో పిల్లవాడు లేచి ఏడుస్తాడు. అత్తగారి గిన్నె ఆమె కడిగేంత వరకు వాడు యేడుస్తోనే ఉంటాడు. తరువాత వాన్ని ఓదార్చబోతోంది. అత్తపోయి పండుకొని నిద్రపోతోంది. ఆమెకు కడుపులో ఆకలికూడా సమసి పోతోంది. పిల్లాడికి పాలిచ్చుకొంటూ అలాగే కళ్ళు మూసుకొని మగతలో పడి పోతుంది. నిద్రలో భయం గొలుపుతూ యేవేవో వింత ముఖాలు కనపడ్తాయి. పరిశ్రమ మితిమీరినందువల్ల నిద్రరాక వెంటనే లేస్తుంది. భయపడిన కలలన్నీ స్వప్నాలోకి తెచ్చు కొంటుంది.

భర్తవస్తాడు. ముందు భయపడి తర్వాత గుర్తించిలేస్తుంది. వేడినీళ్లు తోడిచ్చి తరువాత అన్నం పెడుతుంది. భర్తగారు ఏదో కొద్దిగా కెలికి "దీంట్లో పులుసు తక్కువ, దాంట్లో కారం లేదు. దరిద్రపు మొహానివి యేం చేసినా యింతే" అంటూలేచి పోతారు. కాని అతడు తినని కారణం కూరలు సరిలేక కాదనీ, వచ్చే ముందు పావలా యిచ్చికొని తిన్న దోశెలూ వగైరాలని, ఆమెకేం తెలుసు.—ఆ విస్తట్లో మిగిలిన భోజనం ముందు ఆమె కూచొని తినడాని కుపక్ర మిస్తుంది. ఆకలిలేదు పదిన్నర గంటలయింది. సగం తిన్నాక పిల్లవాడు లేచి ఏడుస్తాడు. ఏదో కడుపులో కదిపినట్లయి లేచి విస్తరెత్తి చేయికడుక్కొని పిల్లవానివద్దకు వచ్చి పండు కొంటుంది.

మరల వేకువనే లేవటం యథాకార్య కలాపాల్లోలోటు లేకుండా చూడాలను కోవటం మామూలుగా సాగుతూ ఉంటుంది.

యీ విధంగా గిరగిర ఆ యింటిచుట్టు తిరుగుతూ కొన్ని రోజులకు జబ్బున పడుతుంది. మొదటి నాలుగు రోజులూ ఏదో మామూలు జబ్బని బలహీనంగా ఉన్నగాని తనపని చేసికుంటూనే వుంటుంది. తనకు జబ్బని చెప్పుకోదగ్గ వాళ్ళెవ్వరూలేరు యీ కుటుంబములో. అథవా భర్తనమ్మినా అత్తగారి భయంవల్ల ఆ నమ్మకం అపనమ్మక మవుతుందనే మహత్తర విషయాన్ని ఆమె తెలిసికొని ఉంది కాబట్టి జబ్బు సంగతి ఎవరికీ చెప్పలేదు. ఐదోరోజున జబ్బు జాస్తయి కదల కుండా పడిపోతుంది.

అత్తగారంటుంది "మూన్నాళ్ళకు ఒకసారి జబ్బునపడితే యిక్కడ చేసేవారెవరు?" జబ్బు కూడా ఆమె చేతిలోని విషయమేకదూ! మరి.

ఆమె యీ మాటలతో ఉక్రోషంగా లేచి ఏదో ఒక పని చేయ బోతుంది. ఆ కుండలలో ఏదో ఒకటి పగిలి పోతుంది. దాంతో అత్తగారొచ్చి అంటుంది. "—మహా తల్లీ! నా అమ్మా! నువ్వు యేమీ చెయ్యక్కర లేదులే! కుండలెందుకు పగుల గొడతావు?"

రోజు రోజుకు జబ్బు పెరుగుతూనే ఉంటుంది. మంగలి నారయ్యవచ్చి ఏదో మందిస్తుంటాడు, కాని తగ్గటం లేదు. చూడవచ్చిన పక్కింటి స్త్రీతో రహస్యంగా చెబుతుం దామె—"ఎవరైనా మనిషిని మావూరంపి నేనుజబ్బులో ఉన్నాను, మానాన్నను రమ్మనమన్నాను అని చెప్పమ నండి"—

సరే! రెండోరోజులకు ఆమె తండ్రి బండితోసహా వస్తాడు. అత్తచూసి గ్రహించి అంటుంది. "—మంగలి నారయ్య కూడా మందిచ్చాడు. యిక ఫర్వాలేదు రెండు రోజుల్లో నయమవుతుందని చెప్పాడు."

ఆమె తండ్రి అంటాడు "రెండు రోజులలో బాగయి వస్తుంది లెండి పంపండి."

మంగలి వైద్యుడి ఫీజయినా తగ్గుతుందని భర్తగారు తొందరగా పయనముచేసి భార్యను ఎంతో ప్రేమతో బండి వరకు చెయ్యి పట్టుకుని తీసుకొచ్చి బండిలో యెక్కించి పంపుతాడు.

(తరువాయి 32వ పేజీలో)

భిన్నాభిప్రాయాలు

"దేవి"

కాలేజీ ప్రాంగణములో విద్యార్థుల కోలాహలము విపరీతంగా యున్నది. ఆ రోజు కాలేజీకి సెలవు లారంభము. కొన్ని సంవత్సరాలు కలసి మెలగిన సహ పాఠకులు విడిపోయే కష్టసమయం. రామం, రఘుపతి, బి.ఏ., పరీక్షలు వ్రాశారు. పార్కులో చిన్న తిన్నెమీద గూర్చుని వారు ప్రొద్దుబోయ్యే దాకా ఆ కబురు, యీ కబురు జెప్పుకో మొదలెట్టారు.

"రఘూ, ఫస్టుక్లాసు నీకు తప్పదంటున్నారోయ్"

"అంటున్నారోయ్, అనరాదు...నీ స్నేహితుని గొప్పతనము జూడను అందరికి రంగద్దాలు లేవు రామూ. త్రుటిలో గడచి పోయినదోయి విద్యార్థి జీవితము."

"ముందు ప్లానేమిటో చెప్పినావుగావు"

"ఏ మున్నది? మనముందు కొన్ని తరాలు, మన వెనుక మరికొన్ని తరాలు కుఱ్ఱాళ్ల ప్లానులులాగే. ఏ వుద్యోగము వెలగ బెడదామనో, సంఘసేవ జేద్దామనో, ఆదర్శ ప్రభుత్వము నెలకొల్పుదామనో అనుకుంటాము. సంసార బాధ్యత యిప్పుడిప్పుడే వద్దనుకుంటాము కాని, మన పెద్ద వారున్నారుగా అన్ని వూహాలను తల క్రిందులు జేయను!"

"పెళ్లి జేసుకోబోతున్నా వన్న మాట! మన జీవితాలలో అదొక రొటీనేగా. మరి సంపాదన విషయ మేమిటి? సంబంధమేమైన నిశ్చయమైనదా?"

"సంపాదన విషయమై మా వారింకా యేమి తేల్చలేదు. సంబంధము మట్టుకు నిశ్చయించారు. ఇప్పుడు చూడడ మేమిటి. నేను పన్నెండేండ్ల వయస్సు వాడుగా నున్నప్పటి నుంచి వారు జూస్తూనే యున్నారు. ఇప్పటికి బేరము కుదిరింది. అంటే, నిశ్చయమైనది.

"ఎవరా బాలిక?"

"వేలు విడిచిన మేనమామ కూతురు. చూపులకు బాగానే యుంటుందట. ఇచ్చే కట్నం మా నాన్న, అమ్మలను ఒక సిబ్బెలో బెట్టి సరి తూచవచ్చు. మరి నీ విషయ మేమిటి?

"ఏమి లేదు"

"ఏమి లేదేమిటోయ్. మీవారు నీకే దివ్య సుందరిని జూచినారు?"

"మా అనే వారు లేరు గాబట్టి సుందరిని యెన్నుకునే భాగ్యం నాకే దక్కింది"

"ఇకనేం. ఏ చక్కని తారనో, ఏ కాలేజి బ్యూటీనో అన్వేషించు"

"బ్యూటియో గాదో చెప్పలేను గాని నా సహపాఠి తల్లి దండ్రులనే ఆమె నిమ్మని అడుగబోతున్నా"

"ఎవరు రామం?"

"సుభద్ర"

"మన సుభద్రే?"

"మన సుభద్రేమిటిరా నీ తలకాయ! మనక్లాసుమేటు సుభద్ర"

"అవే, అదేలే నాభావము గూడాను. కాని చూస్తూ, జూస్తూ నీ బ్రదుకులో యెందుకురా నీళ్లు బోసుకుంటావు?"

"ఒహో నీవు ఆ చాంధసపు స్కూలుకు జెందిన వాడవంటోయ్! ఇలా వాదించడము మనలో ఒక అలవాటై పోయినట్లున్నది. సుభద్రను జేసుకొని మీ అభిప్రాయాలెంత వరకు సత్యమో దేల్చుకోవాలి. మనపెద్దవారు జేసేది మాత్రం యింతకన్న హెచ్చేమిటో నాకు తెలియదు. పెళ్లి చూపులకు బోయే వరకు కాబోయే కోడలి ముక్కు, ముఖం అత్త మామలకు దెలియదు. వాళ్లు వీళ్లు జెప్పిన మాటలను బట్టి వంశ మర్యాద, తల్లిదండ్రుల పద్ధతులు దెలిసికొని, అట్టి వుత్తమ దంపతులకు జన్మించిన బిడ్డ అక్షరాల వారివలెనే సుగుణ సంపన్నురాలయి యుంటుందని తీర్మానించుతారు. ఇక ఆ అమ్మాయి గుణ గణములలో హెచ్చు

తక్కువలుంటే అది చేసుకోనేవాడి అదృష్టము నాలుగు సంవత్సరాలనుంచి ఒకే కాలేజిలో చదివిన యువతిని సహచరిగా యేరుకోవడములో నేనే మనవారి కన్నా ఒక మెట్టు మెరుగనిపించుకుంటాను, ఏమంటావ్?"

"ఏమనేది? నీ ఖర్మ కాలిపోయి నీకాబుద్ధి బుట్టింది గాని! అంత పెద్ద చదువుల వారు కొంప కాచి పెట్టుకొని యుంటారటరా? మీ నాన్న సంపాదించిన మూడెకరాలు డాబా వొక్క యేడాదిలో పూర్తి చేసుకుంటావు. నీ జీతపురాళ్లు ఆమె సరదాలకేమూలకు?"

"సుభద్ర యేనాడూ అట్టహాసంగా డ్రస్సు జేసికోవడము గూడనే జూడలేదు. పెళ్లి జేసుకుంటూనే సహజమైన ఆమె గుణాలు ఒక్కమారు మారిపోతాయని నేను నమ్మను."

"రామూ, మనసెట్టు మాబాగా కుదిరినదోయ్. నేనేమో కట్నాల కన్నెను జేసుకుంటున్నా. నీవేమో విద్యాధికురాలి విభుడవౌతావు. మోహన్ సునీతిని చేసుకుంటాడట. వాళ్లిద్దరు కలిసి సంఘాన్ని వుద్ధరిస్తారట"

"సునీతి యెవరోయ్"

"మధుసూదనరావుగారి యేకైక పుత్రిక. ఆ అమ్మాయి క్వీన్‌మేరి కళాశాలలో బి. యస్. సి చదివినది. చూడాలి మన ముగ్గురి జీవితాల భవిష్యత్తు!"

రామం కలెక్టరాఫీసులో గుమస్తా, చీకటి బజారులో నేను వ్యాపారం జేయరాలేదు నాదంతా వెలుతురు బజారే నంటూ రఘూ, "యేదోయ్ నీ లెక్కలు జూపు" అంటూ మోహన్ ఒకే వూరిలో జీవించుచున్నారు. ఇళ్లు దొరకని యీ రోజుల్లో ముగ్గురొకే చోట నివసించు చున్నారనుట వూహాతీతము. ఊరు మూడు చివరలా ముగ్గురున్నారు.

(సశేషం)

(30 వ పేజి తరువాయి)

కొద్ది రోజులకు ఆమెవళ్లు నయమవుతుంది. భర్తవచ్చి తీసుకొని పోతాడు. నడుములు కదుములు కట్టేట్లు ఊగులాడుతూ పోతున్న బండిలో ప్రయాణంచేస్తూ ఆమె అనుకొంటుంది "యీ బండీ నా బతుకులాగా యీడ్చుకొంటు పోతుంది." పిల్లవాడికి పాలిస్తూ మగతగా తన చిన్న తనపు ఆనందజీవిత స్వప్నాలోకి కెడుతుంది. ఎంతో గొప్పవైన ఆ రోజులు ఆ ఆటనుంచి తన అత్తింటి కాపురమువరకు కళ్ళల్లో వరుసగా నీటితో తిరిగిపోతుంటవి. అత్త స్వప్నలోకొచ్చి ఆమె భయం కరమొహాన్ని చూచేటప్పటికి భయంతో తనకు తెలీకుండానే నోట్లోంచి చిన్న ఆక్రందన వెలువడుతుంది. దాంతోకూడా పిల్లవాడు కెవ్వుమంటాడు. భర్త అసహ్యంతో "ఏమిటిది! గొడ్డుమాదిరి" అని అంటాడు. ఆమె అవమానంతో తలవంచుకొంటుంది.

అస్తమానమయ్యే సరికి బండి అత్తవారింటికి చేరుకొంటుంది. ఆందోళన జాస్తిఅవుతుంది. మామగారి ఈసడింపు మాటలు అత్త తుపాను వర్షము......బండి వాకిట నిలుస్తుంది.

బండి దిగంగానే ఆమెకుకనిపించింది అత్తగారి ముఖము దాంటో మినుకు మినుకనే ప్రమిదలోని దీపాలవంటి కళ్ళు ఆమె జీవితంలో మరువలేదు.

అత్తగారంటుది—"యిన్ని రోజులు తిష్టవేశావే! చాల తొందరగా వచ్చావ్ మహా!"—

మరల ఆమె రణరంగం మధ్య కొచ్చింది. అయితే యీ రణరంగంలో నిస్సహాయురాలామె. ఆమెతో ప్రతి ఒక్కరు ఎందుకు యుద్ధానికి తలపడతారో ఆమెకు బోధపడం లేదు. రాజులకు లేళ్ళవేటంటే ఎంతమక్కువో వీళ్ళకు ఆమెతో కలపడటమంటే అంతయిష్టము.

యీ విధంగా భూదేవివలె తనచుట్టు తాను తిరుగుతూ, తన అత్త, మామ, భర్త, ఆ యిల్లు అనబడే ప్రపంచం చుట్టు తిరుగుతూ, "మానవ జీవి నూరేళ్ళు బ్రతుకాలి" అనే శాస్త్రకారుల వాక్యాన్ని దగ్ధంచేస్తూ తన పందొమ్మిదో సంవత్సరాన్నే తీరని వ్యాధులకుగురయి ఆ చీకటి గుహకు ఎరవుతుంది. తప్పదు.

సీరియల్ నాటిక

భక్తిలీల

శ్రీ లాకె శ్రీనివాసరావు

రంగము ౪.

[ప్రదేశము : వైకుంఠము.

ప్రవేశము : త్రిమూర్తులు ఇష్టాగోష్ఠి సలుపు చుందురు]

విష్ణు : శివ, విధాతలారా! మన కల్పిత త్రినాథ వ్రతమును రమా వాణీ భవాను లమితానందమున సలుప సామగ్రిని సమ కూర్చుచున్నారు.

ఈశ్వ : స్త్రీలకు వ్రతములం భిమానము మెండు.

బ్రహ్మ : అందీవ్రతమున నవీనత్వము గలదు. నూతన పోకడ లతో సూక్ష్మముగాజేయ వీలగును. కాన లక్ష్మి పార్వతీ సరస్వతులు శీఘ్రముగా నాచరించుట కాతురపడు చున్నారు.

నార : (ప్రవేసించి) ఓ త్రిమూర్తులారా! త్రినాధులారా!

విష్ణు : ఏమి నారదా! ఏల నీ యాతురము?

నార : వీక్షించితిరా! వీక్షింపుడు—వీ క్షిం పు డు. దివ్య దృష్టిని వీక్షింపుడు. భూలోకమున ఆ మధుసూదనుని భార్య శాంతాదేవి గతి ఎట్లున్నదో వీక్షింపుడు. ఆ మదోన్మత్తుడగు రెడ్డి ఎట్టి దుండగముల జేయ సమకట్టి యున్నాడో గమనింపుడు. ఆహా! ఆహా! ఆ పతి వ్రతామతల్లి కెట్టి అపాయ మాపాదించినది. ఆ యార్త నాదమును వినుడు—ఆ యార్తా రవము విన వచ్చు చున్నదా? లెండు—కాపాడుడు. ఓ విష్ణు దేవా! కర్తవ్య మేమి. ఓ బ్రహ్మ దేవా! ఉపేక్షింపకుము. ఓ మహాదేవా! రక్షింపుము, రక్షింపుము.

(త్రినాధులు ఆతురమున పోవుదురు)

నార : ఆహా! భక్తి మహాత్మ్యమున కేమనవచ్చును!

తే॥ గీ॥ మకరి నోటను జిక్కిన। మద గజమును
గావ నారాయణుడు బోవు। కరణి నిపుడు
హరియు, హరి వెంట హరుడును, । హరుని వెంట
ధాతయును పోవుచున్నారు। యాతురమున.

ఆహా! ఆహా!

బ్రహ్మ విష్ణు మహేశులు భక్తవశులు.

భక్తిత్రాళ్ళచే వారల బంధనమునుజేసి ముక్తిగాంచనగును.

శ్రీ త్రినాధ వర మహాత్మ్యము నెరుగగా వశము గాదు. అట్టి భక్తవశంగతులగు శ్రీ త్రినాధులను గద్య పద్య గేయం బుల సంకీర్తన మెంత జేసినను తనివి దీరునా!

(ప్రవేశము త్రినాధులు)

విష్ణు :—బిడ్డా! నారదా! మేము వ్యాఘ్ర రూపముల జని ఆ దుర్మార్గుని, ఆ మదోన్మత్తుని వెన్నాడి పారద్రోలి ఆ దీనురాలిని రక్షించినారము. ఆ మహా సాధ్వి కెట్టి మానభంగమును గలుగలేదు—దివ్య దృష్టిని గాంచుము.

సీ॥ తిలకించు మాదెస। దివ్య దృష్టిని వెస
నా పతివ్రత కెట్టి। హాని లేదు
మూడు బెబ్బులులుగా। ముగ్వురు మూర్తుల
మరిగి యా దుర్మార్గు। నచటి నుండి

భక్తిలీల

పారద్రోలియు మాన । భంగమా సాధ్వికి
గలుగనీక కరుణ । గాచినాము
తన కుటీరమునందు । దన పిల్ల వానితో
దనియుచు నున్నదా । తల్లి హాయి !

తే॥ గీ॥ నీతి సత్యము మానస । నిర్మలమ్ము
గాంచు భర్తల గాపాడ । గంకణమ్ము
గట్టుకొని లోకముల నేలు । నట్టి, మూర్తి
త్రయము నెరుగవె, నారదా ! । ధన్య లీల !

నార : (దివ్య దృష్టిని దిలకించి) ఆయమ కుటీరములో దన పిల్లని బాలు గుడుపుచు సురక్షితముగా నున్నది. ఆహా ! మిమ్ము నమ్మిన వారికేమి కొరత గలుగును.

విష్ణు : నారదా ! నీవు కోరియున్న రీతిగా త్రినాథవ్రతమను నొక వింత వ్రతము గల్పించి నారము. దాని నిప్పుడే త్రిదేవు లాచరించుచున్నారు. నీవు పోయి విధానముం దెలిసికొని త్వరగ భూలోకమున కరిగి ఆవును వెదకుచున్న మధుసూదనున కుపదేశింపుము. పిదప మా మహాత్మ్యమును జూపెట్టుదుము.

నార : ధన్యోస్మి, ధన్యోస్మి.

(తెర వ్రాలును)

శ్రీమతి సరోజినీదేవి

సీ॥ స్వారాజ్య స్వాతంత్ర్య సంసిద్ధికై తన్వు
ధార బోసిన యట్టి ధన్య చరిత
స్వార్థంబు త్యజియించి సౌఖ్యంబు వీడి ప్ర
జా సేవజేసిన సదయ హృదయ
పరదేశ పరభాష పరసంప్రదాయముల్
వీడ గల్గినయట్టి విమల చరిత
మాత కస్తూరికి నూతయై దగనిల్చి
ప్రియము బల్కినయట్టి నయగుణాఢ్య

గీ॥ సాధుగుణశీల స్వాతంత్ర్య సమరధీర
అమరగాయని శాంత రమా లలామ
దివికి జేర సరోజిని దేవి యారా
మరపు రాదెన్నటికి నిల మరువ గలమె.

గీ॥ మహిత గుణాయుత భారత దుహిత యారా
భారతావని భావి సౌభాగ్యమునకు
మూల మైనట్టి స్వాతంత్ర్యమును వహించి
కృషియొనర్చిన సాధ్వి సత్కీర్తి దనరె ॥

శ్రీమతి గిడుగు లక్ష్మీకాంతమ్మగారు

చరిత్రపుటలో చెఱగిపోని చిరంజీవి

ఫ్లారెన్సు నైటింగేలు

※ శ్రీ జంపాల ఉమామహేశ్వరరావుగారు ※

శోకాకుల లోకంలో
దివ్యోజ్జ్వల దీపికలో
చీకట్లను చీల్చుకొంచు
శోకాలను పోకార్చుతు
సంక్రాంతులు సవరిస్తూ
పయనించిందా తేజోపుంజం.
తిమిరావృత కుడ్యంపై
ఫ్లారెన్సు ప్రసరించిన
దివిదివ్య జ్యోతిర్ద్యుతి
భవికోన్నత ఛాయల్లో
బాధార్తుల వ్యథాహృదుల
నుదయించును మధుమరీచి.

గత చరిత్ర గవాక్షాల
తొంగి చూచు ఫ్లారెన్సు
సదమల జీవితశిల్పం
మేదిని కొక మహిమోజ్జ్వల
రోచిస్సును సూచిస్తూ
భాసించును భవిక చరిత పంక్తుల్లో
కరుణాయుత క్రమజ్యోతి
కేలదాల్చి నిల్చిన ఫ్లారెన్సు
త్యాగోజ్జ్వల మహిమా మండిత
మహిళా లోకానికి మేలుబంతియై
విశ్వచరిత వీణాగళమున
విన్పించును యుగయుగాల.

(కిల్వర్ కోచే ఆధారంగా)

స్వతంత్ర పరిశీలన

స్త్రీలను గురించిన సామెతలు

* శ్రీమతి ఆ. రాజేశ్వరిగారు *

ప్రపంచమందుగల ప్రతి దేశంలోను, ప్రతి భాషలోను సామెతలు అనేకంగా ఉన్నవి. ఆ సామెతలను బట్టి, అవి పుట్టిన దేశంలోగల ఆచార వ్యవహారాలు, మనస్తత్వాలు, కొంతవరకు తెలుసుకో వచ్చును. ఇప్పుడు మన దేశంలో మన తెలుగు భాషలో, అందులోనూ స్త్రీలను గురించిన సామెతలు కొన్ని పరిశీలించి ఎటువంటి విషయాలు తెలుసుకో వచ్చునో ఎంతవరకూ స్త్రీ మనస్తత్వాన్ని తెలుసుకునే అందుకు అవి తోడ్పడగలవో చూద్దాం. అసలు సామెత అంటే ఏమిటో ముందుగా తెలును కోవాలి. సామెత అనే మాట సమతా అనే సంస్కృత పదమునుండి వచ్చినది. సమతా అంటే సమత్వం, సాదృశ్యం, పోలిక అని అర్థం. ఒక విషయం ఎలాగున్నదో చెప్ప దలచి నప్పుడు, అదివరకు అందరికి తెలిసిన దానితో పోల్చి చెప్తాము. మనమెవరికైనా ఒక పేదవానికి దయదలచి ఒక వస్త్రదానం చేసినప్పుడు ఆ పేదవాడు ఆ వస్త్రం బాగుండలేదని ఆక్షేపిస్తే "పుణ్యానికి పుట్టిడిస్తే పిచ్చుకుంచమని పీకులాడుట" అని అంటాము. ఈ సామెత లోగడ ఎప్పుడో ఎక్కడో జరిగిన విషయమే. దానిని పోలిన ముచ్చట ఎప్పుడు జరిగినా ఆ ముచ్చటను పోలినది గనుక ఆ సామెత జ్ఞప్తికి వస్తూంటుంది. అలాగున ఒకరి నోటినుండి ఒకరి నోటికి ఒకతరం నుండి మరొక తరం వారికి వస్తూ లోకంలో నిలచి పోతుంది. అలాగున వచ్చిన సామెతలకే లోకోక్తులని కూడా అంటారు. అనాకారిగా ఉన్న బిడ్డను తల్లి ముద్దుపెట్టుకొని గారాబంగా చూచు కుంటున్నప్పుడు, ఎవరయినా, "అంత అనాకారిగా ఉన్న బిడ్డను, ఆవిడ ఎలా ముద్దు పెట్టుకో గలదో" అని అంటారను కోండి, అప్పుడు "కాకిపిల్ల కాకికి ముద్దు" అని అంటాము. ఎవరి పిల్ల వారికి ముద్దు అన్నా అదే భావంగాని, కాకి పిల్ల అన్నప్పుడు అందము లేదన్న విషయం స్పష్టపడుతుంది. అందముగా లేక పోయినా, ఇతరులకు అసహ్యంగా ఉన్నా, కన్న తల్లికి ఆమె బిడ్డ ముద్దుబిడ్డే, అన్న విషయం, మాత్ర ప్రాయంగా ఈ సామెతలో స్పష్టంగా బోధపడుతుంది.

కొన్ని సామెతలు ఎలా పుట్టినవో చూడండి. ఒక బాలుడు చిన్న తనంలో ఒకరి పెరట్లో జొరబడి ఒకతోటకూరకాడ దొంగిలించి తన తల్లికిచ్చాడు. ఆమె వాడిని మందలించలేదు. తెచ్చినది వండిపెట్టి తాను కూడా తిన్నది. దొంగిలించడం తప్పన్న విషయం తల్లి చెప్పక పోవడం చేత ఆ బాలుడు క్రమ క్రమంగా దొంగతనాని కలవాటు పడి, పెద్ద దొంగతనాలు చేసి, తుదకు పట్టుబడి, ఖైదులోకి వెళ్లుతున్నప్పుడు, తల్లి "అయ్యో నాయనా దొంగ పని ఎందుకు చేశావురా" అని ఏడ్చిందట. అప్పుడు వాడు, "తోటకూర నాడేల చెప్పక పోతివే తల్లీ" అన్నాడట. ఇది ఒక సామెతగా వ్యాపించింది. ఆరంభంలో స్వార్థపరత్వం చేతనో, అశ్రద్ధ చేతనో పిల్లలకు బుద్ధి చెప్పక ఆ పిల్లలు ఎక్కువగా చెడిపోయిన తర్వాత విలపించే పెద్దవారిని చూచి, ఈ సామెత అంటాము. చిన్నప్పుడు లొంగుబాటుకు రాని వాడు, పెద్దయినా తర్వాత మరి వచ్చేది అసంభవమన్న భావం "మొక్కయి వంగనిది మ్రానయి వంగుతుందా" అని సామెతగా అంటాము. ఆపద రాకుండా ముందుగానే జాగ్రత్త పడవలసిన విషయం, అశ్రద్ధ చేసి తీరా ఆపద వచ్చిన తర్వాత జాగ్రత్త పడ బోయిన వారిని చూచి "చెయ్యి కాలిన తర్వాత ఆకులు పట్టుకొన్నదట" అంటాము. ఎవరో ఒక స్త్రీ ఆకులు పట్టుకోకుండా గంజి వార్చబోయి, చేతులు కాలిన తర్వాత ఆకులు పట్టుకుని, ఉంటుంది. దానిని చూచి ఈ సామెత పుట్టి ఉంటుంది.

స్త్రీల సామెతలలో అనేకం అత్తా కోడ్రండకు సంబంధించినవే. అధికారం చెలాయిద్దామన్న అభిలాష మానవునికి సహజం. కన్న బిడ్డలపై తలి దండ్రు లిద్దరూ అధికారం చెలాయించినా, ప్రేమతో కూడుకున్న విషయం గనుక అధికారం దుర్వినియోగం కాదు. ఒకప్పుడు ఎక్కు

వగా కోపించి దండిచినా పిల్లలు భయభక్తులతో ఉంటారు గాని ద్వేషం కలిగించుకోరు.

కోడలు మరియొక యింటినుండి వచ్చినది. కన్నకూతురి మీద ఉన్న ప్రేమ కోడలిపైన అత్తగారికి సాధారణంగా ఉండదు. అధికార వాంఛ సాధారణంగా ఉండడం చేత అత్తగారు అడుగడుక్కీ కోడల్ని ఏదో విధంగా ఆక్షేపిస్తుంది. కోడలు కూడా అత్తగారు, తనను ఆక్షేపిస్తుందేమో అనే అనుమానంతో సంచరిస్తుంది. "అత్తవారింటి సుఖం మోచేతి దెబ్బ", "దయలేని అత్తకు దండం పెట్టినాతప్పే", అంటుంది. కోడంట్రికంపడ్డ కోడలే అత్తగారయ్యే సరికి, 'అత్తా ఒక యింటి కోడ'లన్న సంగతి మరచి పోయి, తన కోడలిపై తానున్న అధికారం చెలాయిస్తుంది. అంతే కాక తానెంతో కోడంట్రికం కష్టాలు పడ్డట్టు తన కోడలిని తానెంతో గారాబంగా చూచుకొంటూ ఉన్నా తనకోడలు తన మీద నేరాలుచెప్తూ కోడంట్రికం పడుతూన్నట్లు చెప్పుకుంటున్నదని అంటుంది. ఇది సాధారణంగా ప్రతి ఇంటిలోనూ కనబడుతూన్న విషయమే. పొరపాటున కోడలి కాలు తగిలి నూనె గిన్నె పడిపోతే "అంత కళ్లు నెత్తిని పెట్టుకుని నడిస్తే ఎలాగే?" అంటుంది, అత్తగారు. తానే ఆ పని చేసినప్పుడు, "త్రోవలో నూనె గిన్నె పెట్టుకుంటారా?" అంటుంది. ఆలాగే కుండలు బద్దల కొట్టినప్పుడున్నూ, "అత్తకొట్టిన కుండ అడుగోటికుండా, కోడలుకొట్టిన కుండ కొత్తకుండా" అనే సామెత పుట్టింది. అత్తా కోడళ్ళ సఖ్యత యిలా ఉంటుంది గనుకనే, ఒకరుండి ఒకరు లేక పోయినప్పుడు, కోడంట్రికం పెట్టిన దన్న రవ్వ అత్తకుండదు. కోడంట్రికం పడ్డానన్న గోల కోడలికుండదు. అప్పుడు యిద్దరూ మంచి వారనిపించుకో వచ్చునన్న విషయం, "అత్తలేని కోడలు ఉత్తమురాలు, కోడలు లేని అత్త గుణవంతురాలు," అనే సామెతలో గోచరమవుతుంది. ఈ సామెతలు పూర్వకాలంలో పూర్తిగాను ఇప్పటికీ అక్కడా అక్కడా చాలా స్త్రీల విషయంలో యదార్థంగానే అన్వయిస్తూ ఉండినా, ఇప్పుడుకథ అడ్డంగా తిరిగినట్లు కన్పడుతుంది. స్త్రీ విద్య యిప్పుడిప్పుడు ఎక్కువగా వ్యాపిస్తూ ఉండడంచేత, అనేక కుటుంబాలలో అత్తగార్లకంటే కోడళ్ళే ఎక్కువ విద్యావతులుగా ఉంటున్నారు. మునుపటి లాగున కోడండ్లపైని అధికారం చెలాయించడానికి అత్తగార్లు భయపడు తున్నారు. కోడండ్లు అలాంటి అధికారం చెలాయించ నీయకుండా ఉన్నారు. అంతేకాదు, అత్తగార్లపైనే కోడండ్లు అధికారం చెలాయించడం కూడా జరుగుతూంది. "కొడుకుతోజెప్పి ఏం చేయిస్తానో చూడు" అనే కాలం కూడా పోయింది. విద్యావతులయిన భార్యలను వెనుక వేసుకుని తల్లులను మందలించే కొడుకులను చూచి, తల్లులు "పెళ్లాం బెల్లం" అంటారు. "అడ్డాలలో ఉన్నంత వరకే బిడ్డలుగాని, గడ్డాలు వచ్చిన తర్వాత బిడ్డలా" అంటారు. తల్లికి కొడుకుల కన్నా కూతుళ్ళే ఎక్కువ ఉపచారం చేస్తూఉంటారు. అందుచేతనే "కుంచమంత కూతురుంటే మంచం మీదనే కూడు," అనే సామెత పుట్టింది. తోడికోడళ్లకు పరస్పర ద్వేషం ఉంటుందన్న విషయం, "మొగుడు కొట్టేడన్న దుఃఖం కంటే తోడికోడలు దెప్పిందన్న దుఃఖం ఎక్కువ" అనే సామెతలోను, సవతుల పోరు విషయం "స్వర్గానికి వెళ్లినా సవతిపోరు తప్ప"దనే సామెతలోను కనబడుతాయి. "ఏడ్చినదానికి మొగుడువస్తే నాకు మగడు వస్తా"డన్న సామెత సవతుల విషయంలో పుట్టినదే. ఇది ఎప్పుడంటామో చూడండి, ఇద్దరు అపేక్షించే ఫలం ఒకటేఅయి అందులో ఒకరు కష్టపడుతూ ఉండడం రెండవ వారు ఉదాసీనులై ఊరకనే ఉండడంచూచి ఎవరయినా "ఏం నీవేం ప్రయత్నమైనా చెయ్యవు, నీకక్కరలేదా ఆ ఫలం" అంటే, ఆ ప్రయత్నం చేసేవాళ్ళకు వస్తే తనకూ వస్తుందన్న భావం తెలియజేయడానికి ఏడ్చినదాని మగడువస్తే, తన మగడూ వస్తాడు అంటారు.

చాలా సామెతలు లోకంలో చెడ్డతనమును ఆక్షేపించడానికే పుట్టినవి. "ఇల్లు ఇర్కాటం ఆలి మర్కాటం" అని యిల్లాలి అలసత, పనిలో అశ్రద్ధచూచి మగవాడనే సామెత. చిన్నపనులు చేయలేక పెద్దపనులు చేయడానికి సాహసించే వారిని చూచి, "ఉట్టికెక్క లేనమ్మ స్వర్గాని కెక్కునా?" అంటాం. తన సౌఖ్యం ఎక్కువగా చూసుకుని మగని సంరక్షణ చూడని స్త్రీని చూచి "చల్ది కూడు తిన్నమ్మకు మగడి

స్త్రీలను గురించిన సామెతలు

ఆకలేం కావాలి" అంటారు. ఇంట్లో ఎప్పుడూ ఏదో దానికి కలహిస్తూ ఉన్నవారిని చూచి, "పోరులేని గంజి గుక్కెడయినా చాలు" అంటారు. కష్టజీవి తాను పడుతూన్న బాధను గుర్తింపక హేళనగా మాట్లాడే సుఖ జీవిని చూచి, "బిడ్డకుట్టు గొడ్రాలికేం తెలుసు" అంటాడు. తప్పు తమదే అయినా నిర్దోషులను రచ్చకీడ్చే వారిని చూచి "మొగుడ్ని కొట్టి మొగసాలకు పోయిందట" అంటాము. ఎదటి వారి పచ్చచూచి ఓర్వలేక కుళ్ళుతూ ఉన్న వాళ్ళని చూచి, "సాటమ్మ సరిగ పెట్టుకుంటే ఊరమ్మ ఉరి పెట్టుకుందట" అంటాం. నడవడి మంచిది కాని స్త్రీల సామెతలు కొన్ని ఉన్నాయి. తల్లి చెడ్డగుణం బిడ్డకు ఉన్నప్పుడుచూచి, "తల్లి చాలు బిడ్డకు తప్పుతుందా?" అంటాం. "పండగనాడు పాచి మగడేనా?" "రంకు నేర్చింది బొంకు నేర్వదా?" చాలా కాలం చెడు ప్రవర్తనకు లోబడి ముసలి కాలంలో నీతులు చెప్పే వారిని చూచి, 'వృద్ధనారీ పతివ్రతా' అంటాము. ఏదో ఒక చిన్న పొరపాట్లు జరిగిన యింటివారిని గురించి పెద్దగా హేళన చేసి, రవ్వపెట్టే వారినిచూచి, ఆ యింటి వారు "ఇంటింటా ఒక మట్టిపొయ్యి మా యింటా ఒక మట్టిపొయ్యి" అంటాము.

దగ్గరగా ఉన్న వస్తువును చూడకుండా వెతుకుతున్న వారినిచూచి, "ఉయ్యాల్లో బిడ్డను పెట్టుకుని" ఊరెల్లా వెతికిందట" అంటాం. సుకుమారి వాళ్ళని చూచి "కమ్మని రోగాలు తియ్యటి మందులు కావాలి. వీళ్ళకు" అంటాం. కష్టాలు ఒక దానికంటే ఒకటి ఎక్కువ కష్టమైనది కలుగుతే "గోరు చుట్టుపై రోకటిపోటు, తగిలిన కాలుకే తగులును, నొగిలిన కొంపే నొగులును" అనుకుంటాం.

కొన్ని సామెతలకు తప్పుటర్థం చెప్పుతారు. "బాలానా రోదనం బలం" అంటే ఏడ్పుపిల్లలకు బలం యిస్తుందనికాదు, ఏడ్చే పిల్లలు సాధిస్తారు, ఏడ్పే వాళ్ళకు బలం అని అర్థం. "సింగినాదం జీలకర్ర" అనే సామెత ఏమీ లేదన్న భావంలో ఉపయోగిస్తాము, గాని చాలామందికి ఏమిటో తెలియదు. సింగిని అంటే గంటమీద దెబ్బకొట్టినాదం వచ్చేటట్టు గంట అంచు చుట్టూ తిప్పే కర్ర. ఆ కర్రకు నాదం ఉండదు. జీరక అనే సంస్కృతపదం తెలుగులో జీలకర్ర అయింది. గాని అది కర్రకాదు.

కొన్ని సామెతలు ఉపదేశములుగాను నీతి బోధకములుగాను ఉన్నాయి. "అసుసు ద్రొక్కనేల కాలు కడగనేల, ఎరువు సొమ్ము బరువుచేటు, నోరు మంచిదయితే ఊరూ మంచిదే, పేదవాని కోపం పెదవికి చేటు" మొదలయినవి యింకా చాలా ఉన్నాయి.

సామెతలు సాధారణంగా యతిప్రాసలు శబ్దాలంకారాలతో వినసొంపుగా, సూత్రప్రాయంగా తక్కువమాటలతో వేమన సూక్తులాగున తీసినకొద్ది అర్థంతోను భావంతోను ఉంటాయి. మానవతత్వం అనేక విషయాల్లో ఎప్పటికి ఒక్కలాగునే ఉంటుంది. కనుక కొన్ని సామెతలు నాటికి నేటికి సమంగా అన్వయిస్తాయి. అయినా సంఘ పరిస్థితులలోను, సంస్కృతిలోను, చాలామార్పు వచ్చినది. స్త్రీలలోను విద్య వ్యాపించినది కనుకను, నేడు కొన్ని సామెతలు స్త్రీలకు అంతగా అన్వయించవు. "ఆచారపు అచ్చమ్మలు, చాదస్తపు చెల్లమ్మలు" యిప్పుడు తక్కువయినారు. కొన్నాళ్ళకు మరి ఉండక పోవచ్చును.

[ఆలిండియా రేడియోవారి సౌజన్యంతో]

పెక్కుమంది సోదరీమణులు తమ రచనలతో పలుమార్లు మా ఆంధ్రమహిళను అలంకరించారు. మేనెలలో ప్రచురింపబోయే జన్మదిన సంచికలో రచయితల ఫోటోలు ప్రకటిస్తున్నాము. దయతో, ఏప్రిల్ 15-వ తేదీలోగా, వారి ఛాయాచిత్రములను పంపిన, బ్లాకులు తయారు చేయించుకుని ప్రకటింతుము. త్వరలో పంపవలసినదిగా కోరుచున్నాము. సం॥

వియోగం

* శ్రీమతి పి. యజ్ఞ. సుదేష్ణ *

"......నా ఇంట్లో నీకు చోటు లేదు. నీ ప్రియుని దగ్గరికే వెళ్లు, పో—ఇంకెప్పుడయిన ఈ గడప తొక్కావంటే నీ ఒంట్లో ఊపిరుండదు జాగ్రత్త!"

కన్న తండ్రే ఈ మాటలన్నాడు. ఇంక ఆమేమి చేస్తుంది. తల్లికూడ నాన్నకు భయపడుతుంది. భర్త కర్కశ కఠోరమైన మాటల్తో కూతుర్ని తిట్టిపోస్తూంటే, పెదవి గదల్పక, కడుపు నుంచి పొంగివచ్చే దుఃఖాన్ని దిగ మ్రింగుతు, చూస్తూవుంది.

"తండ్రితో పోట్లాడి ఇంటినుంచి వెళ్లితే లోకమేమను కొంటుంది! ఇంట్లో కూర్చుని ఎన్ని అకృత్యాలు చేసినా, పాడులోకము కన్నుమూసు కొంటుంది. బహిరంగంగా ఎంత నిష్కల్మష హృదయముతో ప్రవర్తించినా, లోకం ఆ యువతి శీలాన్ని అనుమానించి ఆమెను నడివీధి కీడుస్తుంది. ఇదేమి న్యాయం? నిజంగా దేవుడుంటే ఇన్ని అన్యాయాలు జరుగుతాయా? ప్రతి ప్రాణికీ జీవాధారం లభించి, ఈ జానెడు పొట్టకేకూడు లేకపోతుందా?...... ఆత్మ హత్య!!!!......కూడదు—చచ్చి సాధించ గలిగేదేమీ లేదు. నాకీ జీవితంలో విరక్తి గలుగ లేదు. కలగడానికి అవకాశం ఏది? నా చదువు నిష్ప్రయోజనము. కాలేజీ, ఇల్లు తప్ప ఇంకే చోటికైనా పోనిచ్చారా నాన్న? నేను "ఆగాఖాన్ పాలెస్"నందుండిన మహాత్మా గాంధీజీవంటి డిటెన్యూ. ఇక మీదనైన స్వేచ్ఛగ ప్రవర్తించడానికి వీలుంటుంది. నేను ఎవరిని లక్ష్యపెట్టను. నా మనస్సునే అనుగమిస్తాను..."అనుకొంటూ, మనస్సు పరిపరి విధాల లాగుతుంటే, ఏకధారగా కార్తున్న కన్నీటిని తుడుచుకొంటూ, తండ్రికి జవాబైన చెప్పక, దీనంగా తనవైపు చూస్తున్న తల్లికి కళ్ళనుంచి హృదయ పూర్వక నమస్కారము చేసి, వీధి గుమ్మం దాటింది.

ఆమె లలిత. బందరు నివాసియగు అడ్వొకేటు రామరావుగారి కుమార్తె. రామరావు ఇంటపులి, బయట పిల్లి. లలితంటే అసహ్యం. అందుచేత యుక్త వయస్సు వచ్చినా వివాహంకాలేదు. కాని అతడు ఒక పుణ్యం మాత్రం గట్టుకొన్నాడు. లలితను ఆ వూరి హిందూకాలేజియందే బి. ఏ. దాక చదివించాడు. లలితలో అందచందాలు ఉట్టి పడుతున్నాయి. నవ్వులొలుకుచు నక్షత్రాల్లాగ మెరుస్తూన్న కండ్లు, చిన్ని నోట్లోనుంచి తొంగి చూచే పలువరుస ;— ఇంతకు లలిత నగ్నశోభ (పౌడరు, లిప్‌స్టిక్ నుంచి రాని అందం)-ఏ కాలేజి విద్యార్థిని ఆకర్షింపకుండును!

ఇట్లు ఆకర్షింపబడిన వారిలో రాజశేఖర్ ముఖ్యుడు. అతడే లలిత హృదయాన్ని, అయస్కాంతములాగ ఆకర్షింపగలిగాడు. శేఖర్ రెడ్డికులజుడు. ఉత్తముడనదగిన వాడు. లలితా శేఖరులు బి. ఏ. వరకు క్లాస్‌మేట్స్. వారి స్నేహం ప్రణయంగా పరిణమించిది.

విశ్వవిద్యాలయ పరీక్షలు ముగిసినాయి. లలిత-శేఖరు, లిద్దరు బాగా వ్రాశారు కాబట్టి పాస్ అవుతా మనుకొన్నారు. అతడింక స్వగ్రామాని కెళ్లాలి. లలిత సెలవు పొందడానికి ఆమె ఇంటికి వచ్చాడు.

సూర్యుడు వీరి ఎడబాటును చూడలేక తలవంచుకొనుచున్నాడా అన్నట్లు కొండమాటుల్లోంచి పడమట సముద్రంలోనికి జారుచున్నాడు. గది కిటికీలోనుంచి లలితా-శేఖరులు ఆ దృశ్యాన్ని పరికిస్తూ, సూర్యునే సాక్షిగా నిడికొని, ఎన్ని కష్టాలు గలిగిన వివాహము చేసుకొంటామని తీర్మానించుకొన్నారు.

ఇంతలో రామరావు కోర్టునుంచి ఇంటికొస్తూ, ఎవరిదో మగగొంతు వినబడితే అనుమానించి, తెరచివున్న లలిత గదిలోకి తొంగిచూచి నిర్ఘాంతపోయాడు. మానవ ప్రతిబంధకములు ప్రేమోత్పత్తికి అడ్డంకులు కావని అతడు తెలిసికోలేక పోయాడు. మనిషిని బంధించినా మనస్సును బంధింపలేరని అతడెరుగడు. కళ్ళల్లో నిప్పులు గ్రక్కుచు, లలితను ఇంట్లోకి లాక్కెళ్లాడు. రాజశేఖర్ నాటి సంఘటనను గురించి విచారిస్తూ, తన గ్రామం వెళ్లిపోయాడు.

వియోగం

రాత్రి అయింది. ఆ వూర్లో లలితకు బంధువులు, స్నేహితులు బోలెడు మందున్నారు. వాళ్లెవరి దగ్గరకు వెళ్ళ గూడదను కొన్నది లలిత. వీధిలో పోతూ, పోతూ, చేతిలో వున్న గాజొకటి అమ్మేసి డబ్బుతీసికొని స్టేషనుకు వెళ్ళింది. తానేం చేస్తున్నది తనకే తెలియడంలేదు. కలకత్తా టికెట్ కొనడము, రైలెక్కి ఎవరులేని స్త్రీల కంపార్టుమెంటులో కూర్చోడం, రైలు స్టేషను వదలడము—నిమిషాల మీద జరిగి పోయాయి.

ఎన్ని స్టేషనులు దాటిందో, ఎన్నిచోట్ల రైలాగిందో ఆమె గమనించలేదు. తనకుగలిగిన అవస్థను తలంచుకొంటూ, బయట చీకటినిచూస్తూ, కళ్ళవెంబడి వేడినీళ్ళను కార్చుతు కూర్చుంది. చల్లటి హస్త స్పర్శ—లలిత అదరి పడింది. "సోదరీ" అన్న మాటలను విన్నది. కండ్లు తుడుచుకొని చూచేసరికి, ఎదుట ఒక స్త్రీ నిలిచి వున్నది. ఆమెకు దాదాపు నలభై ఏళ్ళుండొచ్చు. చుడ్డానికి గొప్ప యింటి స్త్రీలాగ కనబడింది. లలిత వైపు చాలా జాలి కలిగిందావిడకు. క్రమంగా లలిత చరిత్ర తెలిసి కొన్నది. తన పేరు రమణియని, కలకత్తాలో వున్నానని చెప్పింది.

కలకత్తా! కూలీ! కూలీ!! కలకత్తా స్టేషన్!! వచ్చేశింది కలకత్తా. లలితను తన ఇంటి కాహ్వానించింది రమణి. "నా" అనే వారులేని ఆ మహాపట్టణములో, మాతృ వాత్సల్యముతో రమ్మని పిలుస్తుంటే పోక పోవడమా? టాక్సీ చౌరంఘీ వీధిలో గొప్ప భవనము ముందాగింది. లలితకెందుకో ఆ ఇంటి వైఖరి చూచేటప్పటికి తీరని అనుమానం కలిగింది. వ్యభిచార గృహమని పోల్చుకొంది.

తానెందుకా వూరికి వచ్చిందో, ఏం చేస్తుందో కూడా తెలియని స్థితిలో కలవరపడ సాగిందామె. రమణి ఎన్ని విధాల బతిమాలినా గదినుంచి కదలలేదు. రాత్రి అన్నం తిన లేదు. నిద్ర శాంతిని చేకూర్చగలదని, పరుండినది. నిద్రాదేవత ఆమెను ఆవేశించింది. క్రింద గదుల్లోమాత్రము గందరగోళంగావుంది. వింత వింత రంగుల ఎలెక్ట్రిక్ దీపాలు రంగురంగు కాంతుల ప్రసరించుచుండెను.

లలిత తలుపు గొళ్ళెంపెట్టడం మరచిపోయింది. సుమారు 11 గంటలై యుండొచ్చు. ఎవరో వాకిలి తెరచినట్లు కిర్రుమన్న శబ్దమయినది. ఆమెకు మెలుకువైంది. కళ్ళు నులుముకుంటు లేచి చూస్తే, ఎదుట పాతికేళ్ళ యువకుడు తన వయిపు వికటాట్టహాసముతో చూస్తూ తూలుతుండెను. నోరు బ్రాందీకంపు. లలితకతన్నిచూస్తే సంకోచము, జాలి, భయము, అసహ్యము గలిగినవి.

"ఇదిగో! చూడు! నిన్నే-నే నెవరో తెలుసునా? నా పేరు రామచంద్ర. నా కంటె ధనికులీపట్టణములో లేరు. నీవెవరైతే నాకేం! నీవు అందకత్తెవని, గాయకురాలవని, విద్యావతివని, ఒక రాత్రికే నా వద్ద నూరు రూపాయలు పుచ్చుకొని, నిన్ను నావశం చేసింది రమణి. ఇంకా ఏమేమో వాగుతున్నాడు.

గుండెల్లో దడ పుడుతున్నా, లేని ధైర్యం తెచ్చుకొని తన వృత్తాంతాన్ని గద్గదస్వరంతో తడబడ్తు చెప్పుతుంటే- రామచంద్ర రెప్పవాల్చక ఆమె నోటివైపే చూస్తూ, వంగి ఆమె మంచంమీద ఒకకాలుంచి వింటుండెను. బ్రాందీ కయిపు తగ్గింది. విద్యావంతులకు కూడ ఇటువంటి అవస్థలు గలుగుతాయంటే, నిరక్షరకుక్షియగు రామచంద్ర కాశ్చర్యమేసింది. అతని ఎఱుకలేకుండనే మార్పొకటి అతనిలో గలిగింది. వెంటనే లలితతో ఇట్లు చెప్పాడు: "సోదరీ! నేను మునుపటి వాడినికాను. నీ గాథ నాలో పరిణామాన్ని గలిగించింది. రమణిచే మోసగింపబడినావు. అది వారకాంత నీకు ఇక్కణ్నుంచి తప్పించు కోవాలనియుంటే తక్షణం వెళ్లు."

అతనికి తన కృతజ్ఞతను ఆనందాన్ని చూపిస్తు ఒక చిరునవ్వు విసరి, సెలవు పుచ్చుకొన్నది.

భయంలేకుండా కారు చీకట్లో చరచర నడచి సముద్ర తీరము వైపు పోతున్నది—లలిత. టంగ్! టంగ్!! టంగ్!!! మని మూడు గంటలు మ్రోగినది. ఎక్కడికి పోయిన విధి తనకు ప్రతికూలుడుగానే వుంటాడని, మరణమే శాశ్వతానందాన్ని చేకూర్చ గలదని ఆమె తలచింది. సముద్రతీరంలో నిలుచున్నది. ఆలస్యమయితే, రమణివంటి వ్యక్తుల కళ్ళలో పడాల్సివస్తుందేమో అని జడిసింది. ఒక నిమిషం ఆమె ఆత్మమరల ప్రపంచంలో జీవించ

మని బోధించింది. సముద్రుడు కాల రూపముతో గర్జిస్తు ఆమెను తన లోకాని కాహ్వానించాడు.

దూరాన్ని ఏదో నీడ తన దిక్కుగా వస్తున్నట్టు లలిత గ్రహించి, తాను ఆ వైపే నడక సాగించింది. రెండునీడలు ఆ చీకట్లో మిళితమై పోయాయి—"లలితా"!—"శేఖర్"!

ఇరువురు ప్రపంచాన్నే మరచిపోయారు. అసంభవమనుకొన్నది సంభవించింది. "శేఖర్"ఇక్కడి కెట్లొచ్చావ్! అని అడిగితే శేఖర్ లలితతో ఈ విధంగా చెప్పాడు. "లలితా! నేను వూరికి పోతుంటే రైల్లో ఇంపీరియల్ బ్యాంకు మానేజరుతో మాట్లాడటం తటస్థించిది. అతడు, కలకత్తా బ్రాంచిలో ఆడిటర్ పని ఖాళీగావుందని, నన్ను ఆ పనికి అంగీకరించమన్నాడు. సరే నన్నాను. తీరా ఇంటికెళ్ళే సరికి మా నాన్నకు మన ప్రేమవృత్తాంత మెట్లా తెలిసిందో కాని, నేను గుమ్మం తొక్కకముందే, బయటికిగెంటి, తన ఇంట్లో వుండవీల్లేదన్నాడు. ఇక్కడి కొచ్చేశా. రెండువందల జీతంపైన ఉద్యోగాన్ని అంగీకరించా. కానీ, లలితలేని ప్రపంచం శూన్యమనిపించింది. డబ్బు సంతోషాన్ని చేకూర్చజాలదనియు, ప్రేమలేని మానవుని జీవితము ఎండిన చెరువుతో సమానమనియు, గ్రహించాను. నిన్ను చూచే భాగ్యం కలుగుతుందనే ఆశ నశించింది. మరోలోకంలోనైనా నిన్ను కలిసి కొందామని, ఆత్మహత్యకు సిద్ధపడి ఇక్కడికొస్తే దూరాన్ని నీడ అగుపించింది. ఎవరై యుంటారా! అని సమీపిస్తే—నా లలిత—మనం చావాలని దేవుని ఉద్దేశము కాదు, లలితా! రా మన యింటికిపోదాం"

మందమారుత మొకటి లలితా—శేఖరుల నాశీర్వదిస్తు, సముద్రపునీటి తుంపురులు, వారి మీద రాల్చింది. పక్షులు ఒకటొకటే మేతకొరకు బయలుదేరుతున్నాయి. సూర్యునికి మెలుకువైంది. లలితా—శేఖరులను భార్యా భర్తలుగా చేశాడు, ఆపద్బాంధవుడు......దినకరుడు......

యోగ్యత!

శ్రీమతి వి. యస్. ఆర్. నాయికమ్మగారు

ఫలము నాశించి సాఫల్య పదము లెపుడు
మూలగూర్చని పాడిన - ముదమొసంగు
ఫలిత మదిమాత్ర మెన్నడు పొందలేరు,
యోగ్యతను ఫలమునుబొంది యోగ్యులగుడు!

* * *

పెద్దవారల చేయూత పేరుకేని
మది దలంచక ముదమున మందగతిని
పడుచు లేచుచు పయనించు బాలపాప
లందు యోగ్యత గాంచుడు లక్షణముగ!

* * *

పరుల సహకార మాశించు ప్రజలకెపుడు
క్షణిక సుఖానందంబను కాంక్ష ప్రబలి
బద్ధకంబను రుగ్మత పట్టుగాని
యోగ్యతను దానికి వార యోగ్యులగును!

* * *

ఘోరయాపద లన్నింటి గోటమీటి
వచ్చి పైబడు కష్టాల, వమ్ముసర్చి
ప్రగతి పథమున బెదరక పయనమగుటె
నవయుగ ప్రవక్త బాపూజి నమ్మినట్లు!

* * *

పరుల సహకారమీడిన బలముకలుగు
ఆత్మవిశ్వాస మద్దాని యండనుండు
మదిని పీడించు భూతాలు మాయమగును
యోగ్యతకు సాటి ధరణిలో యేదిగలదు?

మాలతి కాపురం

శ్రీమతి: చంద్రిపట్ల శతకీర్తిగారు

వేసవి కాలం సాయంత్రం అయిదవుతుంది. ఎండయింకా తగ్గలేదు. మాలతి ఆ సంవత్సరమే స్కూలు ఫైనలు ప్యాస యింది. ఇంకా కాలేజీలు తెరవలేదు. ఏం తోచడం లేదు. కాసేపు స్నేహితురాలి యింటికి వెళ్ళి రేడియోతోనైనా కాలక్షేపం చేసివద్దామని బయలుదేరింది. ఇంతలోకి తండ్రి గారి గొంతుక వినిపించింది.

"అమ్మాయికి పెళ్ళివారు వస్తున్నారు కాస్త జాగ్రత్తగ వుండండి" అని

మాలతి తల్లితోటి నాయనమ్మతోటి గాబోలు చెప్పుతున్నారు.

"అయితే పెత్తనం సాగినట్టే" అనుకుంటూ అల్లాగే కూర్చుండి పోయింది.

*　　　*　　　*

పెళ్లివారువచ్చి హాల్లో కూర్చున్నారు. నలుగురు మగ వాళ్లు యిద్దరాడవాళ్లు వచ్చారు. కబుర్లతోటి నవ్వులతోటి హాలు ఎగిరిపోతోంది. మాలతివచ్చి పెళ్ళి కుమారుని కెదురుగుండా చాపమీద కూర్చుంది. పెండ్లి కుమారుడు ఖద్దరు పంచె ఖద్దరులాల్చీ వేసుకున్నాడు. కాళ్లకు పైరు జోళ్ళు, తల నున్నగా గుండుకాక క్రాపింగువుంది. వెనకాల చిన్న పిలక! అతడు వీళ్ల సంభాషణలో జోక్యం కలిగించుకోడం లేదు కదా, తక్కిన వాళ్ళంతా ప్రతీమాటకీ ఈ చెవినుంచి ఆ చెవివరకూ నవ్వుతుంటే ఇతనికి చిరునవ్వైనా లేదు ముఖంమీద.

తన చూపులబండీ ఏమైనా పట్టాలు తప్పుతుందేమో నని నాలుగైదు సార్లు కంటి చివరనుంచే పరిశీలనగా చూసింది మాలతి. అబ్బాయిమాత్రం ఒక్కసారి తనకేసి చూచినట్టే లేదు. కుర్రవాడు బాగానేవుంటాడు పాతికేళ్ళుంటాయి.

వంశాలు, వంగడాలు, ఆస్తి పాస్తులు, వుద్యోగాలు, తాతలహోదాలు, ఒకళ్లకొకళ్లు తెలియబరచుకు నేసరికి రాత్రి ఎనిమిది అయింది. పెండ్లివారు వెళ్లిపోయారు. తండ్రిగారు లోపలికి వచ్చిచెప్పారు. "పిల్లవాళ్లకు నచ్చిందిట. మన కూ్కడా నచ్చితే తాంబూలాలు పుచ్చుకునే వెడతారట. కట్నంకూడా మనమిచ్చే మూడువేలు కాక మరో వెయ్యి పెంచారు. పోతే పోయింది. మళ్ళీ యిటువంటి సంబధం రాదు. మాలతి నడిగిచూడండి, తాంబూలాలు యిచ్చేద్దాం" అని

మాలతి నిర్ఘాంత పడింది తండ్రీ అసలే పట్టుదల అయిన మనిషి. ఆయన కిష్టమైనపనికి ఆ యింట్లో యెవరూ యెదురుచెప్పడానికి వీలులేదు. ఇప్పటికే అయిదారు సంబంధాలు దాటిపోవడం జరిగింది. ఈ సంవత్సరం పెండ్లిచేసి తీరుతానని ప్రతిజ్ఞచేసి కూర్చున్నారు మాలతి తండ్రిగారు. ఇప్పుడు తను కాదంటే విరుచుకు పడతారు. ఏమైనప్పటికీ పెండ్లి అంటే జీవితాంతం వుండే సమస్య. అంత చులకనగా వప్పుకునేందుకు వీలులేదు. అయినా "ఆలోచిద్దాంలే" అని మాలతి నాయనమ్మగారితో నెమ్మదిగా అంది.

"ఇంకా యెన్నాళ్ళు ఆలోచిస్తావమ్మా! ఇంటావంటా లేదు సమర్తాడి యిళ్ళబడి వుండడం. ఇంకా పెద్దకట్నాలిచ్చి వొరగదోసేందుకు నువ్వొక్కదానవే ఒంటి కాయ సొంటి కొమ్మువుకాదు గదా! ఒప్పుకో అమ్మా ఒప్పుకో" అని నాయనమ్మ సాగదీసింది.

"బామ్మా ఆ పెళ్లి కొడుకు చాదస్తం మనిషిలా వున్నాడు. ఆ జుట్టు పిలక ఏమిటి? ఒక్క మాటైనా మాటాడలేదు. నాన్నగారేదో అడిగితే ఛర్రుమంటు సమాధానం చెప్పాడు. అదేమిటి బాబూ" గారం గుడుస్తూ అంది.

"నచ్చక పోవడ మేమిటే వెర్రినాగీ. సంబంధానికేం చక్కగావుంది. రేపో మాపో లెక్చరరీ అవుతుంది. తిండి గింజలకు లోటులేదు. రెండు సొంత లోగిళ్ళాయిరి. ఆడ బడుచులు అత్తవారిళ్ళ కెళ్ళారు. ఇదంతా నీ అదృష్టం

చూసుకో. తల్లి క్రిందులు తపస్సు చేస్తే మట్టుకు మన కటు వంటి మనువు వస్తుందటే! కట్నంకాస్త యెక్కువని మన సంబంధానికి తలలొగ్గారట. సంబంధం చక్కగావుంది."

మాలతికి అసలు కట్నం యిచ్చి పెండ్లి చేసికోవడం సుత లాము యిష్టంలేదు. వాళ్ళస్కూలులో డిబేటింగుమీటింగ్సు లోను పూళ్ళోయింకా చిన్న చిన్న సభల్లోను వరకట్నా లను చక్కగా నిషేధించింది. అయితే ఈ రోజుల్లో కట్నం యివ్వందే పెండ్లిఅవదు. ఏంచేస్తుంది.

"సంబంధం మాటకాదు బొమ్మా నే అనేది. చిన్నవాడి మాట."

"కుర్రాడా, ఏం వంకరొచ్చిందీ కన్ను ముక్కు తీరు గావుంటేనూ! చిన్నతనంలో కస్సుబుస్సు మంటారు. దాని కేమిటి! అందులో కాస్తవున్న వాళ్ళేమో హోదాగా వున్నారు."

"సరే నీ యిష్టం" అని నోరు మూసుకుంది మాలతి.

"అసలే జబ్బుమనిషిని అమ్మా! ఎప్పటి దప్పుడవుతే మంచిది. వీలయితే సాధ్యమయినంత వరకు ఆ సంబంధం రయిటు చేయం" దని యిదివరకే అన్నగారు వ్రాశారు.

ఇంట్లో అందరి వోట్లూ అటు వయిపే పడ్డాయి. తను ఒక్కతే ఏం చేస్తుంది? తను ఎంత విద్యావతి అయితేనేం? తన మొర ఎవరూ ఆలకించే పద్ధతిలో లేరు. వివాహం! ఆ జన్మాంతం ఆదరించి రక్షించే సౌభాగ్యాన్నిచ్చే భర్త వాణీ సుతుడై, అలంకారుడయి, ముసిముసి నవ్వులతో తన్నాహ్వా నించే కన్గవతోవున్న ఆ అవతారమూర్తి అడుగు జాడల్లో మసలి తనజన్మను ఆనందమయం చేసికుందా మనుకున్న మాలతి, ఒక్కక్షణం కూడా ఆలోచించుకొని తన అను మతిని యిచ్చేందుకు వీలులేకుండా "వూ" అన వలసి వచ్చింది. ఆ నెలలో మాలతి వివాహం జరిగింది.

కులగురువుల ఆశీర్వచనాలు, అమ్మలక్కల వ్యాసాలు అయ్యేటప్పటికి రాత్రి పదకొండు గంటలైంది. పెళ్ళికొడుకు పందిరి మంచంమీద వెల్లగిత్తలా పడుకుని ఏదో ఆలోచిస్తు న్నాడు. మాలతివెళ్ళి మంచం దగ్గరగా నుంచుంది. మాలతి అనుకున్నట్టుగా భర్తచూపు కఠినంగాలేదు. అసలు ఆ చూపే లేదు. మెరసిపోయే కళ్లలో మాలతికేసి మరచురా చూస్తు న్నాడు. తను పొరబాటు పడిందేమో! తన ప్రియుడు ప్రేమ మూర్తియే గాబోలునని మనసులో అనుకుంది మాలతి.

"ఏయ్ ఆ పాలుయిల్లా పట్టుకురా." అడుగులో అడుగు వేసుకుంటూ వెళ్ళి పాలగ్లాసు తీసుకొని వచ్చి అందివ్వ బోయింది. అతను చెయ్యిచాపాడు. ఆమె వెనక్కి తిప్పింది.

"ఏమిటా వేషం యిస్తావా? యివ్వవా" ఉరిమాడు పెళ్లికుమారుడు.

పాలగ్లాసు వెంటనే చేతికిచ్చి నుంచుంది. గబగబాఅన్ని పాలు తాగేసి "ఈకసిన్నితాగి పడుకో అక్కడ చాపవేసు కుని. నాకు నిద్దరొస్తుంది. ముందొక్కకునుకు తీయాలి" అని పడుకోబోతుంటే,

"తమల పాకులు రాసి యివ్వనా" అంది మాలతి.

"అక్కరలేదు"

"ఏకానమీ గాబోలు"

"ఏడికావులే నోరుముయ్యి."

మాలతి గతుకుమంది. అంత కోపం ఏమిటి బాబూ! ఇతనితోనే నా తను ఊహా ప్రపంచంలో కట్టిన ఆశాసౌధా లను సత్యం చేయడానికి పూనుకునేది. తను ఆశించిన కోర్కెలు, అనుకున్న ఆశయాలు అన్నీమంట కలవ వలసిం దేనా! "భార్యఅంటే బానిసకాదు కొట్టి తిట్టి చంపడానికి. భర్తకున్నంత హక్కు భార్యకూవుంది" అనే తరగతి లోది. అయినప్పటికి మాలతి భర్త ఏమైనాఅంటే భార్య పడిందుకు లేశమాత్రం అవసరం లేదనే మొండి ఘటం కాదు. అయితే మొదట్లోనే యింత అధికారమా! పుస్తికట్టిన యీ యిరవైనాలుగు గంటల పరిచయంతప్ప మరేవిధమైన సంబం ధము వారిద్దరి మధ్యనూ లేదే! ఒక వేళ స్వభావమే అంతేమో! కొంతమంది పైకి అలావున్నా లోపల వెన్నలా వుంటారట. సంతృప్తిపడి వూరుకుంది మాలతి.

*　　　*　　　*

అది మూడోసారి మాలతి అత్తవారింటికి వెళ్లడం. మాలతి అయితే అత్తారింటికి వెళ్లివచ్చింది కాని మాలతి

భర్తమాత్రం ఒక్కసారీ తనకుతానయి రాలేదు సరిగదా, ఎన్ని పండుగలకు రమ్మనమని మామగారు బతిమాలుతూ వుత్తరాలు వ్రాసినా రాలేదు. ఇదివరకు రెండు సార్లు వెళ్లి వచ్చినా భీతివదలలేదు మాలతికి! మాలతికి అక్కడవుండే వారక్కలు గుండెల్లో మెదుల్తోనే వున్నాయి. భర్త తనతో ఎక్కువగా మాటలాడడు సరిగదా పళ్ళుతోముకునే పుల్ల గాని గడ్డం గీసికొనే సెట్టుగాని (అసలు అతను మంగలాడి చేతనేగాని ఏ వారానికో తనకు తాను గడ్డంగీసికోడు లెండి,) తల దువ్వేనగాని పట్టుపంచగాని యివ్వడమేమీ లేదు. అసలు అతను అడగలేదు. ఈమె చేయలేదు. అడిగితే ఎందుకు చేయదు! తనకు మాత్రం సరదా లేదా? ఎవరయినా అడగందీ చేస్తారా? తొలిసారి అడిగితే మలిసారి తానే చేస్తుందిగా. అసలుమాటే ఆడడు. ఎంతమంది భర్తలు సరసాలాడుతూ సపర్యలు చేయించుకోవడం లేదూ భార్యల చేత. ఏదైనా సిగ్గువిడిచి మాలతి చేయ బోయినా అతడు వద్దంటాడు ఏమో! ఎప్పుడు ఒకలాగే వుంటారా? ఈ సారి సరదాగా వుండకూడదూ, ఏమైనాగాని తను భార్య కాక పోతుందా? అతడు తన భర్తకాక పోతాడా?

ఆనందం లేక పోయినా అత్తవారింటికి వెళ్ళడం తప్పింది కాదు. రాత్రి పొద్దుబోయింది వెళ్ళేటప్పటికి. భర్త ఎక్కడికో వెళ్ళాడట. యింకారాలేదట. అంతకంటే యెక్కువ తెలియదంది అత్తగారు. దిగబెట్టేటందుకు వచ్చిన తమ్ముడు తిరిగి ఆ బండికే వెళ్ళిపోయాడు.

తెల్లవారి కొంచెం పొద్దు ఎక్కింతర్వాతనే మెళుకువ వచ్చింది మాలతికి. ఇదివరకు అలవాటు ప్రకారం దొడ్లోకి వెళ్లి గబగబా పళ్లుతోముకొని వచ్చింది. అత్తగారు ఏం జేస్తున్నారా అని వంటయింటి కేసి వెళ్ళింది. తలుపులు వేసివున్నా పొగ దిట్టంగావస్తుంది. తలుపులు తీసి చూచింది.

మాలతిభర్త ఎప్పుడు వచ్చాడో ఏమో! చిరుగులున్న పట్టుపంచ కట్టుకుని చద్దన్నం తింటున్నాడు. ఆవకాయ అన్నము కారంగాబోలు, కళ్ళమ్మట నీళ్లు వస్తున్నాయి. ఆపైన దిట్టంగా కమ్మిన పొగ మూక్కు, కళ్లు ఏకమై పోతున్నాయి. ముద్దలు గబగబా మింగుతున్నాడు. మజ్జిగగిన్నె ఒక ప్రక్క, అంట్ల గిన్నెలు ఒక ప్రక్క పెట్టి వున్నాయి.

కళ్లు ముక్కు అస్తమానం తుడుచుకుంటున్నాడు. పోనీ తలుపులు తీస్తే గాలి వస్తుందిగా! "తీయనా" బెదురుగా అడిగింది మాలతి.

"తలుపులు తీస్తే ఆపనిచేశే ముండ చూడదు! వెధవ కిరస్తాని కూడు మేము తినము. మీ బాబుకు మీకు అల వాటు." కటువుగా సమాధానం యిచ్చాడు.

కాలేజికి వెళ్లేముందర హేరాయిల్ చేతిలో పోసుకుని దంతపుదువ్వెన అద్దంపట్టుకుని తలదువ్వుతాను రమ్మన మంది భర్తని.

మాలతి మొగుడు చిన్నపంచ ఒకటి కట్టుకుని వున్నాడు. "ఆ గుడ్డతోనేగా, నాదిమడిబట్ట. నన్ను ముట్టుకోకు" అన్నాడు.

చాదస్తానికీ చదువుకీ ఎక్కడా సంబంధంలేదు. ఆ చిరిగి పోయి మాసిపోయిన పట్టుపంచ కట్టుకోకపోతే శుభ్రంగా వుతికినబట్ట కట్టికొని తినకూడదూ. అంత చదువు కున్నారు ఆ చాదస్తమేమిటి? తడిగుడ్డ కట్టుకుని మరీ కాలేజి బట్ట కట్టుకుంటారు. అంత మంచి వుద్యోగంలో వున్నారు. అంగవస్త్రం కట్టికోవడం ఏంకర్మం? స్టూడెంట్సు చూస్తే నవ్వరూ? తనని ఓ మాలదాన్ని చూసినట్టే చూస్తున్నారు యింటిలో వాళ్ళందరునూ. ఎల్లా బాబు కాపురం చేయడం. తనలో తానే ప్రశ్నించుకొని బాధపడింది మాలతి.

ఆడబడుచు కూతురు పుట్టినరోజుకు వూళ్ళో అమ్మలక్క లంతా వచ్చారు పేరంటానికి. మాలతి చక్కగా పాడుతుంది. సంగీతపు పోటీ పరీక్షలో ఫస్టు ప్రైజు కూడా వచ్చింది. అందరూ పీక్కు తిన్నారు ఏవన్నా పాడమని. మాలతి ఓ భావగీతం పాడింది. అంతా చాలా బాగుందని మెచ్చుకున్నారు. పక్కగదిలో కూర్చుని మాలతి మొగుడు విన్నాడు. గదిలోకి రాగానే "ఏమిటా వెధవ కిరస్తాని పాట, పల్లవి లేదు చరణం లేదు" అని విసుక్కున్నాడు. భర్తకు భావ కవిత్వంమంటే యిష్టం లేదేమో! అవును చాలామంది పండితులకు భావకవిత్వం అంటే కిట్టదు.

మర్నాడు మాలతి మొగుడు కాలేజీనుంచి వచ్చే సరికి ఫిడేలు మీద త్యాగరాయ కృతి పాడుతోంది మాలతి.

"ఏమిటూ వెధవ పాటలు అస్తమానం బోగందానిలా నిన్నే కదూ పాడొద్దని చెప్పాను. బుద్ధిలేదు?" అసలు సంగీతం అంటేనే భర్తకుకిట్టదు గాబోలు పోనీ మానేస్తానని అనుకుంది మాలతి.

ఓసారి మాలతిమొగుడు రాత్రి పన్నెండయినా యింటికి రాలేదు. వస్తున్నాడేమో చూద్దామని డాబాపైకి వెళ్ళింది. దూరంనించే భర్తరాక గమనించింది. గబగబా కిందికి వచ్చి వీధితలుపు గడియతీసి అరుగుమీద నుంచుంది. అతడు గబగబా రావడంచూచి తనకోసమే గాబోలు గబగబా వస్తున్నాడు అనుకుంది. వెన్నెల మీద పడుతోంది. తెల్ల జరీ చీర కట్టుకుని నీలంచు తెల్లరవిక తొడుక్కుని తలలో పూలు పెట్టుకుని పచ్చనిఛాయగల మాలతి వెన్నెలలో మిల మిలా మెరసి పోతోంది. మొగుడు వుండ బట్ట లేక పోయాడు. వస్తూ నేఅడిగాడు. "ఎవరికోసం ఇలా అర్ధరాత్రి ముస్తాబై కూర్చున్నావు. ఎవరైనా...వస్తానన్నారా? ఇక్కడనుంచున్నావు?" మాలతి గిర్రుమని వెనక్కి వెళ్లి పోయింది యింటిలోకి. మర్నాడు పొద్దున్న మాలతి కనిపించలేదు.

"మీ అమ్మాయి అర్ధ రాత్రి యెవరితోనో లేచి పోయింది" మాలతి మొగుడు మామగారికి కార్డు వ్రాశాడు. మరి రెండురోజులకే మాలతిశవం నదిలో తేలింది.

భయము

శ్రీమతి టి. జి. హైమవతిగారు

భయము అనేది యేమి? అదెటువంటి వస్తువు? అదెక్కడ నుంచి పుట్టినది? దాని కేదైనా రూపము కలదా? అనేకమంది బాలురు, వృద్ధులుకూడ అనవసరమైన వాటికి "భయము భయము" అనెదరు. అట్లు భయమనునది మాటిమాటి కెందుల ఉచ్చరింపవలసి వస్తుందో తెలుసుకోవలసిన అవసరము కలదు.

చాలామంది తల్లిదండ్రులు ముఖ్యముగా తల్లులే తమ బిడ్డలకు ఉగ్గుపాలతోగూడ భయమనేది కలుగజేసి వారి భవిష్యత్తులో వారిని పిరికివాళ్లనుగా చేయుచున్నారు. వారు తమ బిడ్డలను ప్రేమయనే భావముతో "అటువెళ్లకు. యిటు వెళ్లకు. ఎండలో వెళ్లకు కాళ్లు కాలుతాయి. వర్షములో వెళ్లితే జలుబు చేస్తుంది. చీకటిలోకి వొంటరిగా వెళ్లవద్దు. వీధులలో వొంటరిగాపోయిన దొంగ లెత్తుకు పోతారు," అని యనేకములైన బోధలు చేయుదురు. ఈ విధముగా పెంచబడే బిడ్డలు ప్రతియొక్క విషయమునకు భయపడి స్వయంగా నే పని జేయజాలక పోతున్నారు. కుక్కలను, పిల్లులను చూచి భయపడుటేగాక తమ నీడను చూచుకొని భయపడెదరు. ఈ భయమనేది కొన్ని పరిస్థితులలో చాలా ప్రమాదమగు చున్నది. ఈ భయమువల్ల వచ్చిన పిరికితనమువల్లనే అనేక జబ్బులు కూడ వచ్చు చున్నవి. ఆ విధముగా వచ్చు జబ్బులే హిస్టీరియా, ఫిట్సు మొదలైనవి. మిక్కిలి గారాబముగా పెంచబడే బిడ్డలే ఇటువంటివానిచే బాధపడుచున్నారు.

పిల్లలు పసితనంలో బడికి వెళ్లుటకు పేచీ పెట్టుట సహజము. అట్టి పిల్లలను తల్లులు కొందరలో, "నీవు బడికి వెళ్లనంటున్నావని మాస్టరుగారితోచెప్పి కొట్టిస్తాను. మాస్టరు నిన్ను కొట్టుతారు," అని కోపావేశముతో పలికి మరియు రెండు దెబ్బలుకూడ వేయుదురు. అది చాలా పొరపాటు. బిడ్డల కెప్పుడు నుత్సాహ పూరితమైన మాటలు జెప్పుచు మంచి పలుకులతో నచ్చచెప్పి బడికి పంపవలెను. లేనిపోని మాటలు చెప్పి బడి యనినను, మాస్టరనినను భయపడునట్లు చేయకూడదు.

బిడ్డలయొక్క భవిష్యత్తు ముఖ్యముగా తల్లులమీదనే ఎక్కువగా ఆధారపడి వుంటుంది. ప్రతియొక్క తల్లియు తన బిడ్డకు పసితనమునుండియు చారిత్రాత్మకమైన ధీరపుత్రుల జీవితముల, ఇంకా యనేక పౌరాణిక కథలను జెప్పుచు, వారి ఆశయములను అమలులో బెట్టునట్లు ప్రోత్సహించవలెను. కాని భయము, భయముతోగూడిన విషయము లేమియు తమ వాడుక ప్రసంగములలోకి రానీయ కూడదు.

పాఠము 2.

సంయుక్తాక్షరములు.

హల్లులు మూడు విధములు :—

१. నిలువుగీత ' । ' గలవి, २. నిలువుగీత లేనివి, ३. రేఫము.

ङ, छ, ट, ठ, ड, ढ, द, र, ह, అక్షరములు తప్ప మిగిలిన అక్షరములన్నియు నిలువుగీత గలవి.

१. నిలువుగీత గల అక్షరము మరియొక అక్షరముతో కలుపునప్పుడు నిలువుగీత ' । ' ను తీసివేసి తరువాత అక్షరముతో చేర్పవలయును.

ఉదా :—स + त = स्त స్త, प + य = प्य ప్య,

ज + व = ज्व జ్వ, ख + त = ख्त ఖ్త.

१. నిలువుగీత లేని అక్షరమును యితర అక్షరముతో కలుపునప్పుడు మొదటి అక్షరము పూర్తిగ వ్రాయబడి రెండవ అక్షరము మీది అడ్డగీత (—) తీసివేయబడి మొదటిదాని క్రింద చేర్చబడును.

ट + ट = ट्ट ట్ట, ड + ड = ड्ड డ్డ.

३. ' र ' అక్షరములు మొదట పలుకబడునెడల అక్షరముయొక్క తలకట్టుమీద ఈ గుర్తు (ॅ) వ్రాయబడును.

ఉదా :—र + म = र्म ర్మ, धर्म ధర్మ.

' र ' అక్షరము తరువాత ఉచ్చరింపబడునెడల నిలువు అక్షరము క్రింద ' ् ' యిట్టి గుర్తు ఉంచబడును.

ఉదా :—ग + र = ग्र గ్ర, प + र = प्र ప్ర, म + र = म्र మ్ర,

क + र = क्र క్ర, द + र = द्र ద్ర, ज + र = ज्र జ్ర,

ह + र = ह्र హ్ర.

छ; ट; ठ; ड; ढ; ఈ అక్షరములక్రింద ' ^ ' ఈ గుర్తు ఉంచబడును.

ఉదా :—ट + र = ट्र ట్ర.

కొన్ని సంయుక్తాక్షరములు.

क्क; क्क క్క.	ल्ल; ल्ल ల్ల.	क्ल; क्ल క్ల.
क् + त = क्त క్త.	क् + व = क्व క్వ.	क् + ष क्ष క్ష.
च् + च = च्च చ్చ.	ज् + ज = ज्ज జ్జ.	ज् + ञ ज्ञ జ్ఞ.
त् + त = त्त త్త.	त् + र = त्र త్ర.	
द् + द = द्द ద్ద.	द् + ध = द्ध ద్ధ.	द् + न = द्न ద్న.
द् + म = द्म ద్మ.	द् + य = द्य ద్య	
ट् + य = ट्य ట్య.	ड् + य = ड्य డ్య.	
श् + व = श्व శ్వ.	श् + र = श्र శ్ర.	श् + च = श्च శ్చ.
श् + ल = श्ल శ్ల.		
ह् + व = ह्व హ్వ.	ह् + म = ह्म హ్మ.	ह् + य = ह्य హ్య.
ह् + ल = ह्ल హ్ల.	ह् + ण = ह्ण హ్ణ.	

శబ్దములయొక్క ఉచ్చారణ నియమములు.

१. హిందీలో పదముల యంత్యాక్షరమందలి ' अ ' కారమును తీసివేసి పలుకుదురు.

बात బాత్ (మాట) **घर** ఘర్ (ఇల్లు) **फल** ఫల్ (పండు)

२. కాని, చివరనున్న యక్షరము సంయుక్తాక్షరమైనచో పూర్తిగానే యుచ్చరింపబడును.

इन्द्र ఇంద్ర **सत्य** సత్య (సత్యము)

३. इ, ई, ऊ—వీనికి తరువాత ' य ' అక్షరమున్న యెడల ' य ' మీది అకారము పూర్తిగానే పలుకబడును.

ఉదా :—**प्रिय** ప్రియ **सीय** సీయ (సీత) **राजसूय** రాజసూయ.

౪. మూడు హ్రస్వ అకార అక్షరములుగల పదములయందు మూడవ అక్షరము, నాలుగు హ్రస్వ అకారములుగల పదములయందు రెండవ, నాలుగవ అక్షరములును అయిదు హ్రస్వ అకారములుగల పదములందు మూడవ, అయిదవ అక్షరములును పూర్తిగా పలుకబడవు.

ఉదా :—**पवन** పవన్ (గాలి) **कसरत** కస్రత్ (కసరతు)

गपड़चौथ గపడ్‌చౌథ్ (వ్యర్థగోష్ఠి)

౫. ఈ క్రింది విషయములందు అకారము పలుకబడదు. మూడు అక్షరములుగల దీర్ఘ స్వరాంత పదములలో రెండవ అక్షరము మీది ఆకారము :—**कमरा** కమ్రా (గది)

నాలుగు అక్షరములుగల హ్రస్వ స్వరాంత పదములలో రెండవ అక్షరము మీది అకారము :—**झटपट** ఝట్‌పట్ (వెంటనే)

కాని, రెండవ అక్షరము సంయుక్తాక్షరమైనప్పుడును, పదముయొక్క మొదటి అక్షరము ఉపసర్గ అయినప్పుడును రెండవ అక్షరమునందలి అకారము పూర్తిగా పలుకబడును.

ఉదా :—**पुत्रलाभ** పుత్రలాబ్ **प्रचलित** ప్రచలిత్.

౬. నాలుగు అక్షరములుగల దీర్ఘస్వరాంత శబ్దములందు మూడవ అక్షరము మీది అకారము.

ఉదా :—**समझना** సమఝ్‌నా (తెలిసికొనుట) **कचहरी** కచహ్‌రీ (కచ్చేరి)

అనుస్వారము.

౧. హిందీలో ' ं ' ఈ గుర్తు అనుస్వారము, ' ँ ' ఈ గుర్తు అనునాసికము (అర్ధానుస్వారము) అని చెప్పబడును.

(అ) సంస్కృత పదములందు అనుస్వారము పూర్తిగ పలుకబడును.

ఉదా :—**हंस** (హంస)

(ఆ) హిందీ పదములపైని అనుస్వారము ముక్కుతో పలుకబడును.

(ఇ) తెలుగులో " ఊఁహూఁ " ('అలాగా' అను అర్థమును తెలియజేయు ధ్వని)లోని ఊఁహూఁ లలోని నాసిక ధ్వనివలె నుండును. దీనిని వ్రాతలో 'అర్ధానుస్వారము', 'అను

నాసికము' అందురు. దీనికి ప్రత్యేకముగా 'ँ' ఈ రూపము వున్నను కొందరు కేవలము 'ं' యిట్లే వ్రాయుదురు. అయినను దీనిని అనునాసికముగానే ఉచ్చరింపవలయును.

(ఈ) అర్ధానుస్వారము 'ँ' తో కూడిన హిందీ అక్షరము తెలుగు లిపిలో వ్రాయునప్పుడు ఆ యక్షరము ప్రక్కన తెలుగు అరసున్న వ్రాయబడును. కావున తెలుగులోని 'అరసున్న'కు ఉచ్చారణ లేకపోయినను హిందీ శబ్దములతో వాడబడినప్పుడు మాత్రము దానిని ముక్కుతోనే ఉచ్చరింపవలెను.

ఉదా :—**गेहूँ, गेहूं** గేహూఁ (గోధుమలు) **आँख, आंख** ఆఁఖ్ (కన్ను)

२. అనుస్వారమునకు తరువాత వర్గాక్షరమున్నచో అనుస్వారమునకు బదులు ఆ వర్గ పంచమాక్షరము వచ్చును.

అనగా **शंकर** అను పదములో అనుస్వారము తరువాత '**क**' (క) వచ్చినది. ఇది కవర్గమునకు చేరినది. పై నియమము ప్రకారము 'క'కు ముందు ఆ వర్గ అంత్యాక్షరము '**ङ**' (ఙ) వ్రాయవలెను. అనగా **शङ्कर** అని వ్రాయవలెను.

ఉదా :—**संजय = सञ्जय ; आनंद = आनन्द ; दंड = दण्ड.**

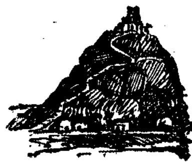
३. కాని **संसार, संशय, हंस** మొదలగు వానిపైనుండు అనుస్వారము '**न्**' వలె పలుకబడును :—

सन्सार, सन्शय, हन्स.

[వెనుకటి సంచికలో, స్వరములు, గుణింతమునుగూర్చి వ్రాయబడెను.

ఇట్లే, ప్రతినెల, హిందీ పాఠములు క్రమపద్ధతిలో ప్రచురింపబడును.

వచ్చే సంచికలో మహాత్ముల వచనములు కొన్ని హిందీలో, ఆంధ్ర అనువాదముతో ప్రచురింపబడును.]

ఆంధ్రదేశంపైకి రెండు 'లక్ష్మమ్మల' దండయాత్ర!!

విమర్శ అనేటప్పటికి విమర్శకుని దృష్టిలో అనేక విషయాలలో సూక్ష్మంగా పరిశీలించాలని వస్తుంది. వ్యక్తిగతంగా విమర్శకుడు ఎప్పుడు దూషణ భూషణలు చేయకూడదు. ఒక రచనలో, చిత్రంలో, నటనలో మనం చూడవలసింది శక్తి సామర్థ్యాలు, కథా వస్తువు. విమర్శకులు ముక్కుకు సూటిగా నిర్మొగమాటంగా ఉండాలి.

ముఖ్యంగా యం. ఆర్. ఏ అండ్ శోభనాచల సంయుక్త నిర్వహణలో తయారైన 'లక్ష్మమ్మ'ను ప్రతిభావారి నిర్వహణలో తయారైన 'లక్ష్మమ్మ'ను విమర్శన చేయబోయే ముందు ప్రొడ్యూసర్లకు ఒక హెచ్చరిక. ఇకనుండి అయినా ప్రొడ్యూసర్లు పోటీపడి ఒక కథను ఇద్దరు తీస్తూ దానిలోని కథావస్తువును, వాస్తవికతను నాశనంచేసి ఏదోతీశామంటే తీశామని దేశం మీదకు వదిలితే, వృథా ప్రయాస, డబ్బుదండగ తక్క, దేశానికిగాని, తమకుగాని, ఫిల్ముపరిశ్రమకుగాని, కలిగించే అభ్యుదయం శూన్యం అని గ్రహించాలి.

కథావస్తువు: రెండు కమ్మకుటుంబాల మధ్య జరిగిన కథ. ముఖ్యాంశాలు:—ముసలప్పనాయుని ఏకైక పుత్రిక లక్ష్మమ్మ. మనసార ప్రేమించి పెండ్లి చేసికున్న వెంకయ్యనాయుడు ముసలప్పనాయుడి ఇంటి అల్లుడవుతాడు; లక్ష్మమ్మ గర్భవతిగా ఉన్న సమయంలో ఒక దేవదాసికి తన హృదయాన్ని అర్పించి, భార్యకు తెలసిన పిదప, భార్యతో పోట్లాడి తన స్వగ్రామం చేరుకుంటాడు. లక్ష్మమ్మకు అంతకు ముందుగానే పుత్రిక కలుగుతుంది. కాని ప్రేమించి పెండ్లి చేసికొన్న భర్త అనురాగానికి దూరమై పోయింది. అది ఆడబిడ్డ, అత్తగార్లకు మంచి అవకాశమైనది. కాని లక్ష్మమ్మ అంటే ఆమె బావలకు తోడికోడళ్లకు మాత్రము అపారమైనప్రేమ. బావలు తోడికోడళ్లు లేని సమయంలో అదనుకనిపెట్టి లక్ష్మమ్మ ఆమె కుమార్తెను ఆడబిడ్డ కొడుకుకు ఇవ్వనని అనటంచేత ఆమె భర్తకు లక్ష్మమ్మపై లేనిపోని అపవాదాలు మోపి చివరకి లక్ష్మమ్మను భర్తచేత హత్య చేయించ గలుగుతారు. ఇది కథ.

శోభనాచలవారి లక్ష్మమ్మకు దర్శకుడు గోపీచంద్. కథ సహజంగా, వాస్తవికతకు సన్నిహితంగా నడుస్తుంది. సంభాషణ గంభీరంగా ఉంది. నటీవర్గం తమతమ పాత్రలను చక్కగా పోషించారు. లక్ష్మమ్మను వెంకయ్య నాయుడు హత్యచేసిన చివరి ఘట్టాన్ని చాలా అద్భుతంగా చూపాడు. దేవదాసియైన రాధపాత్రను నాశనం చేయకుండా, ఆమె పాత్రకు ప్రాధాన్యత యిచ్చి, ఆమె నోటినుండి అమూల్యమైన మాటలను కవి పలికించాడు.

లక్ష్మమ్మగా కృష్ణవేణి బాగా నటించింది. భర్తగా నటించిన నారాయణరావు తన పాత్రను చక్కగా అర్థంచేసికొని ముఖ్యంగా లక్ష్మమ్మ మీద తల్లి, చెల్లి నిందలు మోపినప్పుడు, చివరి ఘట్టంలో అద్భుతంగా నటించాడు. లక్ష్మమ్మ తండ్రిగా సుబ్బారావు అతి సహజంగా నటించి తండ్రి ప్రేమను వెల్లడి చేయ కలిగినాడు. లింగమూర్తి భావాలు, నటన, సంభాషణను చూస్తుంటే ఆతనిలో గల గంభీరత ప్రకటితమైనది.

ప్రతిభావారి 'శ్రీలక్ష్మమ్మ'లో కథావస్తువులోని వాస్తవికతను పూర్తిగా నాశనంచేశారు. హాస్యాన్ని అనవసరంగా ప్రవేశపెట్టి కథలోఉన్న సీరియస్‌నెస్‌ను పాడు చేశారు. దేవదాసి పాత్రను ఖూనీచేశారు. అత్త ఆడబిడ్డలచేత అతి ఘోరమైన కార్యాలు చేయించి ప్రజలను ఏడ్పించ కలిగినారే కాని వారి పాత్రలకు చక్కని స్థానాన్ని కల్పించ లేక పోయారు. కొన్ని ఘట్టాలలోని భయంకర హింసలు ప్రజలు సహించలేనివి. వెంటనే మరికొన్ని ఘట్టాలలోని వెఱ్ఱిహాస్యానికి ప్రజలు అసహ్యించుకుంటూ నవ్వుతారు. ఈ రెండు ఘోరాల మధ్య కథా వస్తువులోని విశిష్టత పూర్తిగా అంతరించింది.

చిత్ర సమీక్ష

అనవసరమైన సన్నివేశాలు కల్పించి, చిత్రాన్ని పొడిగించారు. శ్రీ లక్ష్మమ్మగా అంజలీదేవి అతిసహజంగా నటించింది. జి. వరలక్ష్మి అద్భుతంగా నటించింది. నాగేశ్వరరావు పాత్రను సమంగా పోషించ లేదేమోనని సందేహం కలుగుతుంది.

ముఖ్యంగా ఈ రెండు చిత్రాలు చూస్తే, శోభనాచల వారి లక్ష్మమ్మలో నాగరిక హృదయాన్నాకర్షించే సంభాషణలు, సన్నివేశాలు, నటన కనబడుతుంది. ప్రతిభా వారి శ్రీ 'లక్ష్మమ్మ'లోని శృతిమించిన శృంగారం పల్లె జనానికి కూడా వెగటనిపించకపోదు.

పోటాపోటీలలో ఇరుకక్షుల వారు అతిగా శ్రమించి, అతి శీఘ్ర కాలంలో చిత్రాలను తయారు చేశారు. పాలు మాలికను పేరుపొందిన ఆంధ్రులు ఇంతదీక్షతో చురుకుగా పనిచేయటం ముదావహమే. అంటే వారిలో సామర్థ్యం లోపంకాదని తేలుతుంది. ఆ సామర్థ్యాన్ని సద్వినియోగం చేయటం అత్యవసరం. పోటాపోటీలలో ఒకరిగొంతు ఒకరు నులుముకుని, పరిశ్రమనే కూల ద్రోయకుందురు గాక యని మా హెచ్చరిక.

* * *

రాగిణీవారి 'తిరుగుబాటు'

'తిరుగుబాటు'కథ, మామూలుగా దేవత, గృహలక్ష్మి, స్వర్గసీమ కథలను పోలి యున్నది. ముందు భార్యా భర్త పిల్లలు అనురాగంగా ఉండటం, సిరిరాగానే గాని, మరియొక కారణముచేగాని భార్యను పిల్లలిని మరచి భర్త ఏదో ఒక విధంగా మరియొక స్త్రీని ప్రేమించి వీళ్ళను హింసించటం. దానితో భార్య, పిల్లలు వీడిపోవటం, ప్రేమించిన స్త్రీమీద కొద్దిగా వ్యామోహం తగ్గగానే, మాటామాటా రావడం, దానిపైన ఏదో వ్యాధి రావడం చివరకు తాళికట్టిన భార్యయే శరణు కావడం. ఈ విధంగానే తిరుగుబాటు కథ ఉన్నది.

ఇందు ఆనందమయి, భర్త పెట్టిన కష్టాలకు అణగి మణగి ఉండక, భర్త ప్రేమించిన స్త్రీని ఇంటిలోకి తెచ్చి అవమానిస్తుంటే దాసివలె వారికి సేవలుచేయక, పిల్లల భవిష్యత్తు కోసమై 'తిరుగుబాటు'చేసి వెళ్లిపోతుంది. ఈ సమస్యనే ప్రధానంగా తీసికొని దర్శకుడు చిత్రాన్ని తీశారు. కాని చివరికి భర్తకు జబ్బుచేసినప్పుడు, వెళ్ళి పోయిన భార్యవచ్చి తన రక్తాన్నియిచ్చి బ్రతికిస్తుంది. అందువలన, కథ మామూలే అయి పోయింది. "తిరుగు బాటు" అనే విషయానికి ప్రాధాన్యం ఏమాత్రం దర్శకుడు చూపలేక పోయారు.

చిత్రం నడుస్తున్నంత సేపు ప్రేక్షకులకు ఉత్సాహం ఉండదు. కథలో పట్టుత్వం లేక పోయింది. సముద్రాల వారి కలంలోనుండి చక్కని సంభాషణలు వినగలుగుతాము అనుకొన్నవారికి నిస్పృహకలిగింది.

ప్రసాద్‌గా నటించిన నారాయణరావు ముందు ఘట్టాలలో చూపినంత ప్రతిభను విషాద ఘట్టాలలో చూపలేకపోయాడు. శాంతకుమారి సహజంగా చక్కగా నటించింది. అనూరాధగా కృష్ణవేణి ఏ ఏ సన్నివేశాలకు ఏ విధంగా నటించాలో అర్థంచేసికొని నటించింది. జాక్‌గా నటించిన బి. యస్. ఆర్. బాగా నటించాడు. ప్రప్రథమంగా తెలుగు చిత్రంలో నటించిన లలిత, పద్మినులు చక్కగా నటించారు. వారిచేత చిలుకపలుకులవలె తెలుగును మాట్లాడించారు. బాబు, కన్న పాపగా పిల్లలు చక్కగా నటించారు.

పాటలలో కూడ భాషా పటుత్వము, భావ పటుత్వము లోపించినవి. చౌకబారుగా ఉన్నవి. పాటతీరులో నూతనత్వం ఏమాత్రంలేదు. ఫోటోగ్రఫీ బాగానే ఉన్నది.

చిత్రం మొత్తంమీద చెప్పకోదగ్గ విషయం ఏమంటే దర్శకుడు పలువిధములయిన చక్కని సమస్యలను తీసికొని వివిధములైన పాత్రలను ప్రవేశపెట్టి కథలో ప్రాధాన్యత ఇచ్చారు. అయితే తిరుగుబాటుచేసి కూడ భార్య తనే వెళ్ళి పోయి అన్ని కష్టాలుపడి, చివరికి భర్త కష్ట సమయంలో తన రక్తాన్నియిచ్చి భర్తను రక్షించుకుంది. పాత చిత్రాల నాయకురాండ్రకు యీ మెకు ఏమీ భేదము కనపడలేదు. అందువలన ఆనందమయి పాత్రకు దర్శకుడు ఇవ్వదలచినంత ప్రాధాన్యత ఇవ్వలేక పోయినారు.

—జి. ప్రభ.

ఎందుకీ పత్రికలు

* వెలగల భాస్కరరెడ్డి *

ఈ మధ్య ఎన్నో వింత వింత పత్రికలు వానాకాలపు దోమల్లా జనియిస్తున్నాయి. వాటి రోదన అనేక అమాయిక ప్రజల్ని విద్యార్థుల్ని అధోగతి పాలు జేస్తున్నాయి. పత్రిక స్థాపించుటలో పత్రికాధిపతి భావమేమి? దానికి లైసెన్సు యిచ్చుటలో ప్రభుత్వాశయ మేమిటి? ఏదైన పత్రిక నొకదానిని ప్రచురించి నప్పుడు సాంఘికముగనో, రాజకీయముగనో, వినోదముగనో, విజ్ఞానముగనో ప్రజల నభివృద్ధి చేయుటకు బదులు చీడ పురుగువలె జీర్ణింప చేయుటలో అర్థమేమి?

ఈ మధ్య నూతనముగ వెడలెడు కొన్ని పత్రికలు చూచుటలేదా? ఫిలిమ్సు సెన్సర్ చేసినట్లు పత్రికలను చేయకూడదా? సెన్సారు చేయడమెట్లు? నిలువెల్ల విషమే యన్నట్లు పత్రిక శ్రీకారమునుంచి చిత్తగించే వరకు ఒకటే వైఖరాయెను? లేక యిటువంటి పత్రికా ప్రచారము ప్రభుత్వమునకు కూడా అంగీకారమేనా? రజాకార్ల దౌర్జన్యముకన్న కమ్యూనిస్టుల దురాగతములకన్న హీనముగ నున్నదే. భారత దేశము ఆర్యభూమి పాతివ్రత్యమునకు నిలయము. ఇట్టి పవిత్ర మాతృ భూమిలో హేయమై, వినస్వరమైన వ్యాసములు, చిత్రములతో నీచాతి నీచముగ ప్రకటించుటెంత చిన్నతనము? ఎంత అజ్ఞానము? ఎటువంటి సినీమాలవసరము అని తర్కించు యీ కాలములో అంతకంటె అసహ్యాకరమైన యీ రచన లెందుకు? ఎందరు విద్యార్థులు యీ కొరమాలిన పత్రికలే పాఠ్య భాగములుగ నల్లించి, భ్రష్టులయి పోవుచున్నారో గమనించారా?

ఇపుడైన ప్రభుత్వమిట్టి పత్రికలకు దోహద మివ్వక యిచ్చిన వాటిని రద్దుచేసిన ప్రజానీకమున కెంతయో మహోపకారము చేసినవారగుదురు.

పత్రికాధిపతులారా! ఎందులకు మీ విజ్ఞానము? మీ యీ పత్రికలవలన లోకమునకు మీరెంతటి అపకారము చేయుచున్నారో గమనించితిరా? సంపాదకుడు మహోపాధ్యాయుడు, రచయితలు గురువులు. అట్టి నిర్వాహకులకెంత పవిత్ర భావములుండవలెను. ప్రజలలో నీతి విజ్ఞాన ప్రబోధము చేయక పోవుటయే గాక, అవినీతికరములైన కథల కబుర్లతోను, అసహ్యాకరమైన చిత్ర రచనలతోను నిండియున్న యీ పత్రికలెందుకు?

కొవ్వూరు మహిళా సమాజము

14వ వార్షికోత్సవము.

పై వార్షికోత్సవము 9-3-1950 తేదీ సాయంకాలము 4 గం॥లకు సమాజ భవనము (త్రివిక్రమ భవనము) నందు జరుపబడినది. సభకు శ్రీమతి సి. హెచ్. చంద్రమతి అమ్మగారు అధ్యక్షత వహించిరి. శ్రీమతి నరహరి శెట్టి శకుంతలాదేవి బి. ఏ. గారు సభా ప్రారంభ మొనర్చిరి. సమాజ కార్యదర్శిని శ్రీమతి వేదవల్లి తాయారమ్మగారు కార్యదర్శిని నివేదికను చదివిన తరువాత పురస్త్రీలు కొందరు పన్యసించిరి. ఈ గ్రామమునందిట్టి "సంస్కృత బాలికా పాఠశాల"ను నిర్వహించుచున్న మహిళా సమాజమువారి కృషిని చాలా ప్రశంశించి, పురవాసులెల్లరు తమ బాలికల నీ విద్యాలయమునకు బంపి, విద్యాలయము నభివృద్ధిలోనికి తేవలెనని అధ్యక్షులు తెలిపిరి. సభకు సుమారు అయిదారు వందల మంది స్త్రీ పురుషులు వచ్చిరి.

సభానంతరమునందు సంస్కృత బాలికా పాఠశాల విద్యార్థినులు "శాకుంతల" నాటకమును సంస్కృతము ప్రథమాంకమును ప్రమీలార్జునీయము తెలుగునను ప్రదర్శించి ప్రేక్షకుల నానంద వీచికలనోలలాడించిరి. సమాజ పక్షమున ప్రదర్శనమందు పాల్గొనిన బాలికలకు రజత పతకములను బహూకరించిరి. పిమ్మట కార్యదర్శిని వందనములతో "జనగణమన" జాతీయ గీతికతో సభ ముగిసినది.

కార్యదర్శిని.

గ్రామ సేవికా శిక్షణ కేంద్రము

సీతానగర ఆశ్రమము, వయా రాజమండ్రి.

కస్తూర్బా స్మారక ట్రస్టు, ఆంధ్ర.

ఈ కేంద్రములో 1950—51 సం॥పు శిక్షణ, వచ్చే జూన్ 15వ తేదీనుండి ప్రారంభింపబడును. ఈ శిక్షణకు గాదలచిన, వచ్చే మే నెల 15-వ తేదీలోగా దరఖాస్తులు మా కార్యస్థానమునకు పంపవలయును.

ఇట్లు,

డి. బుచ్చికృష్ణమ్మ,

కార్యదర్శిని.

గ్రంథసమీక్ష

కపోతీ కపోతము

[కపోత దంపతుల కథ]

పద్యకావ్యము.

రచన: జోస్యుల రాజా రామ మోహానరావు!

ప్రచురణాలయము: ఆంధ్ర ప్రచారిణి ప్రెస్సు.

మూల్యము 0-8-0. ప్రతులు దొరకుచోట్లు శ్రీ బులుసు వెంకటేశ్వర్లు గారు బి. ఏ. రామారావుపేట, కాకినాడ.

కపోతీ కపోతము పద్యకావ్యము. భారత, భాగవత, రామాయణాది గ్రంథములు, మన పాఠకులకు చిరపరిచితములే. ఈ కపోత దంపతులకథ భారతమునందలి, శాంతి పర్వ తృతీయాశ్వాసమందలిది. కౌరవోత్తముడైన భీష్ముని, అతని మనుమడు, లోకారాధ్యుడైన ధర్మరాజు ఒక దినము ఇటులడిగెను. "తాతా! లోకములో నీ వెరుంగని ధర్మము లుండవు. గనుక, శరణు జొచ్చిన అతిథిని గొల్చిన ఏ పుణ్యము గలుగును? వినిపింపు"మని వేడెను. అప్పుడు ధర్మజునకు భీష్ముడు ఈ ఉత్కృష్ట కపోత దంపతుల కథను సవిస్తరముగ విన్నవించెను.

ఇందు ముఖ్యమైనవి, కపోతముల ధర్మ చింతనము, భగవద్భక్తి, శరణాగతరక్షణము, అతిథి పూజ, త్యాగశీలము, మొదలగు నంశములు.

శైలి సులభముగను, ధారాశుద్ధి రసవంతమునై చదువుటకెంతయు నాహ్లాదకరముగ నున్నవి. అచ్చుచక్కగ నున్నది. ఇందు నుదహరించిన పద్యము మచ్చునకు చదివి చూడుడు. అన్నియు నిండే యిమిడియున్నవి. పెద్దలు, పిన్నలు సులభముగ గ్రహించుకోగల్గునట్లు ఈ కవి చక్కగ వ్రాసెను. ఇటువంటివి చదివిన పుణ్యము, లోకజ్ఞానము సంప్రాప్తమగును.

"ఇంతిరో! యాతిథేయములనింపు జనింపజేయనే
కాంతలు నీకుసాటి? సురకాంతలనైనను గానవత్తురే
జింతను వీడు మియ్యతిథి సేవలొనర్ప క్షుధార్తి బాపగా
నింతుల కెందు దేహములనిచ్చుట చెల్లునె నాథుడుండగా.

*　　　*　　　*

పరిత్యాగము

[వచనా నాటకము]

రచన: శ్రీ వెంకటేశ్వర రావు. సాహిత్య విశారద,

ప్రతులకు:

కనక మేడుల వెంకటేశ్వర్లు సాహిత్య విశారద, యలకుర్రు గుడ్లవల్లేరు, కృష్ణా జిల్లా. వెల 0-10-0.

ప్రచురణాలయము: ఆంధ్ర ఆర్టు ప్రెస్సు, ఏలూరు.

ఇందలికథ ఒక తెలివి తేటగలిగిన విద్యార్థుడగు మోహానుని గూర్చి. అతనికి తల్లిదండ్రులు, ఒక అవివాహితయగు సోదరిగలరు. డబ్బులేక, మోహానుడెంత తెలివైన వాడైనను చదువుసాగలేదు. పోనీ ఆఖరికి వుద్యోగమయిన చేయుదమనిన, అదియు జతపడలేదు. మోహానునికిద్దరు స్నేహితులుండిరి. ఒకడు తనవలె బీదవాడు, కాని కరుణార్ధ హృదయుడు. రెండవవాడు, పొగరుబోతు. మోహానుని చెల్లెలిని వివాహమాడుట కాశించి, అతనికెటులైన వుద్యోగ మిప్పించెదనని చెప్పి ఆశపెట్టి, మోహన్ చెల్లెలిని బలత్కారించ బోతాడు. అప్పుడు, మోహన్ అతని సహాధ్యాయుడు, కలిసి వానిని యింటినుండి వెడల గొట్టెదరు. వీరి స్థితి యిటులుండుట చూచి, మోహానుని సహాధ్యాయుడు, అతని చెల్లెలిని వివాహమాడుతాడు. మోహానుని స్థితిచూస్తున్న అతని వుపాధ్యాయుడు ఎంతో ప్రయత్నంపై మోహానునికి వుద్యోగం ఇప్పిస్తాడు. వుద్యోగ మొచ్చిందని వినగానే, అంత పేదస్థితిలో నున్న తండ్రిగారు గుండెఆగి చనిపోతాడు. ఇది నిజంగా జరిగిన కథే అనవచ్చు. ఎందుకన ప్రపంచస్థితి ఈ విధంగానే యున్నది.

—రా. లక్ష్మి.

*　　　*　　　*

ఎవరంటావే మోయ్?

రచయిత: కాజ వెంకటేశ్వరరావు. ప్రతివెల 0-2-0. ప్రతులకు: కాజ వెంకటేశ్వర రావు. హింది పండిట్. కంకిపాడు కృష్ణాజిల్లా.

రచయిత కేవలం వ్యక్తిగత పొగడ్తలతో తప్ప మరే విధమైన భావాలను స్పష్టంగా తెలియపర్చ లేక పోయారు.

గ్రంథ సమీక్ష

ఆంధ్రదేశంలో రంగా, నార్ల, గోపరాజు సరస్వతిగార్ల ప్రతిభా విశేషాలు తెలియని వారుండరు, మధ్యలో రచయిత జై ప్రకాష్ ప్రతిభా విశేషాలు వ్రాశారు.

అందులో నాజేజేలు, చామంతివాంఛ, నేటిజోలపాట, ఈ శీర్షికలతో గేయాన్ని రచించారు. రచయిత గేయ రూపంగా వ్రాసి ఏమంత భావాలను వెల్లడి చేయలేక పోయారు. గేయరూపం కంటే వచన రూపంగా పిల్లలకు సరిపోయే విధంగా చక్కని శైలిలో వ్రాసినట్టయితే బాగుండేది. చదువుతుంటే ఈ గేయాలు చక్కగా అర్థమవుతవి.

*　　　*　　　*

కావ్యశ్రీ

రచయిత: గుండాబత్తుల నారాయణరావు.

ప్రతి వెల ఎనిమిది అణాలు.

ప్రతులకు: గుండాబత్తుల నారాయణరావు ద్వితీయకక్ష్య. పి. ఆర్. కాలేజి. కాకినాడ.

ప్రప్రథమంగా 'కావ్యశ్రీ' ఆంధ్ర మాత స్తుతితో ప్రారంభించబడినది. పిదప 'కావ్యశ్రీ'లో రచయిత అనేక శీర్షికలను ప్రాధాన్యంగా తీసికొని పద్యాలను రచించారు. 'కావ్యశ్రీ'లో ముఖ్యంగా 'ఆంధ్రశ్రీ' 'కవిగారి భార్య' 'పండిత ప్రశంస' 'నమస్సు' 'మంగళసూత్రము' 'చందమామ' అనే పద్యాలు చక్కగా నున్నవి.

పద్యాలు సరళంగా, చక్కని శైలిలో ఉన్నవి. చదువుతుంటే చక్కగా అర్థమౌతున్నవి. 'కవిగారి భార్య' అనే పద్యంలో కవి భార్య తన భర్తను తలచుకొని బాధపడే సమస్యలు చక్కగా వ్రాశారు. ఈ పద్యం చదువుతూంటే కాళిదాసు రచించిన మేఘసందేశంలో యక్షుడు విరహవేదన జ్ఞాపకమొస్తుందికాని 'కవిగారి భార్య'లో కావలంచుని పోయిన భర్తను తిరిగి జ్ఞాపకం చేసికొని భార్య విలపిస్తుంది.

'నమస్సు'లో రచయిత అమరజీవియైన గాంధీజీని ఉద్దేసించి చక్కగా రచించారు. రచయిత ప్రథమ ప్రయత్నమైనను 'కావ్యశ్రీ'ని చక్కగా తీసికొని రాగలిగినారు.

—జి. ప్రభ

సౌభాగ్య

ప్రత్యేక వార్షిక సంచిక　　　　వెల 8 అణాలు.

ఇది మద్రాసుప్రభుత్వ స్త్రీజనాభ్యుదయ శాఖచే ప్రచురింపబడిన ఐదవ వార్షిక సంచిక. పైపై పూతలు అనవసర ప్రసంగాలు లేకుండా, అతి సహజంగా, ఆశయమునకు తగినట్టుగా వెలువడింది.

ఇందు "నిర్మాణకార్యక్రమము—స్త్రీలు" "నేటి సమాజము—మహిళా పాత్ర"; "భారతనారీ"; "ఆహార సమస్య—ఆడవాళ్ళు" మొదలగు యెన్నో స్త్రీ జనోపకరణమైన వ్యాసములున్నవి. ప్రతి వ్యాసములోను స్త్రీల కుపకరించు విషయములు పెక్కుగలవు. ఇవికాక నేటి నాగరికతా వ్యామోహముచే చిన్నచూపు చూడబడు మన సాంఘికాచారముల విలువ, పురాతన కళా విన్యాసపు శోభ, పండుగ పబ్బముల అంతరార్థము మొదలగు వానిని గురించి వ్రాసిన వ్యాసములు చక్కగా నున్నవి. మఱియు "బాలవాటిక"; "గృహ చికిత్సలు"; "పడమటిల్లు" అను శీర్షికల పేరుతో బాలుర కానందమును, జ్ఞానమునిచ్చుకథలు చిన్న చిన్న వ్యాధుల కుపయోగబడు నటువంటి కొన్ని మందులు, పలువిధములగు వంటకములు క్రమముగ గలవు.

కడపట "హిందీ" ఉర్దూ" శీర్షికలుగూడ గలవు.

"సౌభాగ్య" స్త్రీజనాభ్యుదయ పత్రిక యనుటకు సందేహమేమియు లేదు. స్త్రీ జనాభ్యుదయమునకై యిది సర్వవిధముల తోడ్పడగలదు.

దీని ప్రచురణ సందర్భమున బి. పట్టాభి సీతారామయ్యగారు, సుచేతా కృపలానీ గారు, చింతలపూడి సన్యాసరావుగారు మొదలగువారు తమ ఆశీస్సులు, సందేశములు దయతో పంపి ప్రోత్సహించిరి. మఱియు శ్రీయుతులు హరిసర్వోత్తమరావుగారు, సోమశేఖర శర్మగారు, గోటేటి జోగిరాజుగారు మొదలగు విద్యావంతులు తమ తమ వ్యాసముల నంపి పుత్సాహపఱచిరి.

ఇందు వ్యాసములు వ్రాసిన మహనీయులు, మహిళాభ్యుదయమునకై పాటుబడు యితర పత్రికలకు గూడ, తమ వ్యాసముల నంపి తోడ్పడుదురని ఆశించుచున్నాము.

—కం. రం.

శ్రీ కస్తూరీబా మహిళా పాఠశాల.

చతుర్థ వార్షికోత్సవము

పెద్దాపురము.

శ్రీ కస్తూరీబా మహిళా పాఠశాల చతుర్థ వార్షికోత్సవము. శ్రీ వేముగంటి పాపాయమ్మగారి అధ్యక్షతను 26-3-50 తేదిని, ఆర్యవైశ్య సత్రభవనములో జరిగినది. ఉదయము 6½ గంటలకు పై పాఠశాల స్థాపకురాలు శ్రీ బారు సరోజనీదేవిగారు పతాక వందనమును జరిపించినారు. విద్యార్థిను లెల్లరు, జోహారు గీతమును గానముచేసి, పతాకమును పూజించిరి. మధ్యాహ్న కార్యక్రమమున విద్యార్థినులు కొందరు, "అభిజ్ఞాన శాకుంతల"మను నాటకమును ప్రదర్శించిరి. అందు, చి॥ బేబి సుగుణమణి, నిష్ప్రాణిసోనా ప్రసన్న దేవులు బహు చక్కగానాడి, సభాసదుల నానందింప జేసి వారి మన్ననల నందిరి, శ్రీమతి వి. మోజస్‌గారు, పాఠశాల తరపున ప్రైజులు నిచ్చిరి. శ్రీమతి వేముగంటి పాపాయమ్మగారు చింతామణి భట్టు లక్ష్మిభాయమ్మగారు, బాలికలకు బహుమతుల నిచ్చి, ప్రోత్సాహపరచిరి పై కార్య క్రమములతో నాటి ఉత్సవ దినము జయప్రదముగా జయజయారావములతో ముగిసినది. జైహింద్.

పెద్దాపురం }
27-3-50 }

శ్రీ కస్తూరీబా మహిళా పాఠశాల.
కార్యదర్శిని.

స్వీకారము

1. వీరసేనుడు
2. అర్క (అరవింద సందేశములు)
3. ప్రేమైక జీవులు.
4. విశ్వరహస్యము.
5. హాస్యకుసుమాలు.
6. అంధుడు.
7. పెనుమంచిలి జైనదేవుడు.
8. సి. ఆర్. రెడ్డి కాలేజి మాగ్‌జిన్.
9. మాల వెంకన్న (బాబుకార్యాలయం)
10. సంస్కృతం ద్వితీయశతకం.
11. గృహచికిత్స.
12. ప్రబోధరత్నాకరము.
13. శ్రీ యోగాశ్రమము.
14. యోగాసనములు.

ఇవి మే సంచికలో సమీక్షించబడును.

ఆంధ్రమహిళ.

ఆంధ్రమహిళా సభ

మైలాపూరు - మద్రాసు

మహిళా విద్యాలయము :— హిందీ, కాశీ విశ్వవిద్యాలయపు ఎడ్మిషన్ పరీక్షలు, నృత్యము, గానము.

పారిశ్రామిక విద్యాలయము :— కుట్టు, ఎంబ్రాయిడరీ, ఊలు అల్లికలు, నూలు వడకుట, చేనేత ఇత్యాది పరిశ్రమలలో గవర్నమెంటు పరీక్షలకు శిక్షణ. బీద విద్యార్థినులకు ఉచితము.
(గవర్నమెంటువారిచే రికగ్నైజ్ చేయబడినది)

టెక్నికల్ ఇన్‌స్టిట్యూట్ :— స్త్రీలకు టైపు, షార్టుహాండు - గవర్నమెంటు పరీక్షలకు శిక్షణ.

మహిళా మందిరము :— స్త్రీవిద్యార్థినులకు వసతిగృహము.

ఆంధ్రమహిళ :— స్త్రీలలో విద్యావ్యాప్తికై, స్త్రీలచే నడుపబడుచున్న సచిత్ర మాసపత్రిక.

నిర్మలాదేవి గ్రంథాలయము :— సభ్యురాండ్ర, విద్యార్థినుల ఉపయోగార్థము సేకరించిన తెలుగు, హిందీ, ఆంగ్ల గ్రంథ సముదాయము.

నర్సింగ్ హోమ్ :— స్త్రీ, శిశువుల సంరక్షణశాల, ఉచిత వైద్యశాల — అడయారులో నిర్మింపబడుచున్నది.

క్రీడా, క్లబ్బుశాఖలు

సభ్యురాండ్రుగా జేరి, యీ జాతీయ సంస్థను పోషించండి.

Edited and published by G. Durgabai, M.A., B.L., at the Andhra Mahila Sabha, Mylapore, Madras.
Printed by M. Satyanarayana at the H. Prachar Press, 12, Thanikachalam Chetty Road, T'Nagar, Madras